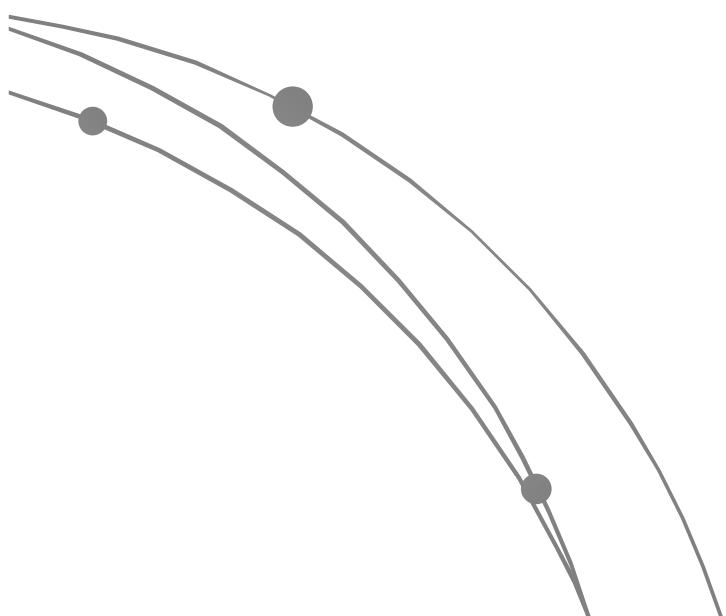

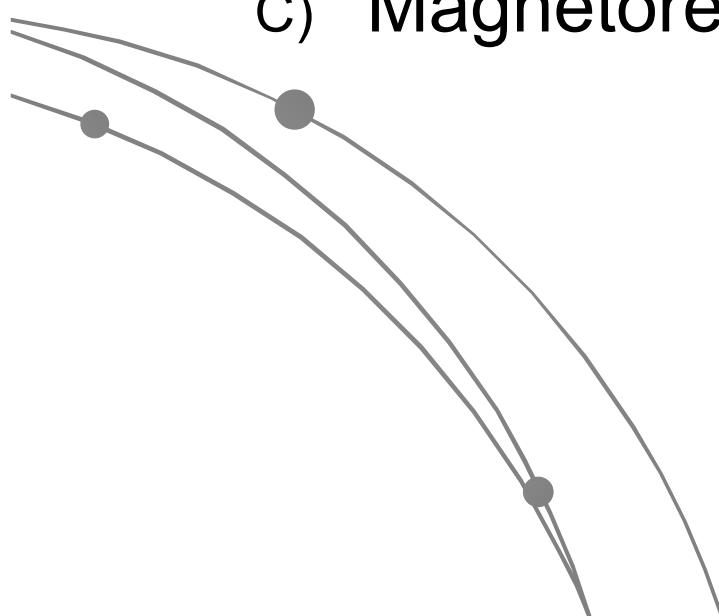
Bezobratlí v neuroetologii

Martin Vácha

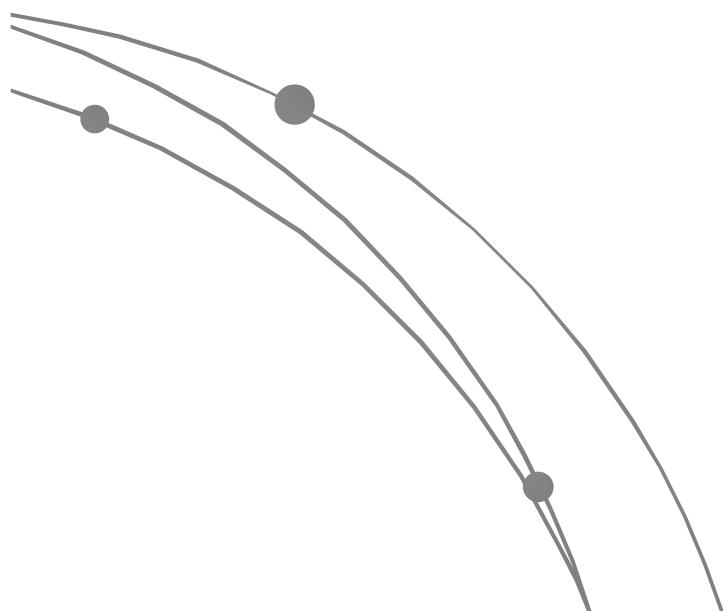
Bezobratlí v neuroetologii

- A) Bezobratlí jako model neuroetologických experimentů
- B) Podmiňování jako klíč k funkcím NS a smyslů
- C) Magnetorecepce hmyzu

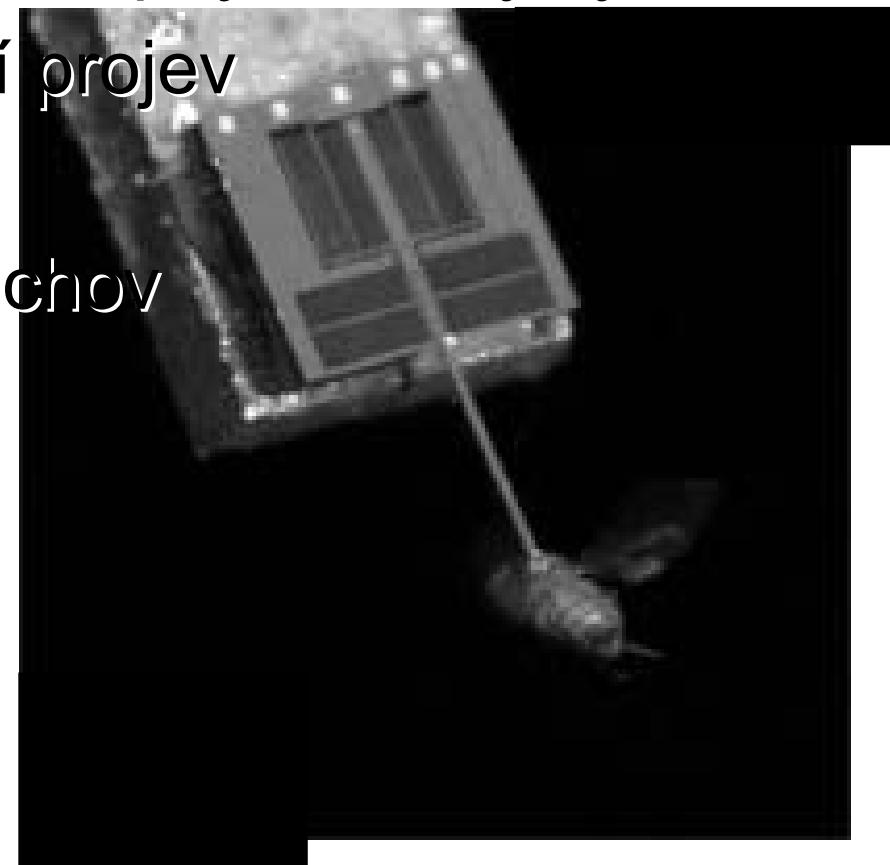
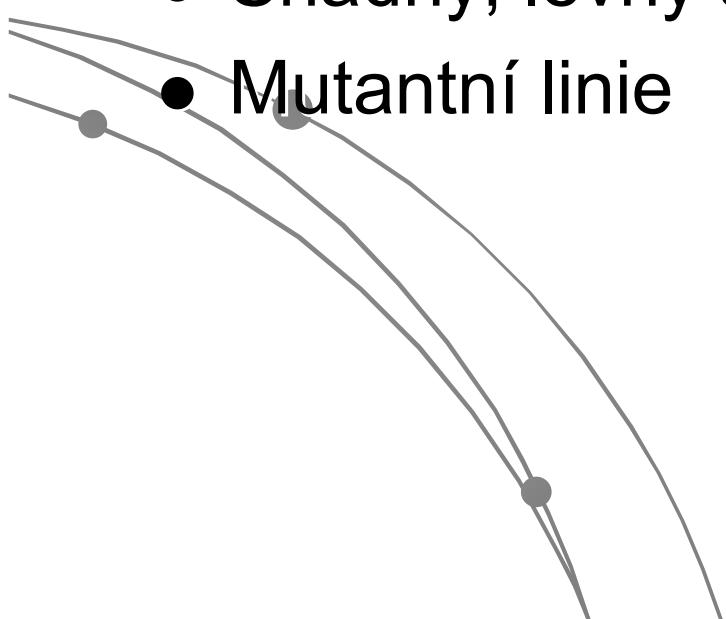
Neuroetologie (behaviorální neurobiologie):

- Syntéza etologie a neurobiologie (60.I)
- Neurální podstata chování
- Nástroj řešení otázek neurofysiologie

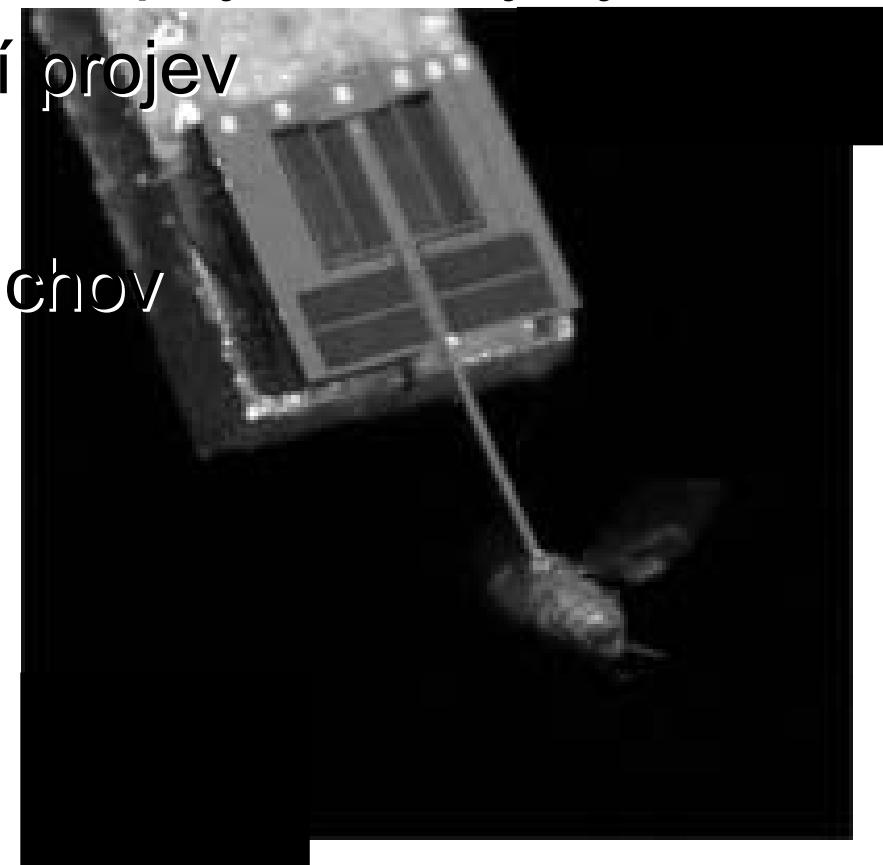
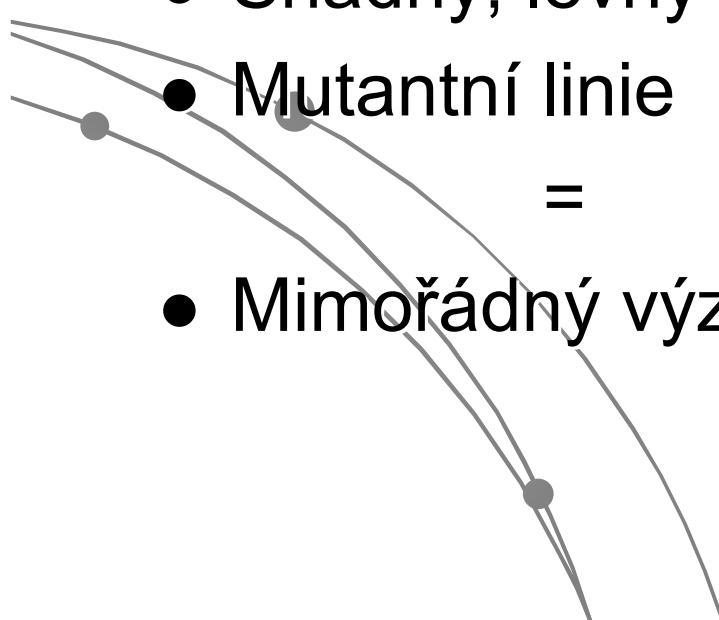
A) Bezobratlí v neuroetologii:

- Jednoduchý, snadno přístupný nervový systém
- „Robustní“ behaviorální projev
- Laboratorní podmínky
- Snadný, levný a rychlý chov
- Mutantní linie

Bezobratlí v neuroetologii:

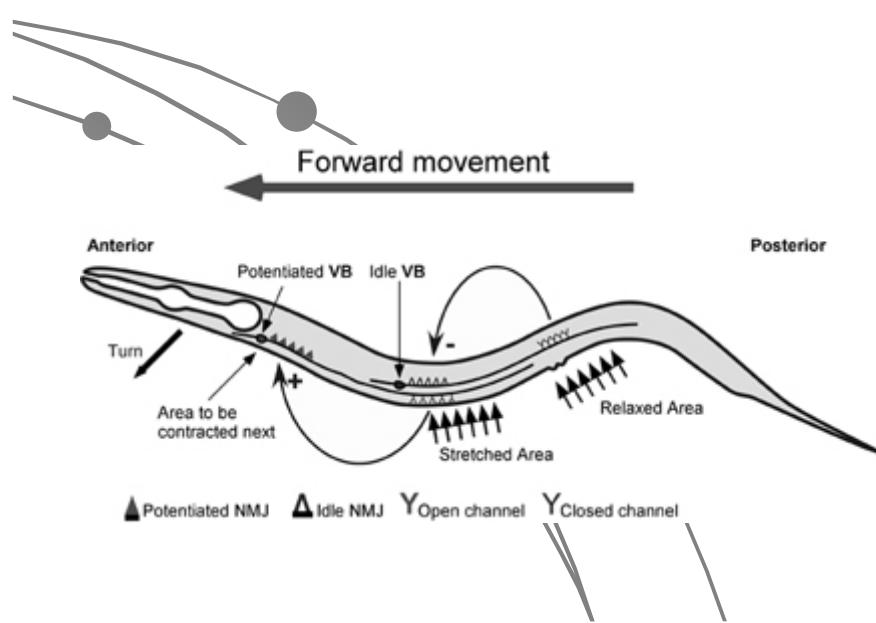
- Jednoduchý, snadno přístupný nervový systém
- „Robustní“ behaviorální projev
- Laboratorní podmínky
- Snadný, levný a rychlý chov
- Mutantní linie
- Mimořádný význam

Bezobratlí v neuroetologii:

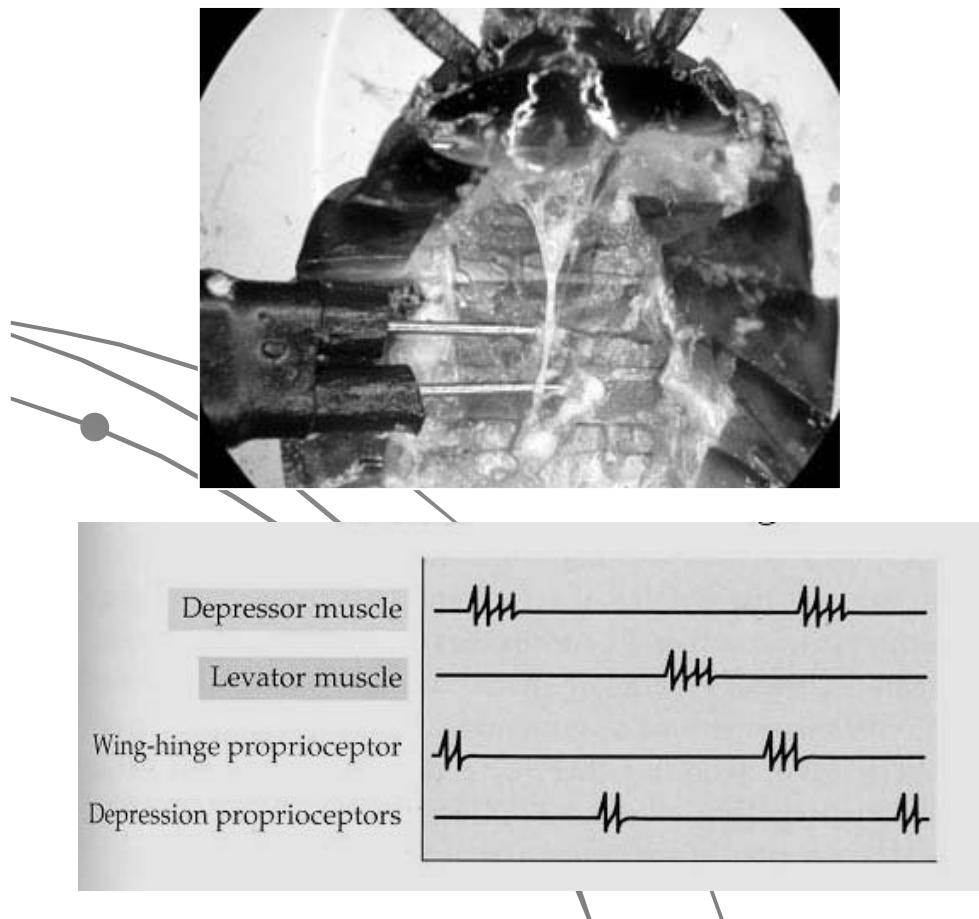
- Sensomotorické reflexy

***Caenorhabditis elegans* (hád'átko)**

Bezobratlí v neuroetologii:

- Sensomotorické reflexy
- Motorické sekvence

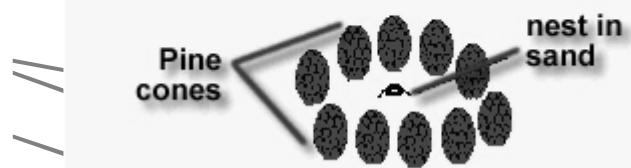

Clione limacina (valovka plžovitá)
„Sea angel“

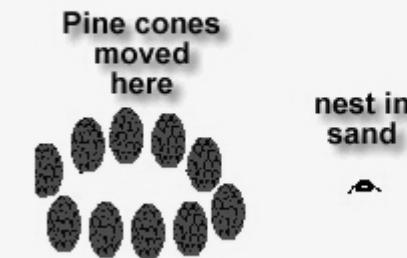
Bezobratlí v neuroetologii:

- Sensomotorické reflexy
- Motorické sekvence
- Orientace

Training conditions

Testing conditions

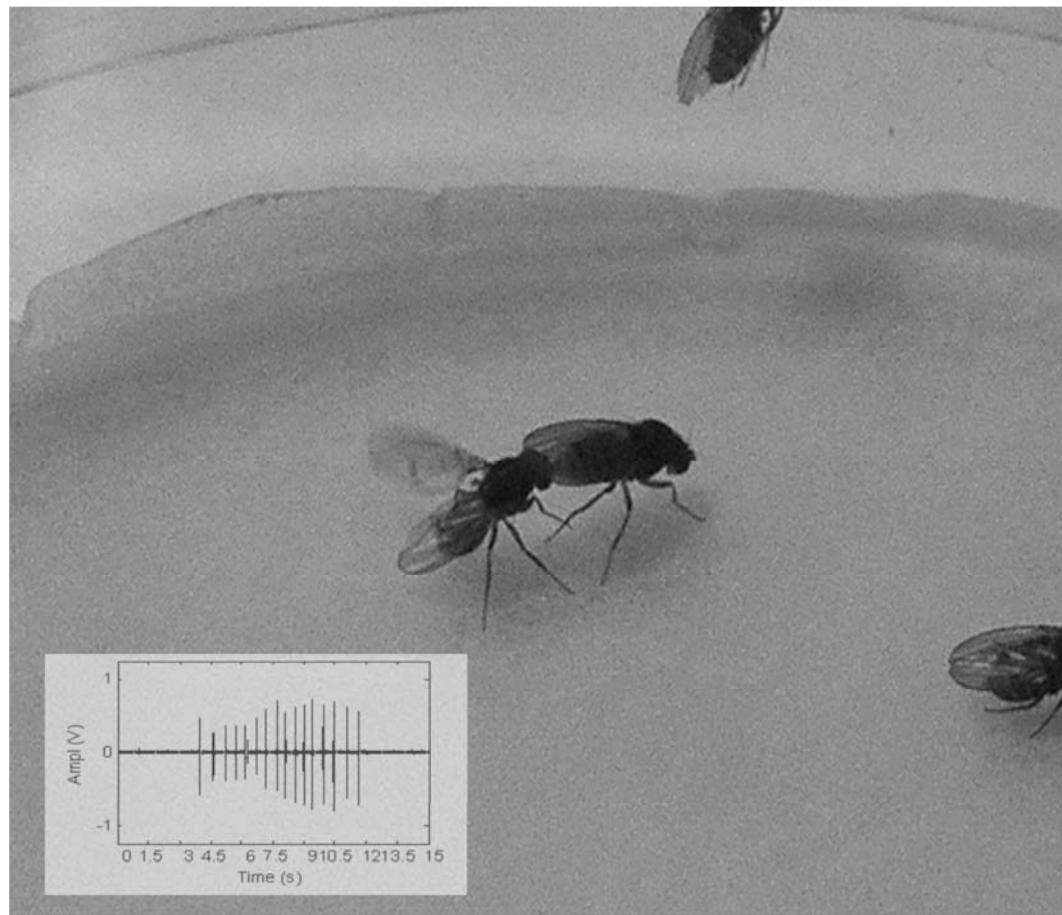
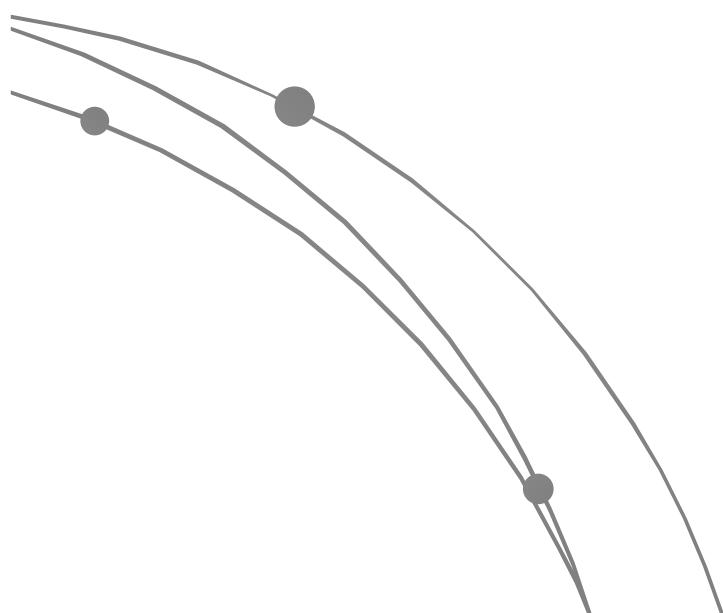
Philanthus triangulum

N. Tinbergen
Nobelova cena 1973

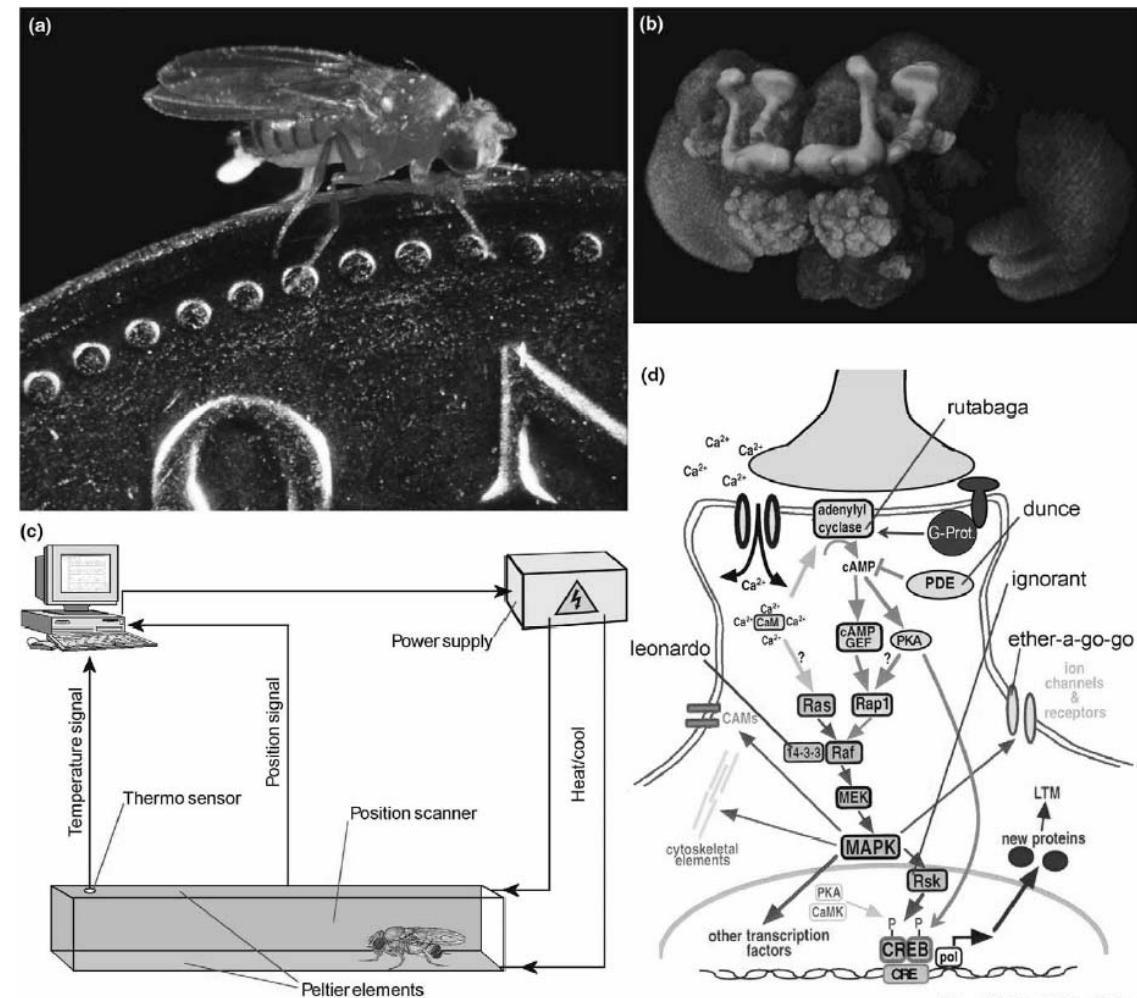
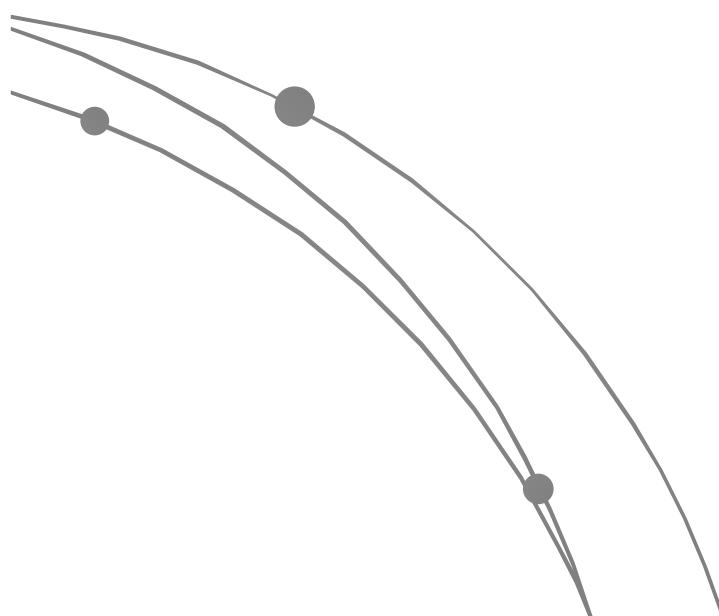
Bezobratlí v neuroetologii:

- Sensomotorické reflexy
- Motorické sekvence
- Orientace
- Komunikace

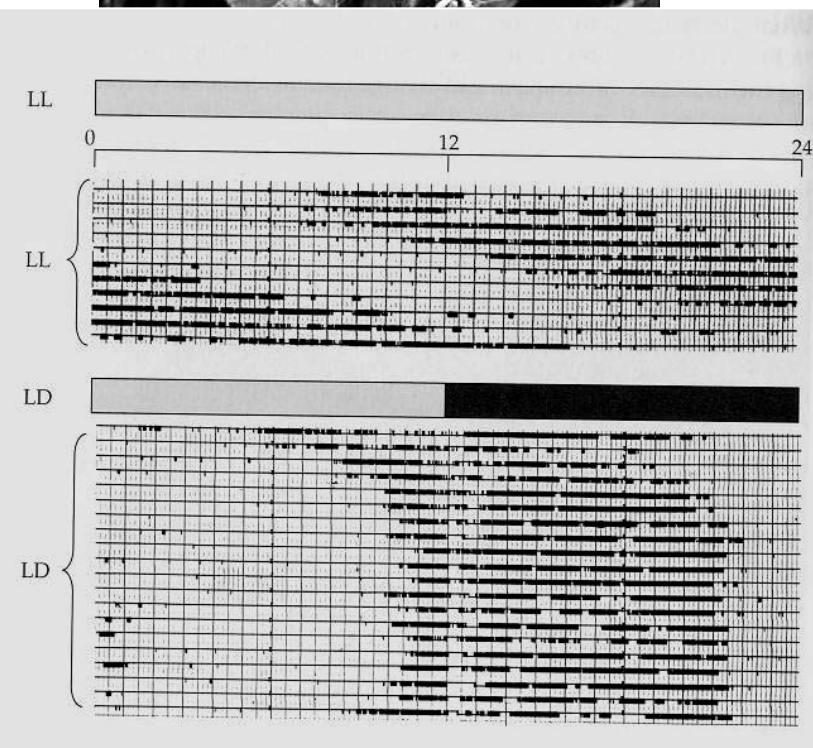
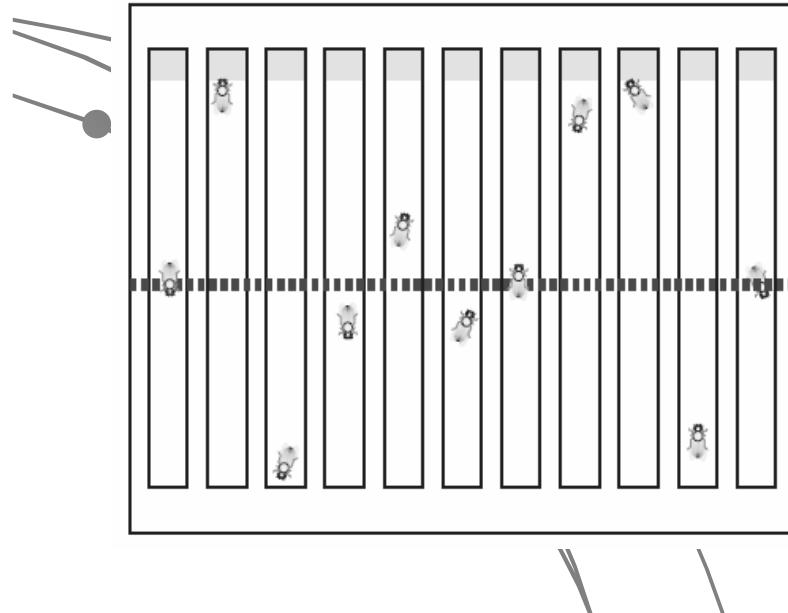
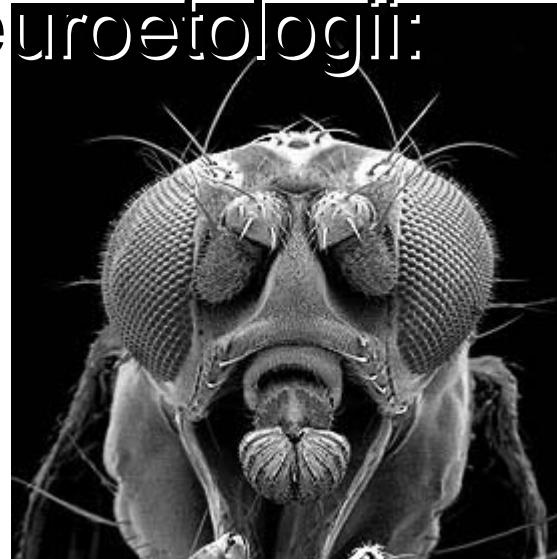
Bezobratlí v neuroetologii:

- Sensomotorické reflexy
- Motorické sekvence
- Orientace
- Komunikace
- Učení a paměť

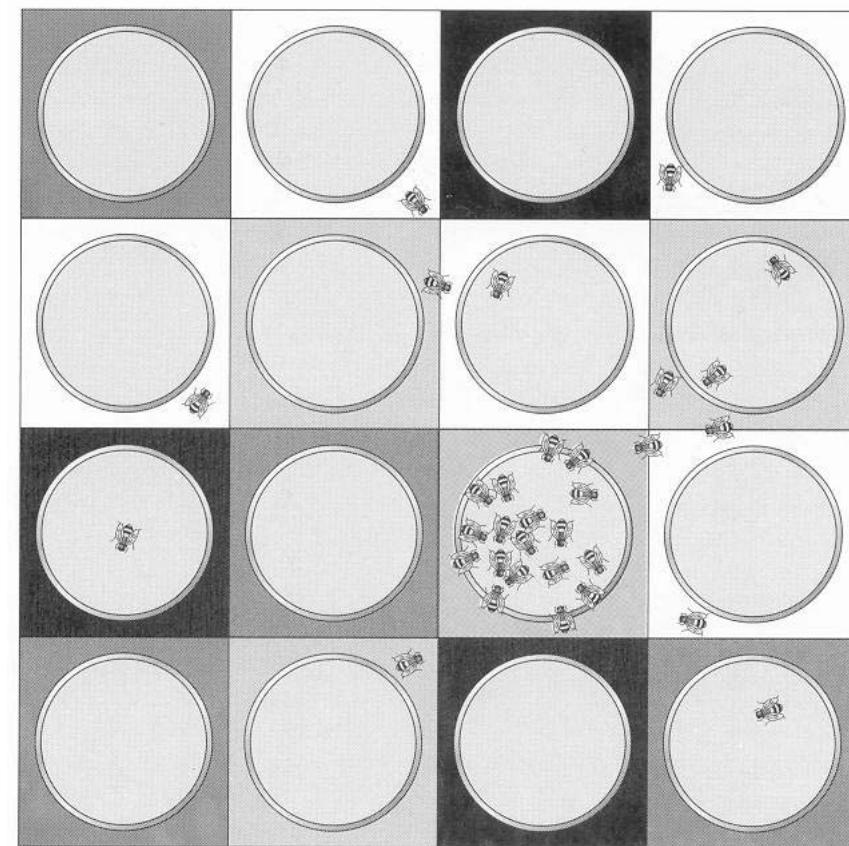
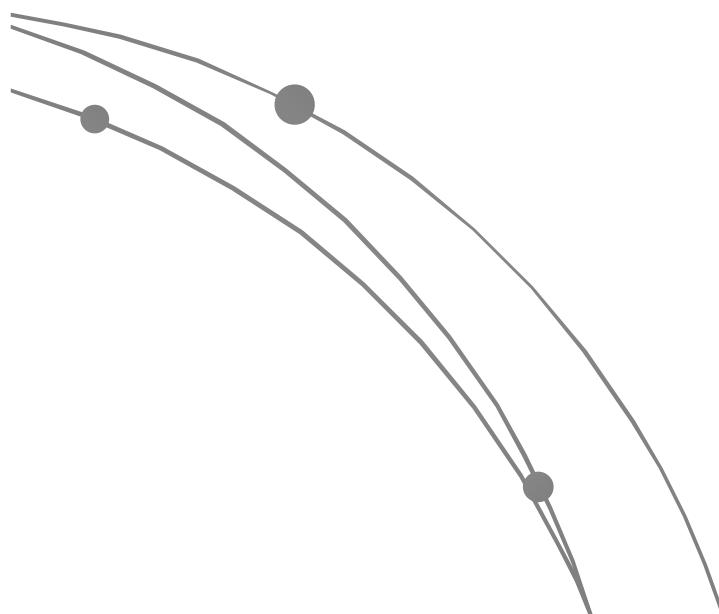
Bezobratlí v neuroetologii:

- Sensomotorické reflexy
- Motorické sekvence
- Orientace
- Komunikace
- Učení a paměť
- Circadiánní rymy

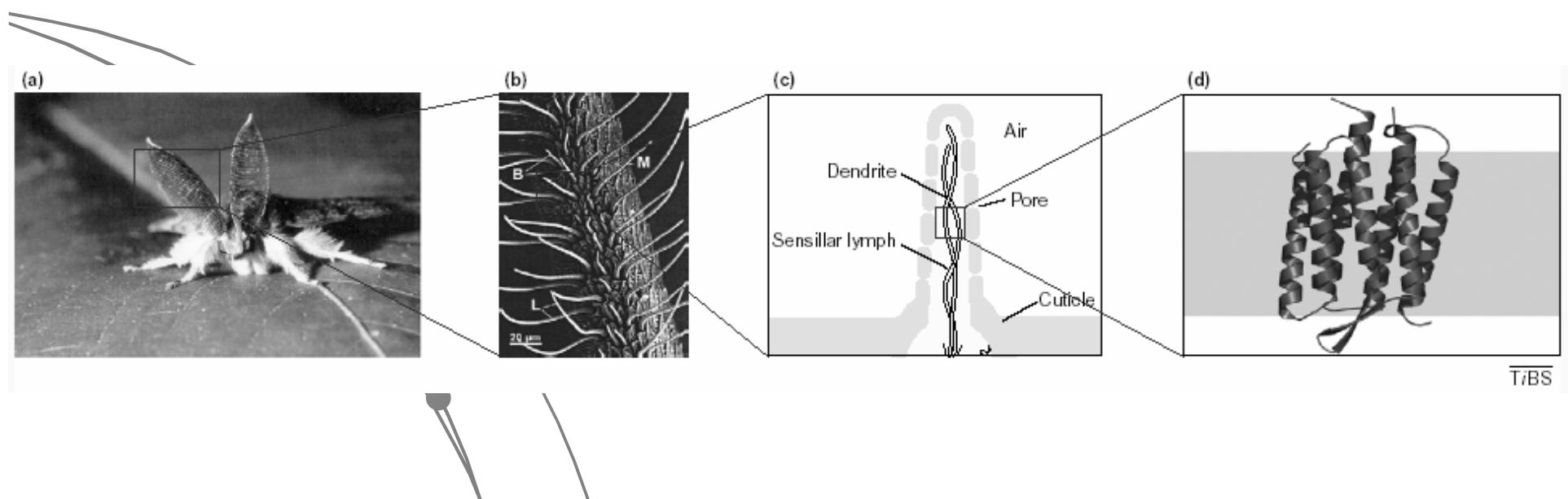
Bezobratlí v neuroetologii:

- Sensomotorické reflexy
- Motorické sekvence
- Orientace
- Komunikace
- Učení a paměť
- Circadiánní rymy
- Smyslové schopnosti

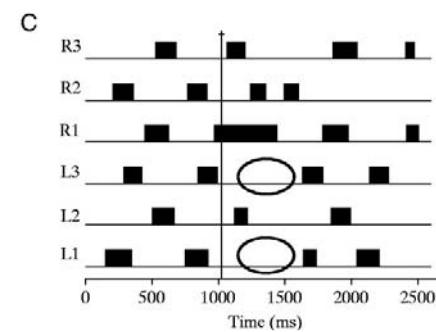
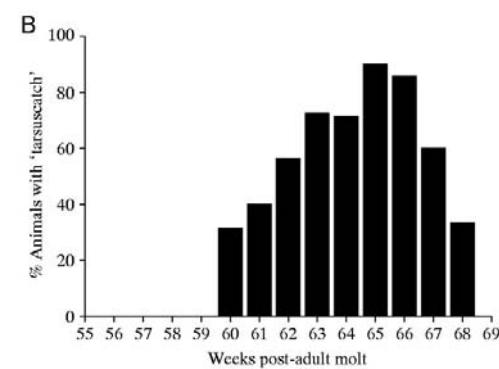
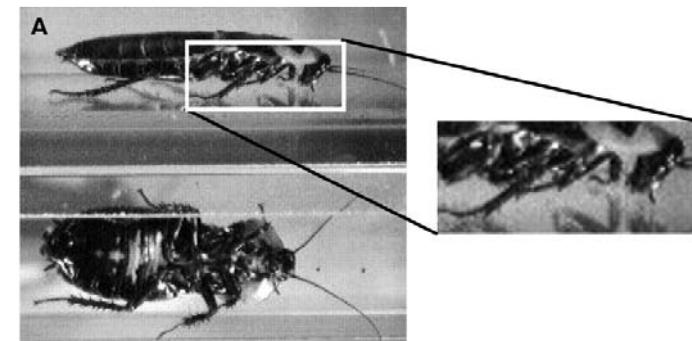
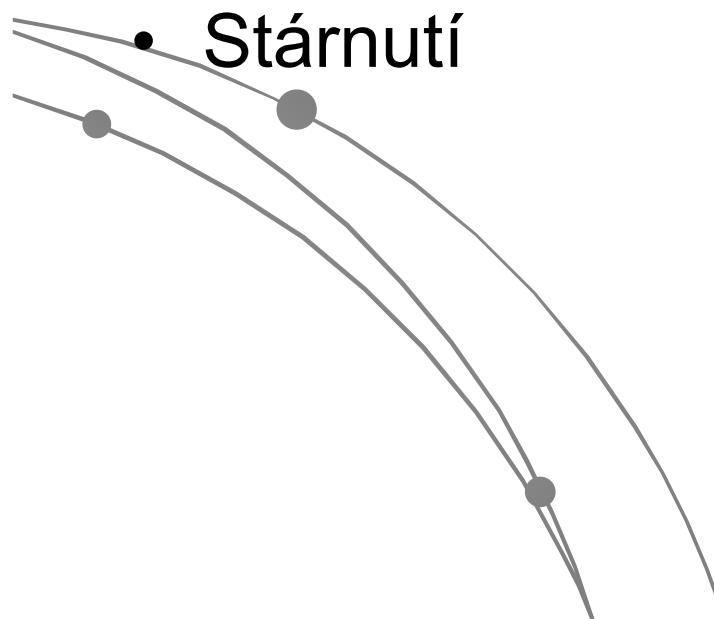
Bezobratlí v neuroetologii:

- Sensomotorické reflexy
- Motorické sekvence
- Orientace
- Komunikace
- Učení a paměť
- Circadiánní rymy
- Smyslové schopnosti

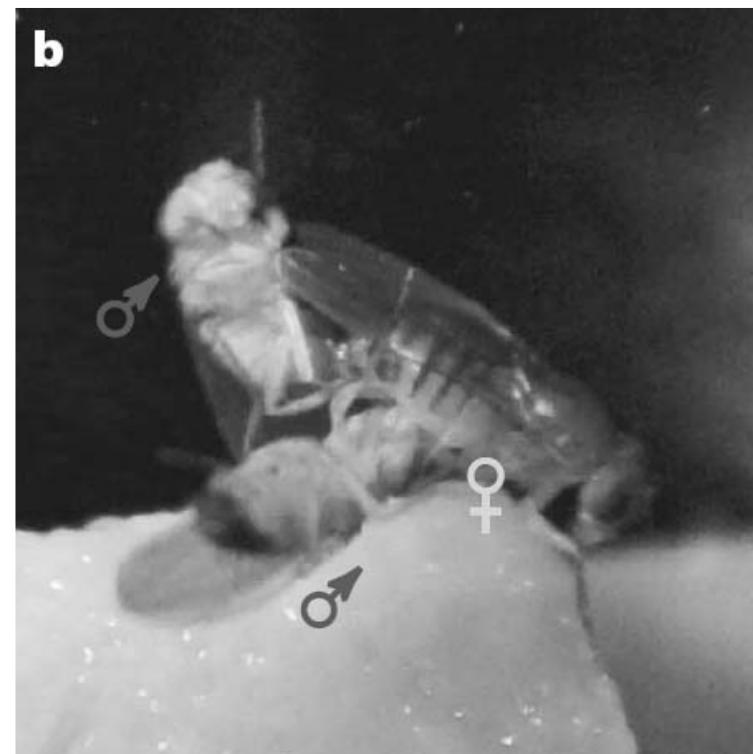
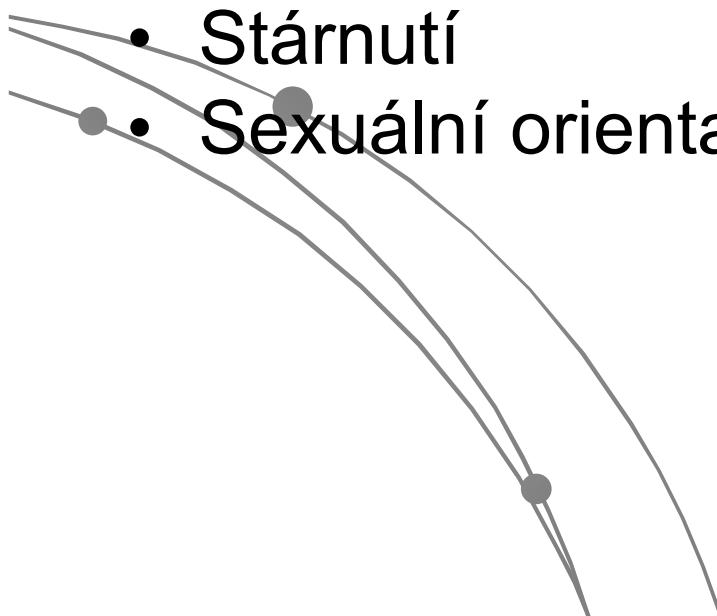
Bezobratlí v neuroetologii:

- Sensomotorické reflexy
- Motorické sekvence
- Orientace
- Komunikace
- Učení a paměť
- Circadiánní rymy
- Smyslové schopnosti a dráhy
- Stárnutí

Bezobratlí v neuroetologii:

- Sensomotorické reflexy
- Motorické sekvence
- Orientace
- Komunikace
- Učení a paměť
- Circadiánní rymy
- Smyslové schopnosti
- Stárnutí
- Sexuální orientace

Bezobratlí v neuroetologii:

- Sensomotorické reflexy
- Motorické sekvence
- Orientace
- Komunikace
- Učení a paměť
- Circadiánní rymy
- Smyslové schopnosti
- Stárnutí
- Sexuální orientace
- Agresivita

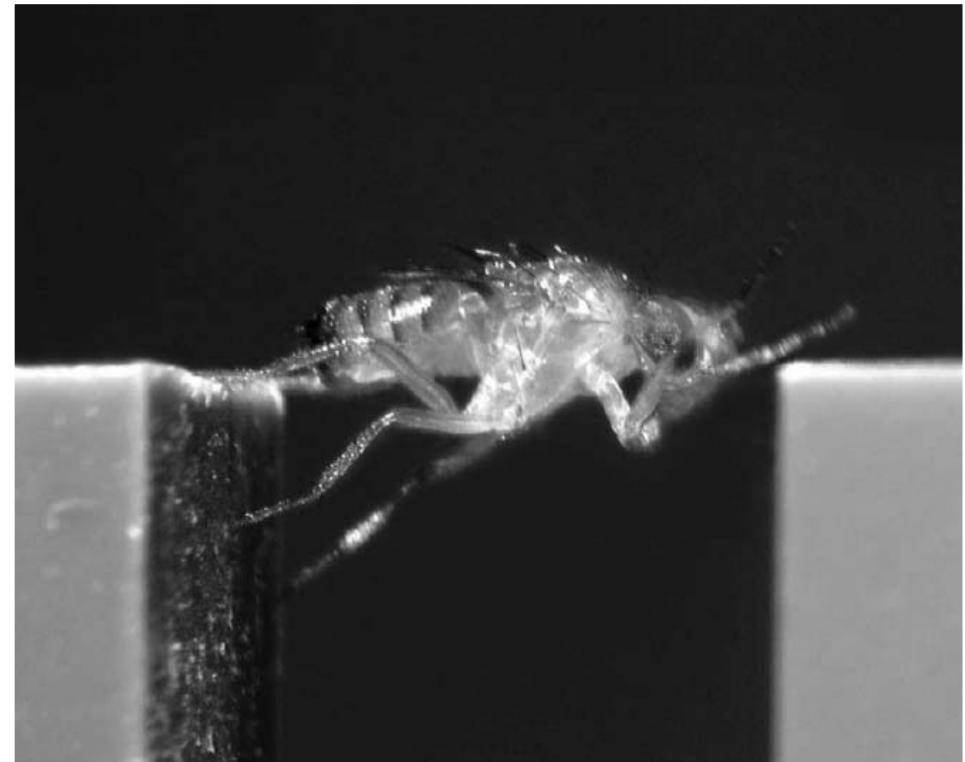
Bezobratlí v neuroetologii:

- Sensomotorické reflexy
- Motorické sekvence
- Orientace
- Komunikace
- Učení a paměť
- Circadiánní rymy
- Smyslové schopnosti a dráhy
- Stárnutí
- Sexuální orientace
- Agresivita
- Působení drog a farmak

Bezobratlí v neuroetologii:

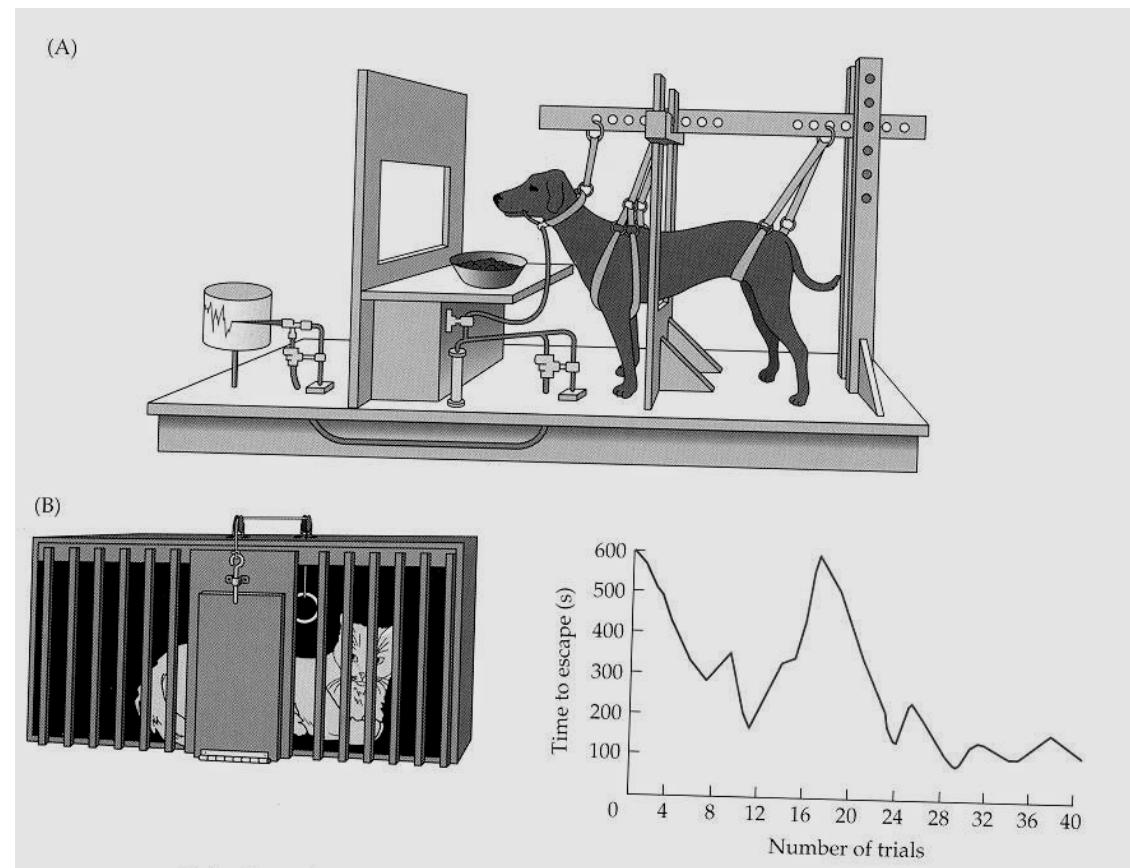
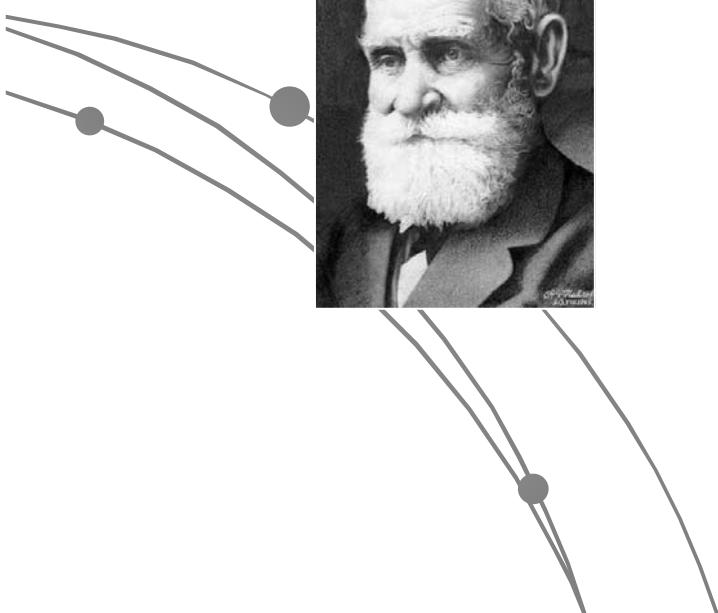
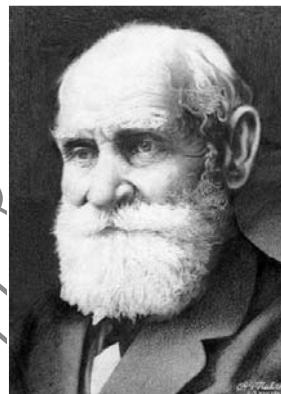
- Sensomotorické reflexy
- Motorické sekvence
- Orientace
- Komunikace
- Učení a paměť
- Circadiánní rymy
- Smyslové schopnosti
- Stárnutí
- Sexuální orientace
- Agresivita
- Působení drog a farmak
- Ochota riskovat, emoce atd...

B) Podmiňování jako klíč k funkci NS a smyslů

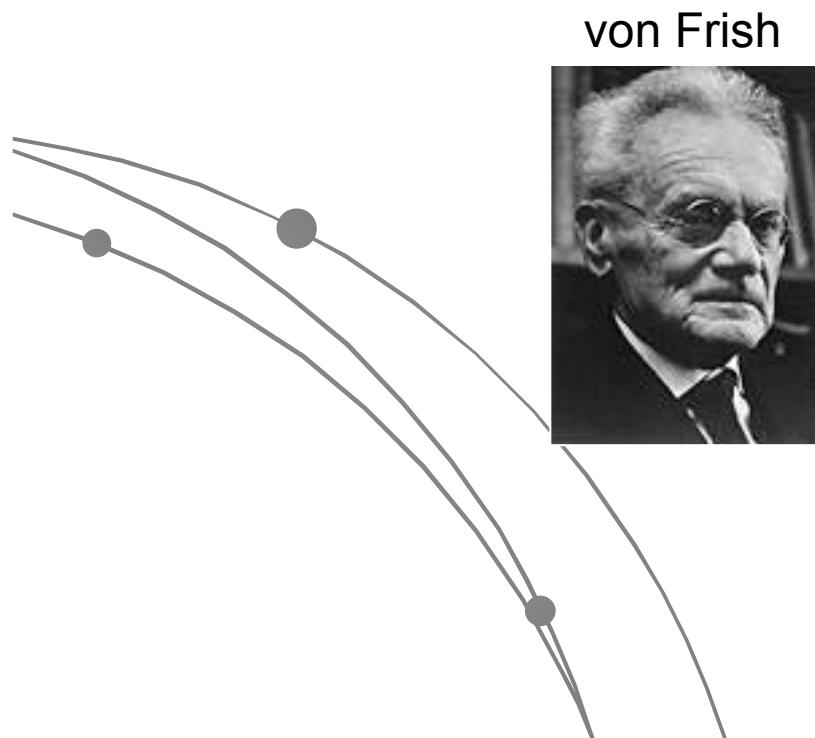
Vytvoření podmíněného spojení je důkazem plasticity NS a základem paměti a učení.

Pavlov

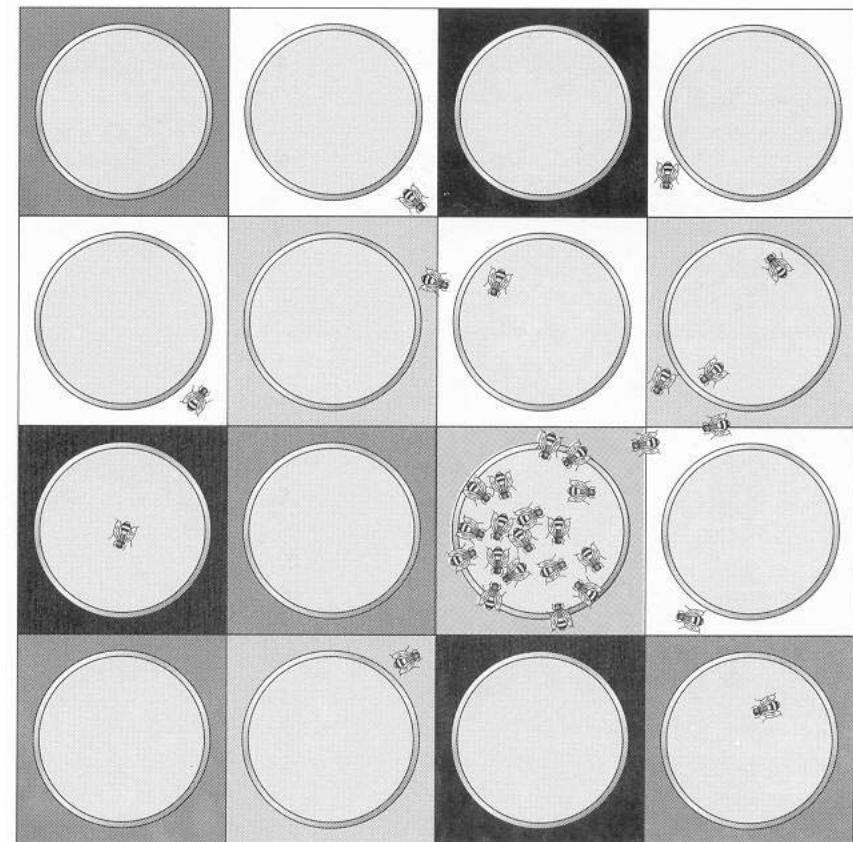

Podmiňování jako klíč k funkci NS a smyslů

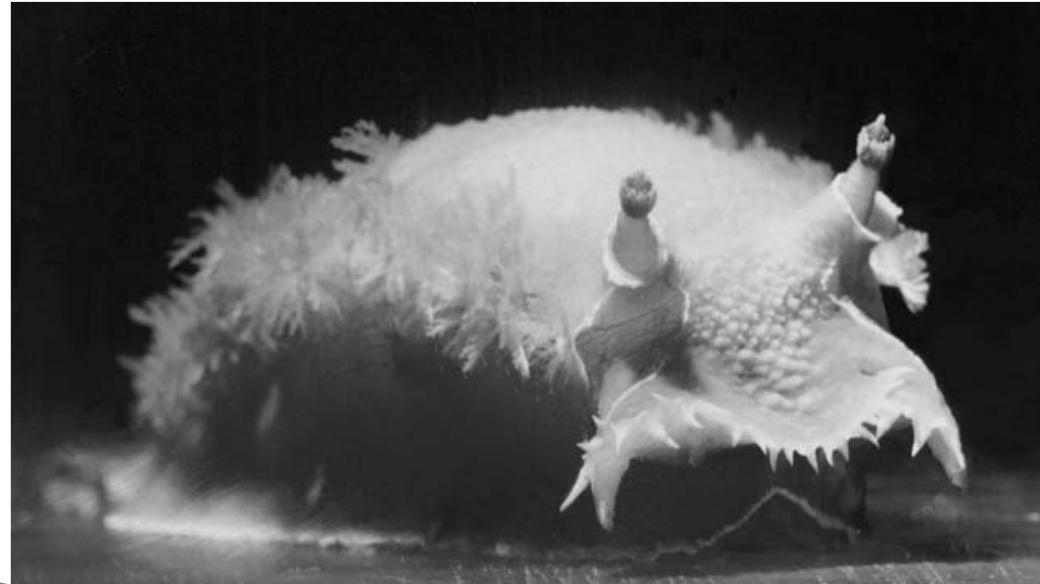
Vytvoření podmíněného spojení je důkazem plasticity NS a základem paměti a učení.

von Frish

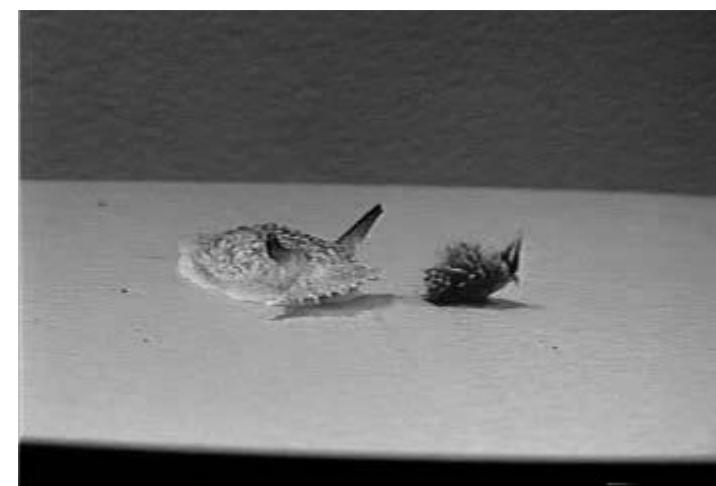
Vytvoření podmíněného spojení může být:
cílem výzkumu paměti a učení

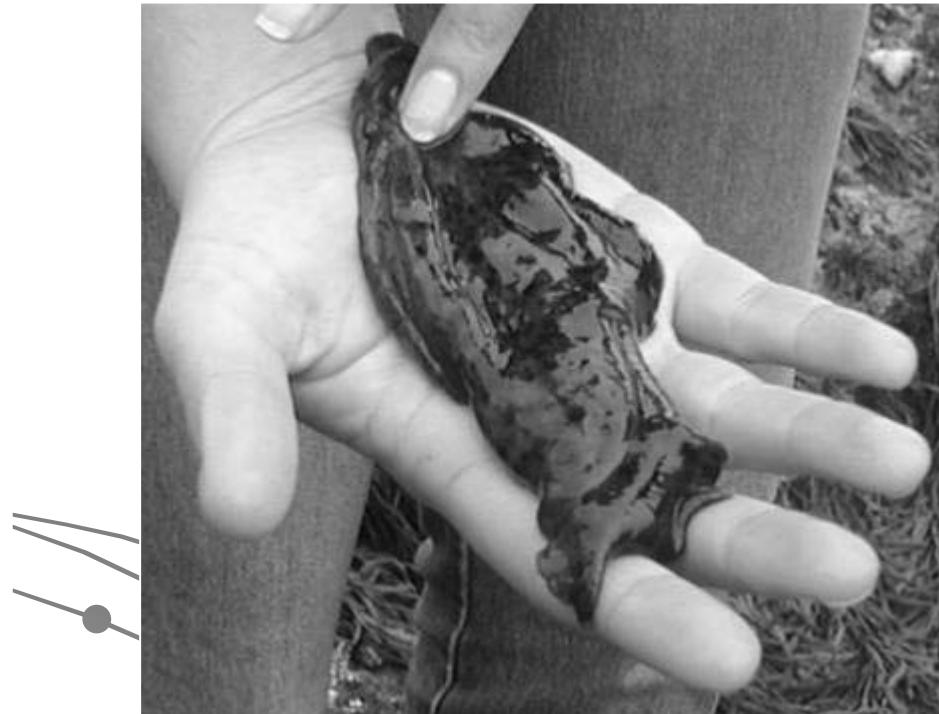
Tritonia diomedea

I měkkýši se učí

Vytvoření podmíněného spojení může být: cílem výzkumu paměti a učení

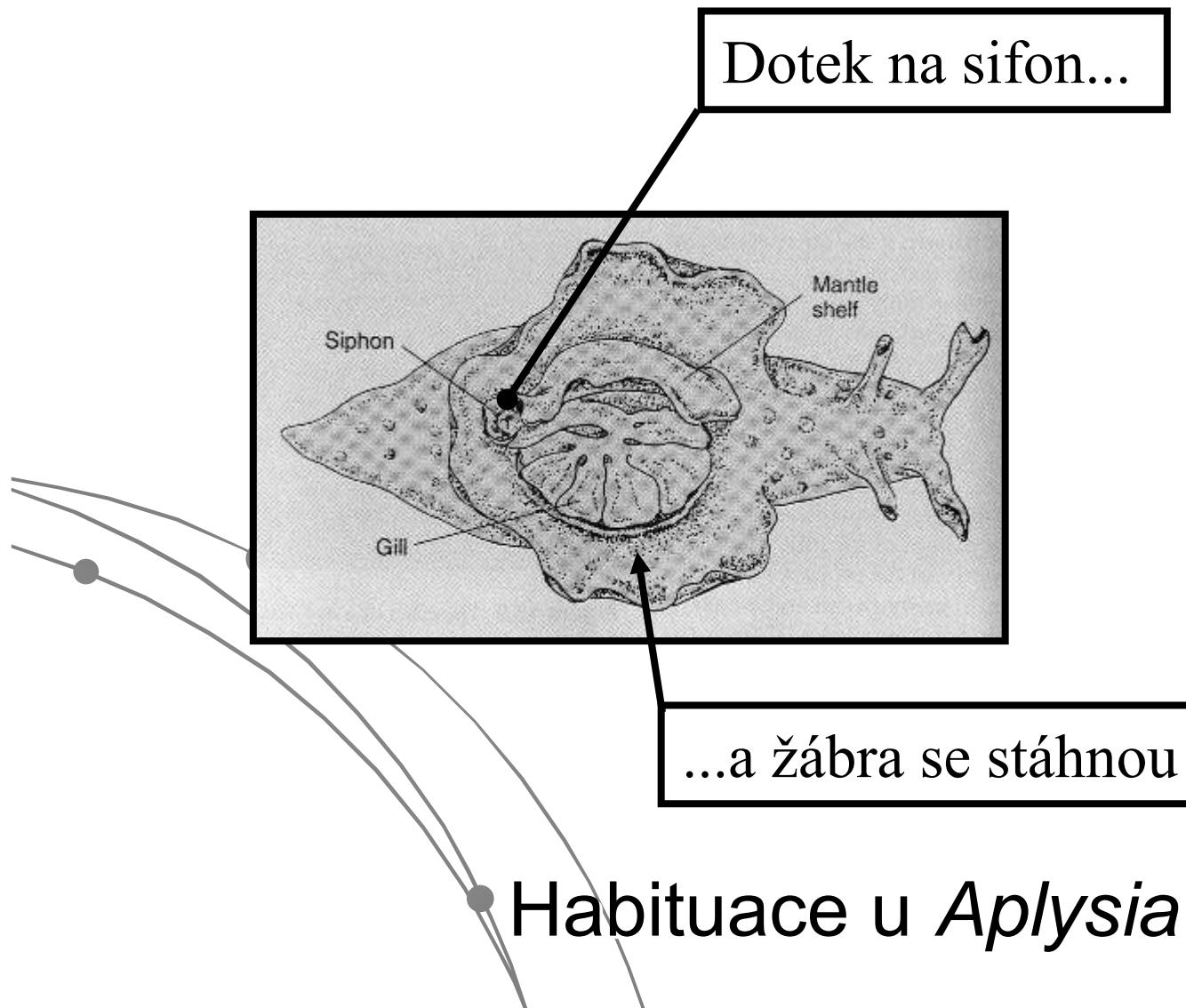
Aplysia – zej
„mořský zajíc“

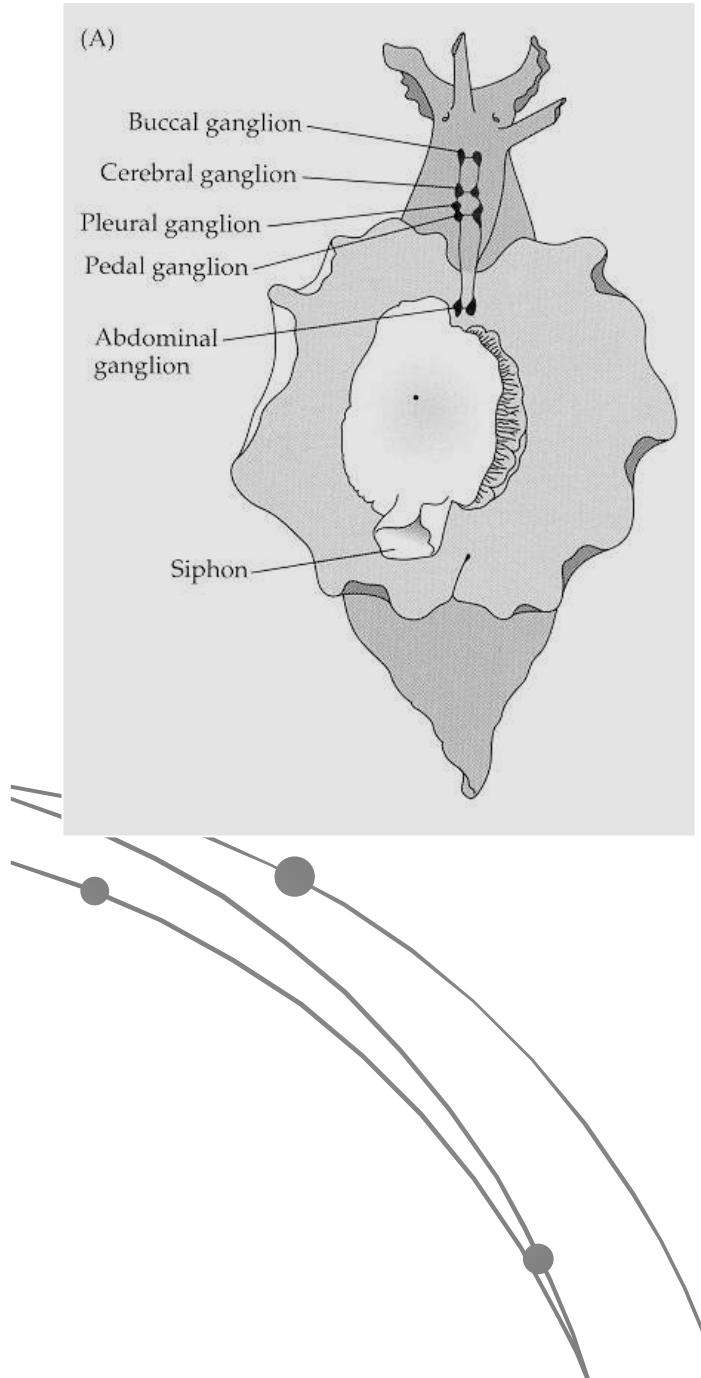
Aplysia

Eric Kandel
Nobelova cena 2000

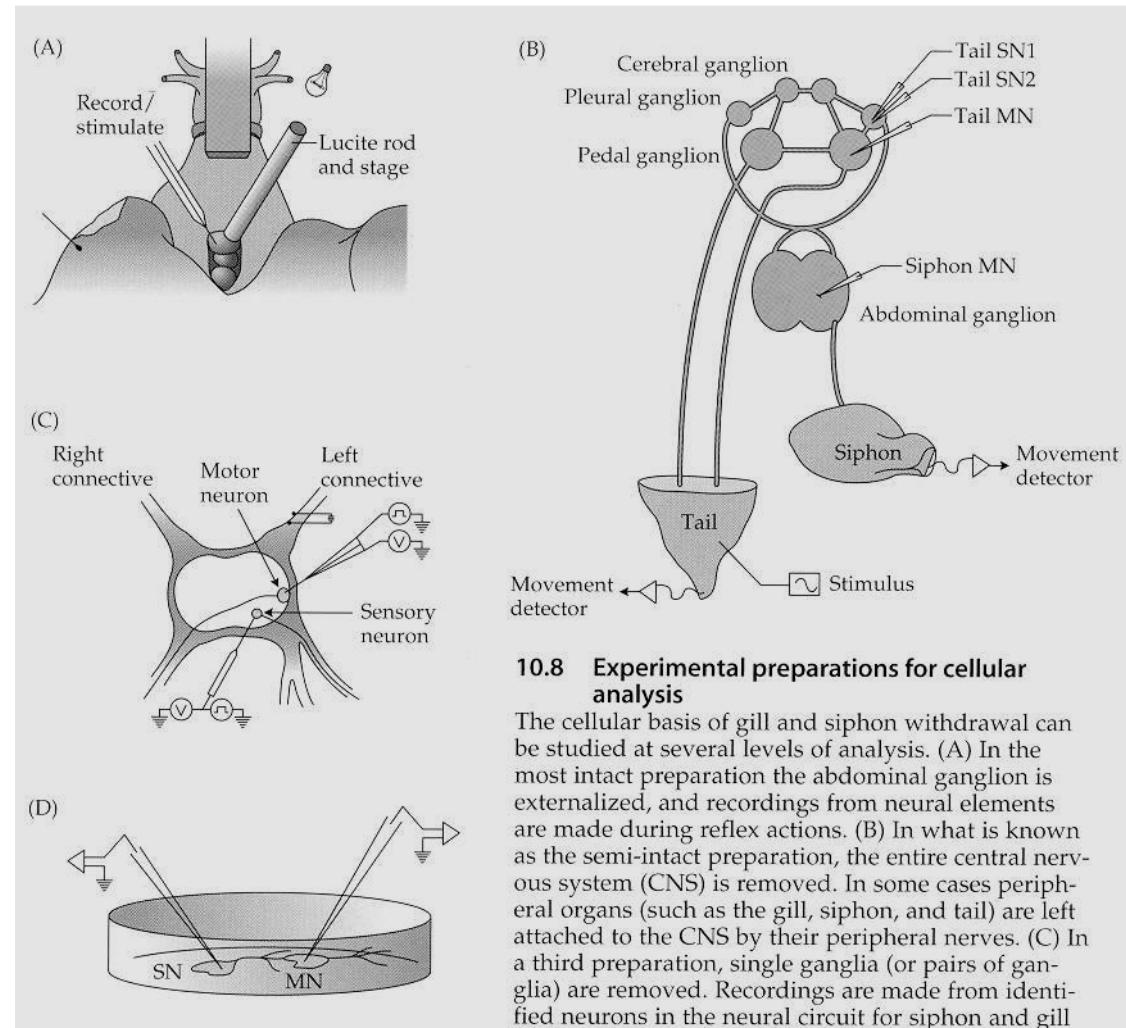

Vytvoření podmíněného spojení může být:
cílem výzkumu paměti a učení

Plasticita nervového spojení i na izolovaných gangliích

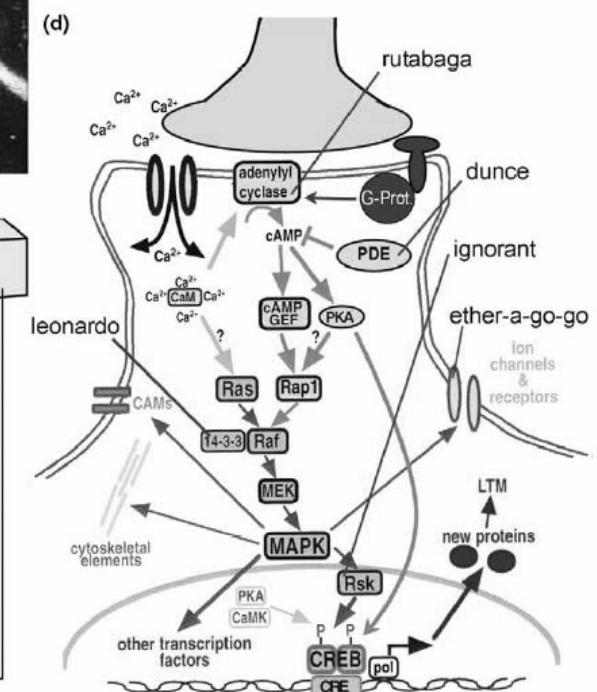
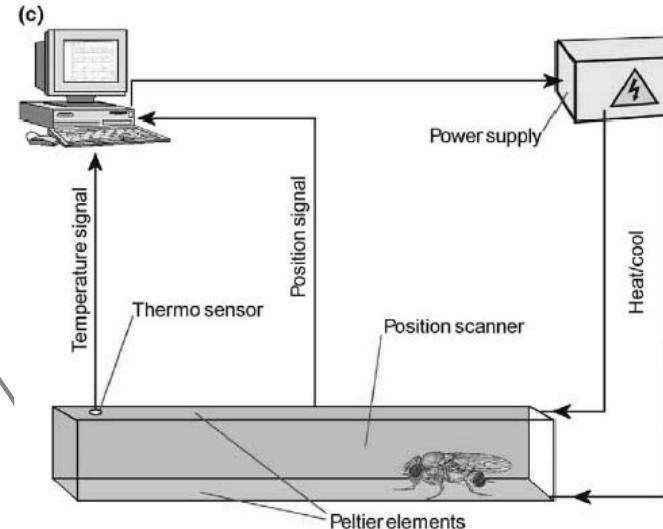
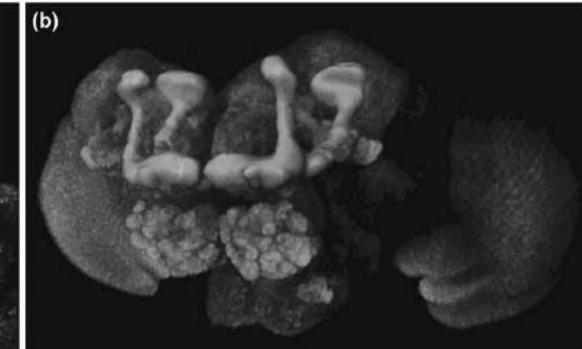
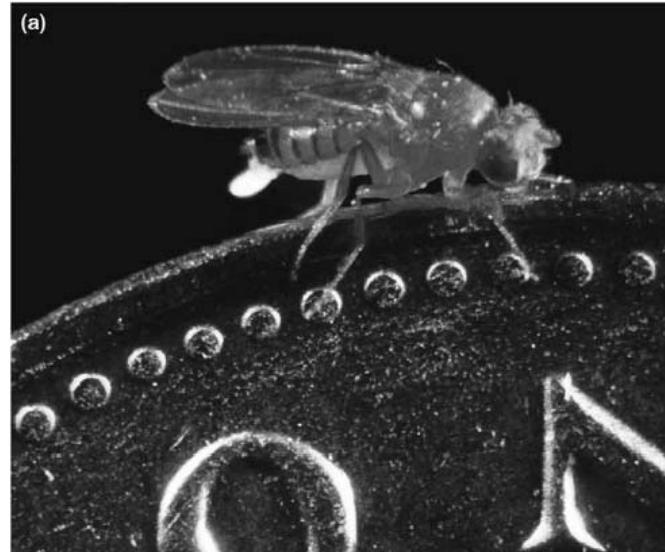
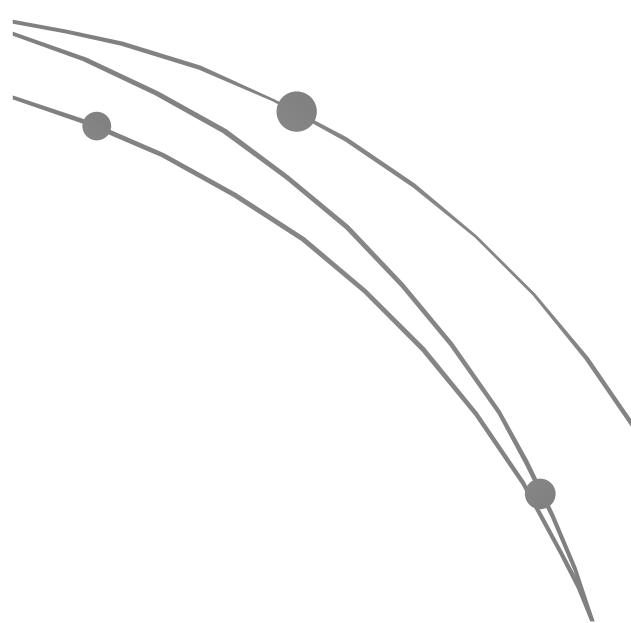

10.8 Experimental preparations for cellular analysis

The cellular basis of gill and siphon withdrawal can be studied at several levels of analysis. (A) In the most intact preparation the abdominal ganglion is externalized, and recordings from neural elements are made during reflex actions. (B) In what is known as the semi-intact preparation, the entire central nervous system (CNS) is removed. In some cases peripheral organs (such as the gill, siphon, and tail) are left attached to the CNS by their peripheral nerves. (C) In a third preparation, single ganglia (or pairs of ganglia) are removed. Recordings are made from identified neurons in the neural circuit for siphon and gill

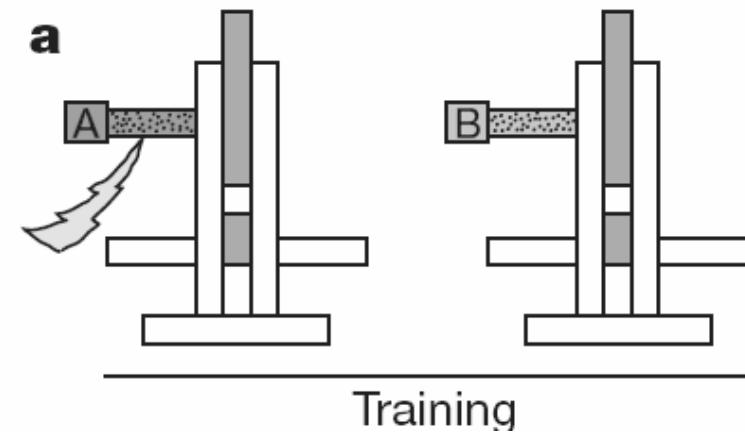
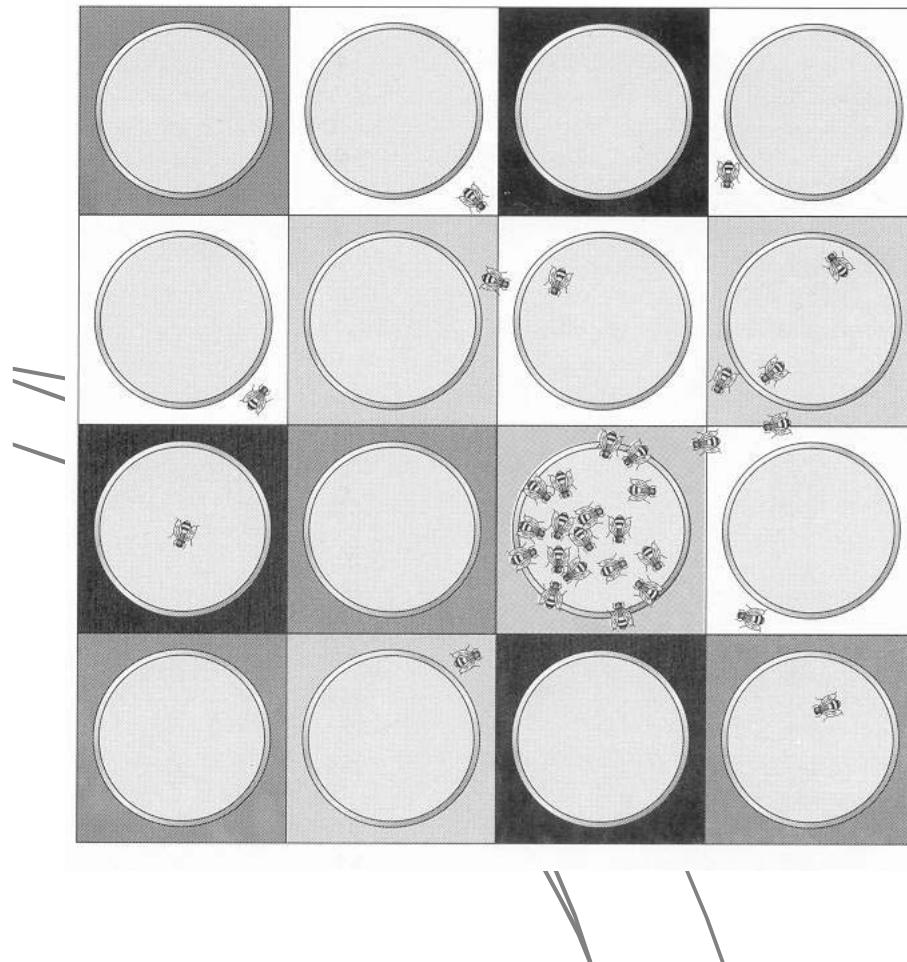
Vytvoření podmíněného spojení může být: cílem výzkumu paměti a učení

Trénink a test

Vytvoření podmíněného spojení může být: nástrojem výzkumu smyslových schopností

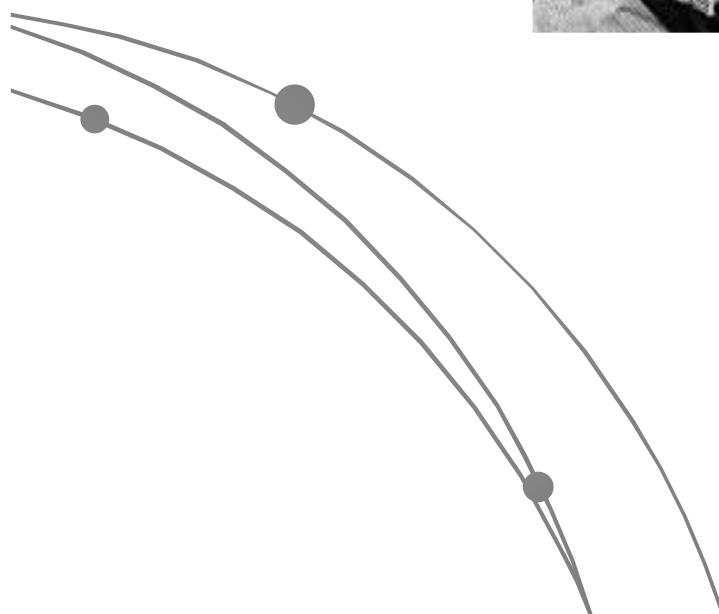
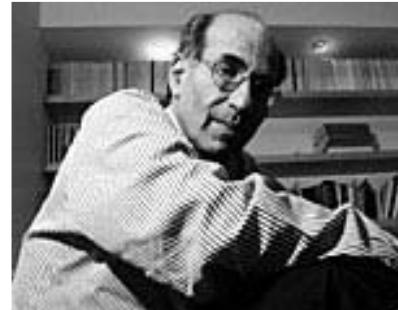
Odměna nebo trest při tréninku

Vytvoření podmíněného spojení může být: nástrojem výzkumu smyslových schopností

Richard Axel

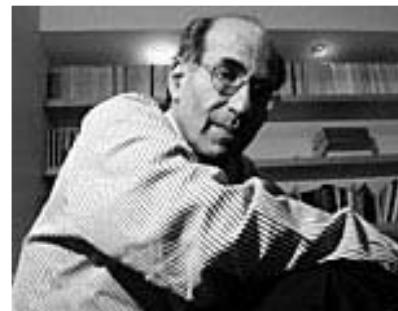
Nobelova cena 2004 za objevy podstaty čichu

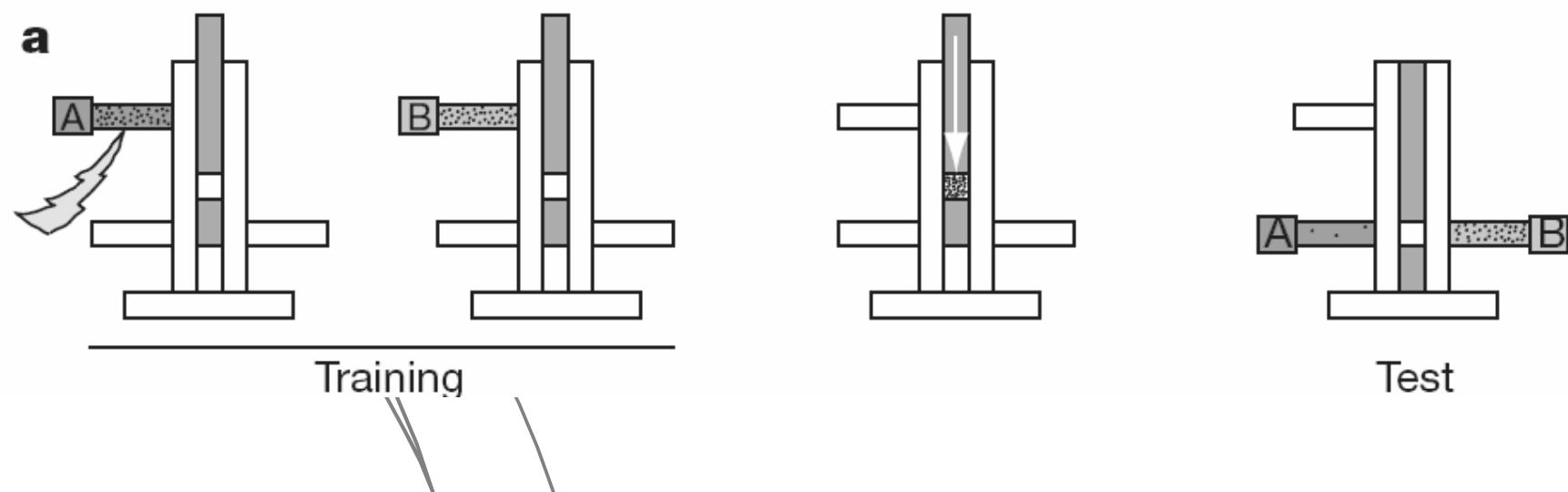
Vytvoření podmíněného spojení může být: nástrojem výzkumu smyslových schopností

Richard Axel

Nobelova cena 2004 za objevy podstaty čichu

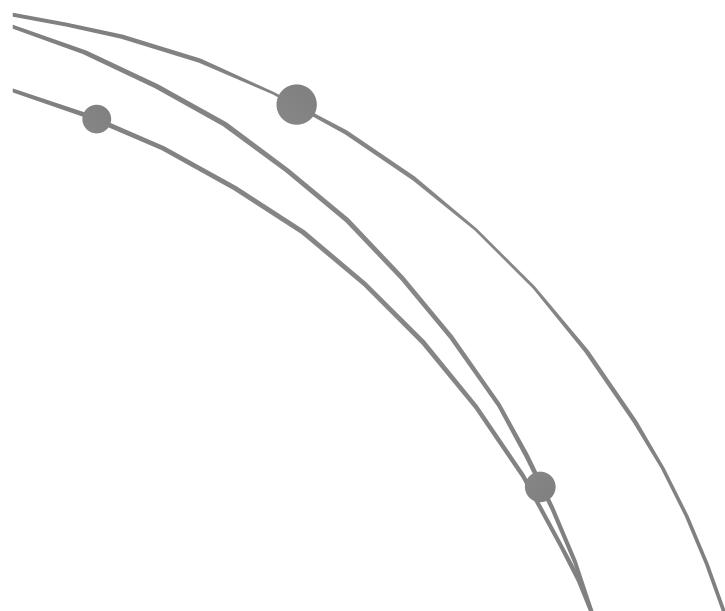
//

Podmiňování jako klíč k funkci NS a smyslů

Vytvoření podmíněného spojení může být:

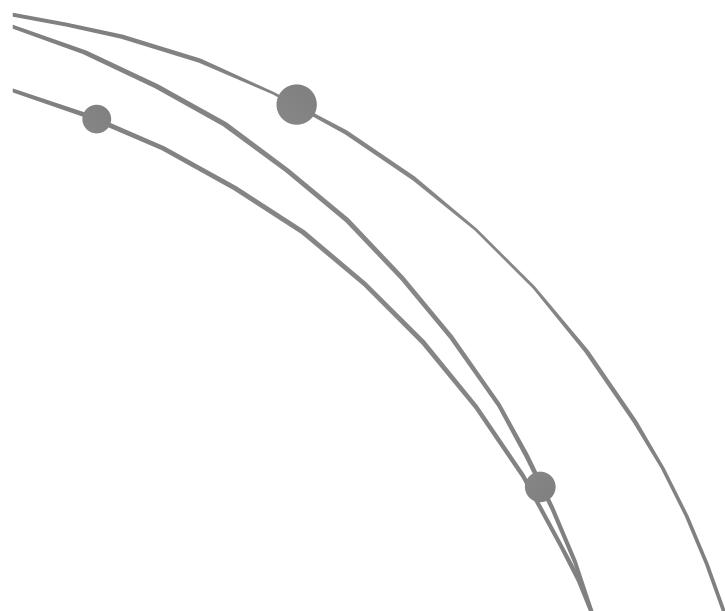
- cílem výzkumu paměti a učení

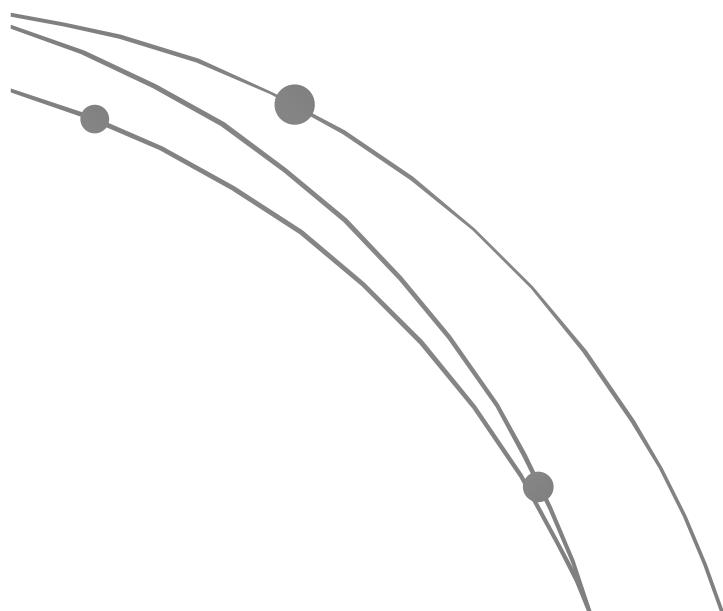
Podmiňování jako klíč k funkci NS a smyslů

Vytvoření podmíněného spojení může být:

- nebo nástrojem výzkumu smyslových schopností

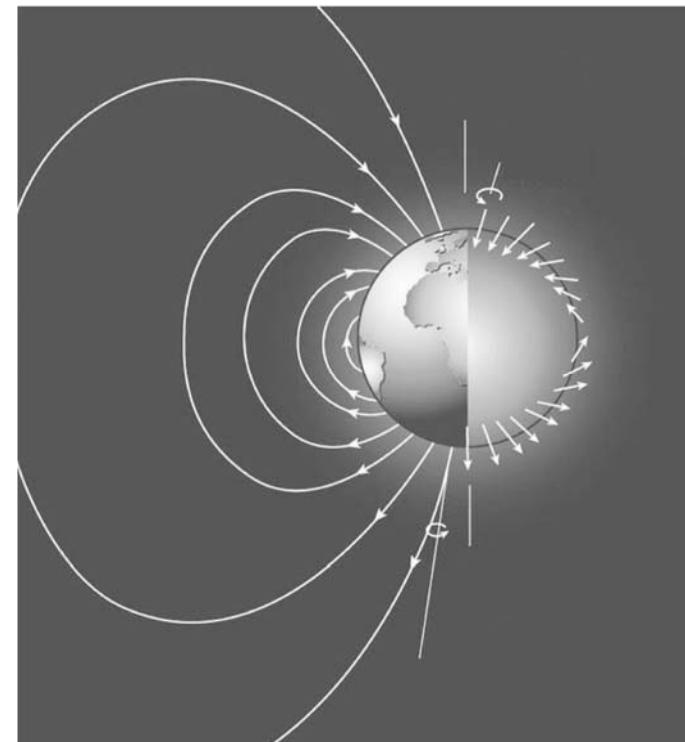
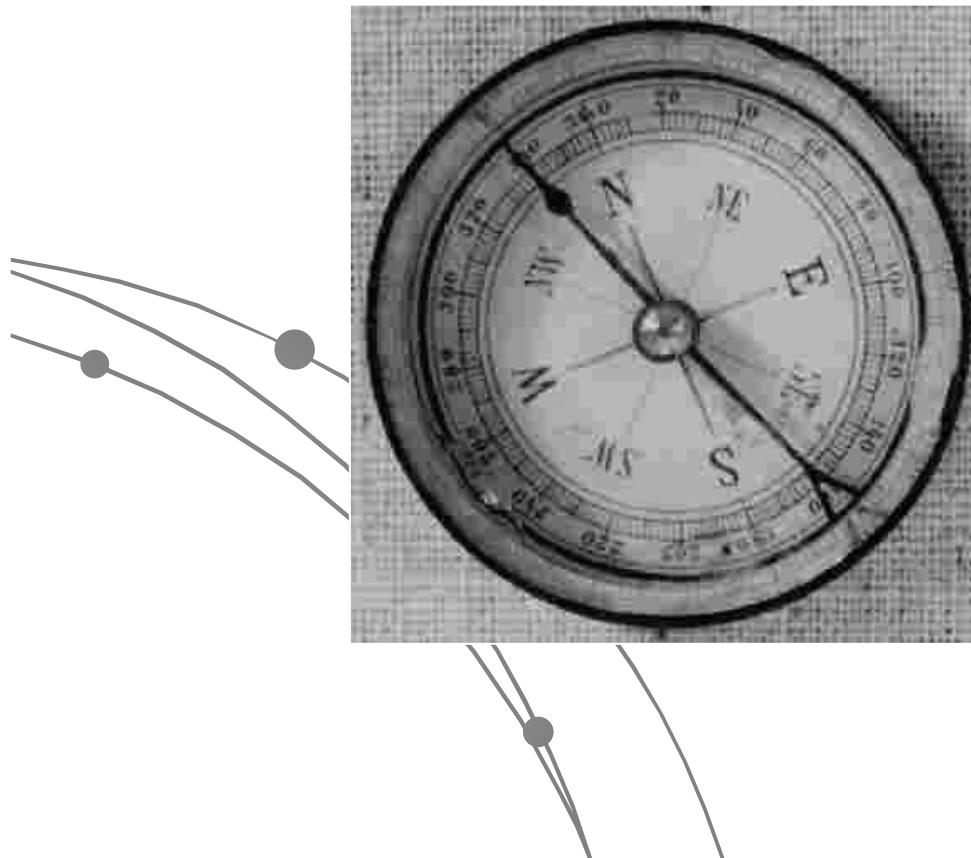

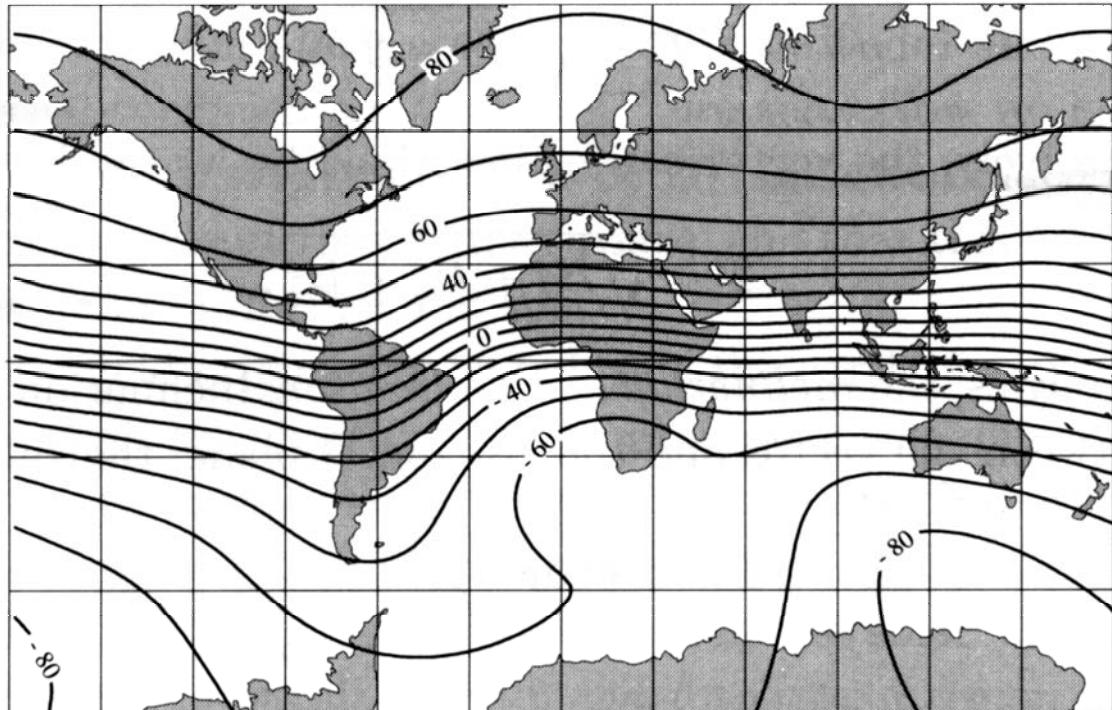
C) Magnetorecepce – výzva smyslové fyziologii

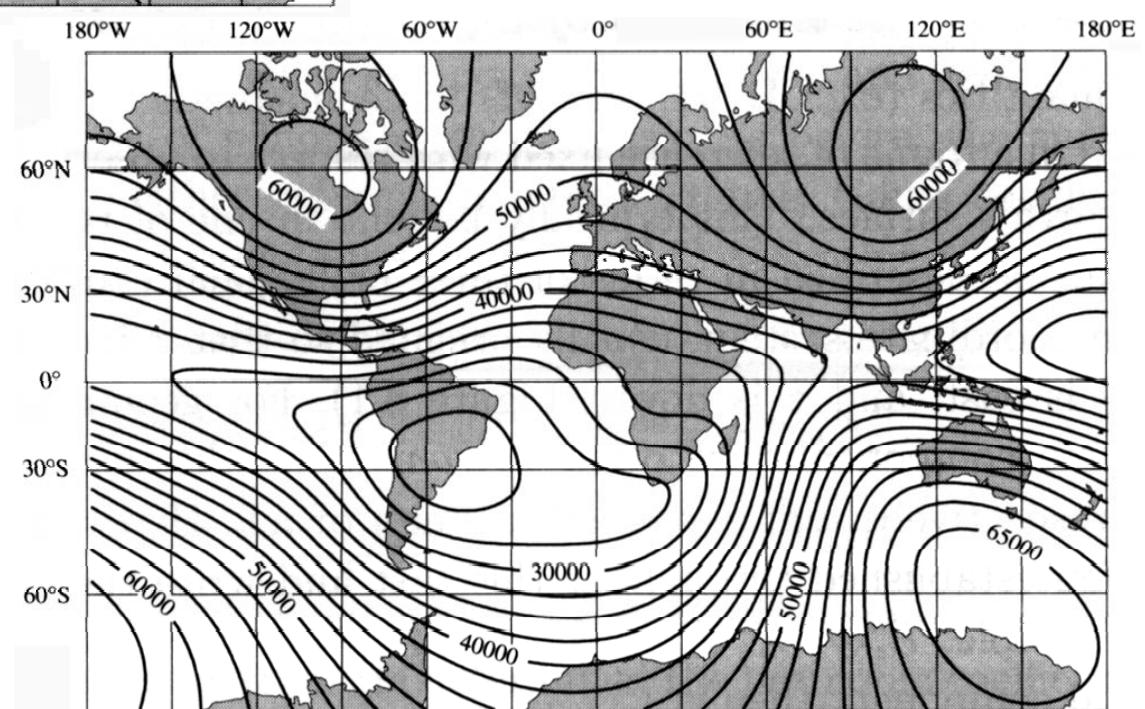
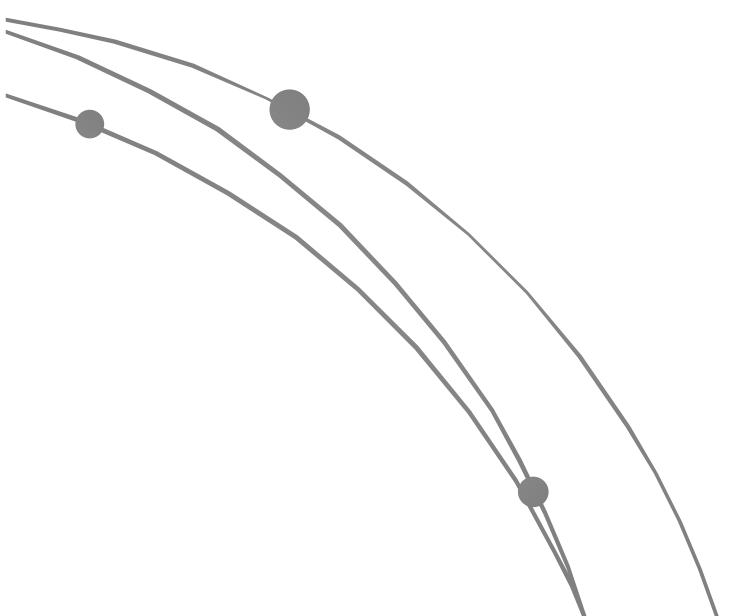
Kompas:

Všudypřítomné vodítko

Mapa – „GPS“

Magnetická kompasová orientace nalezena u těchto živočišných skupin:

Typ kompasu

Měkkýši

Plži

1 čeled'

1 druh

???

Členovci

Korýši

3 čeledě

5 druhů

Polaritní, inkлинаční

Hmyz

7 čeledě

9 druhů

Polaritní (?)

Obratlovci

Paryby

1 čeled'

1 druh

???

Ryby

2 čeledě

4 druhy

Polaritní (?)

Obojživelníci

2 čeledě

2 druhy

Polaritní, inkлинаční

Plazi

2 čeledě

2 druhy

Inklinační

Ptáci

11 čeledí

19 druhů

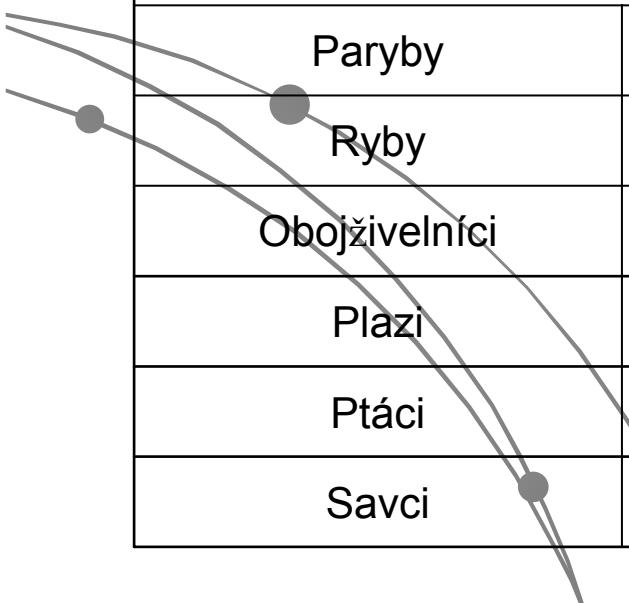
Inklinační

Savci

2 čeledě

3 druhy

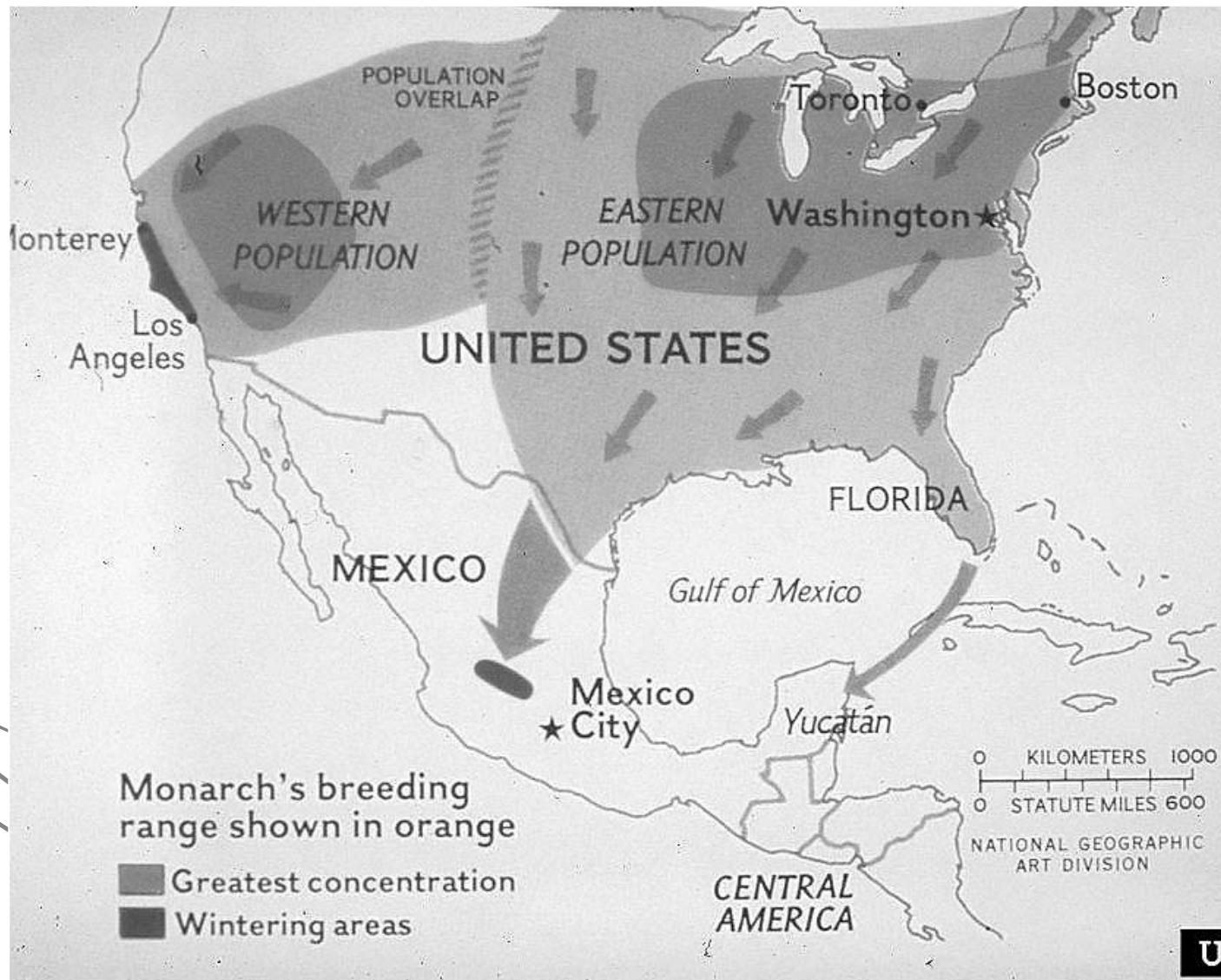
Polaritní

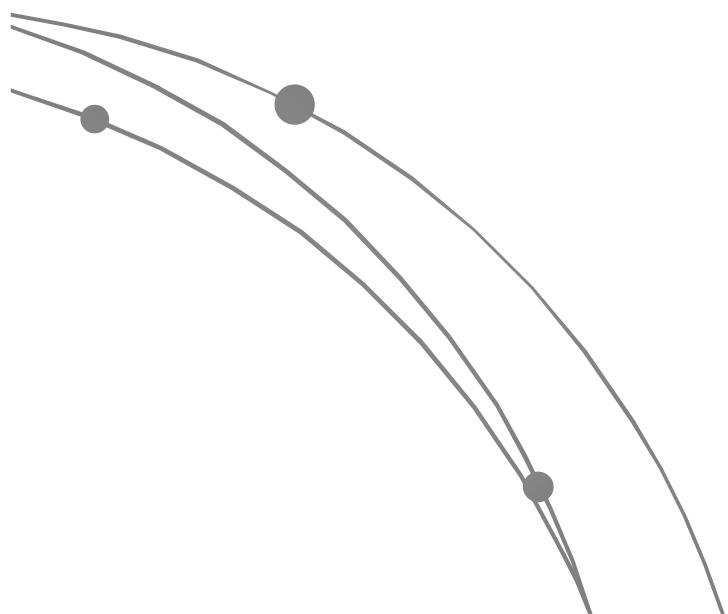
Orientace hmyzu

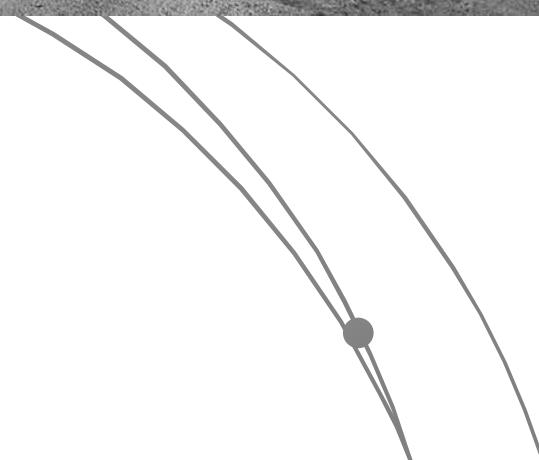
Migrující hmyz:
monarcha stěhovavý

Metody výzkumu

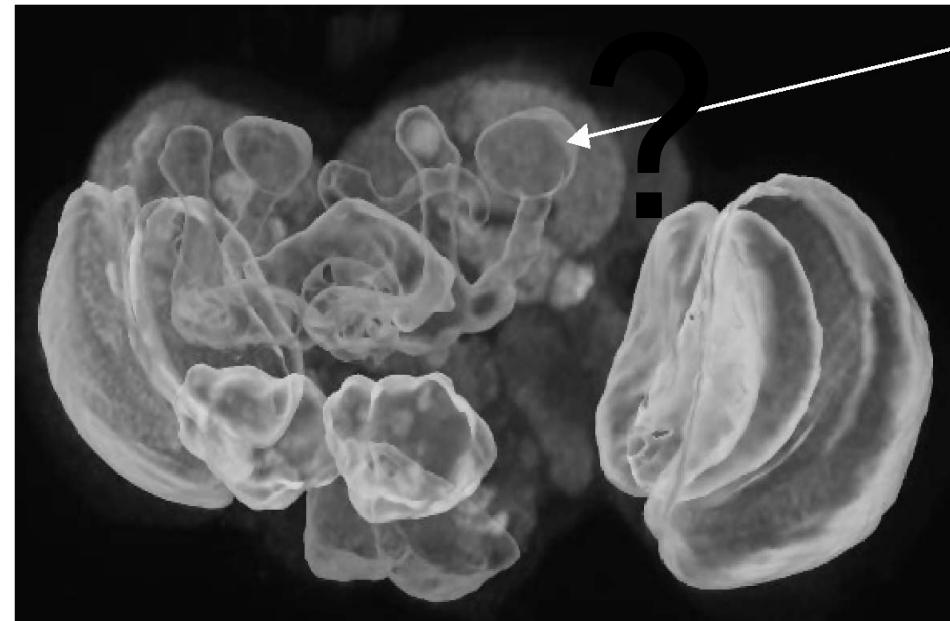
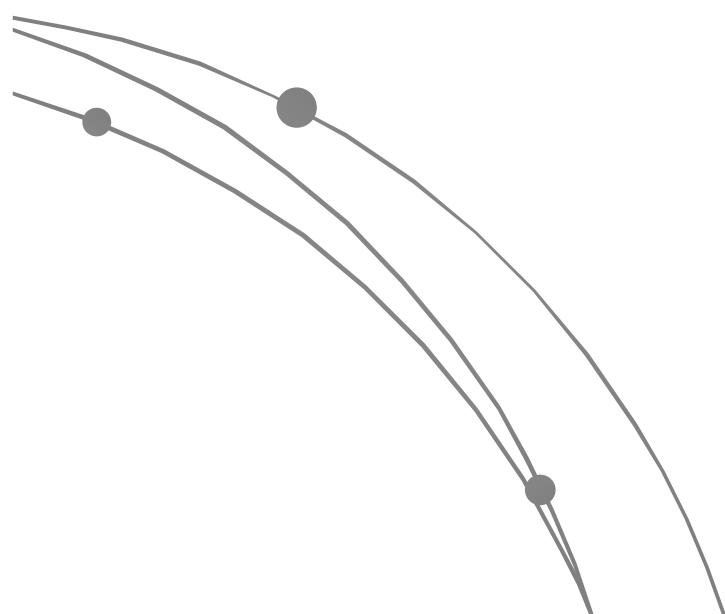

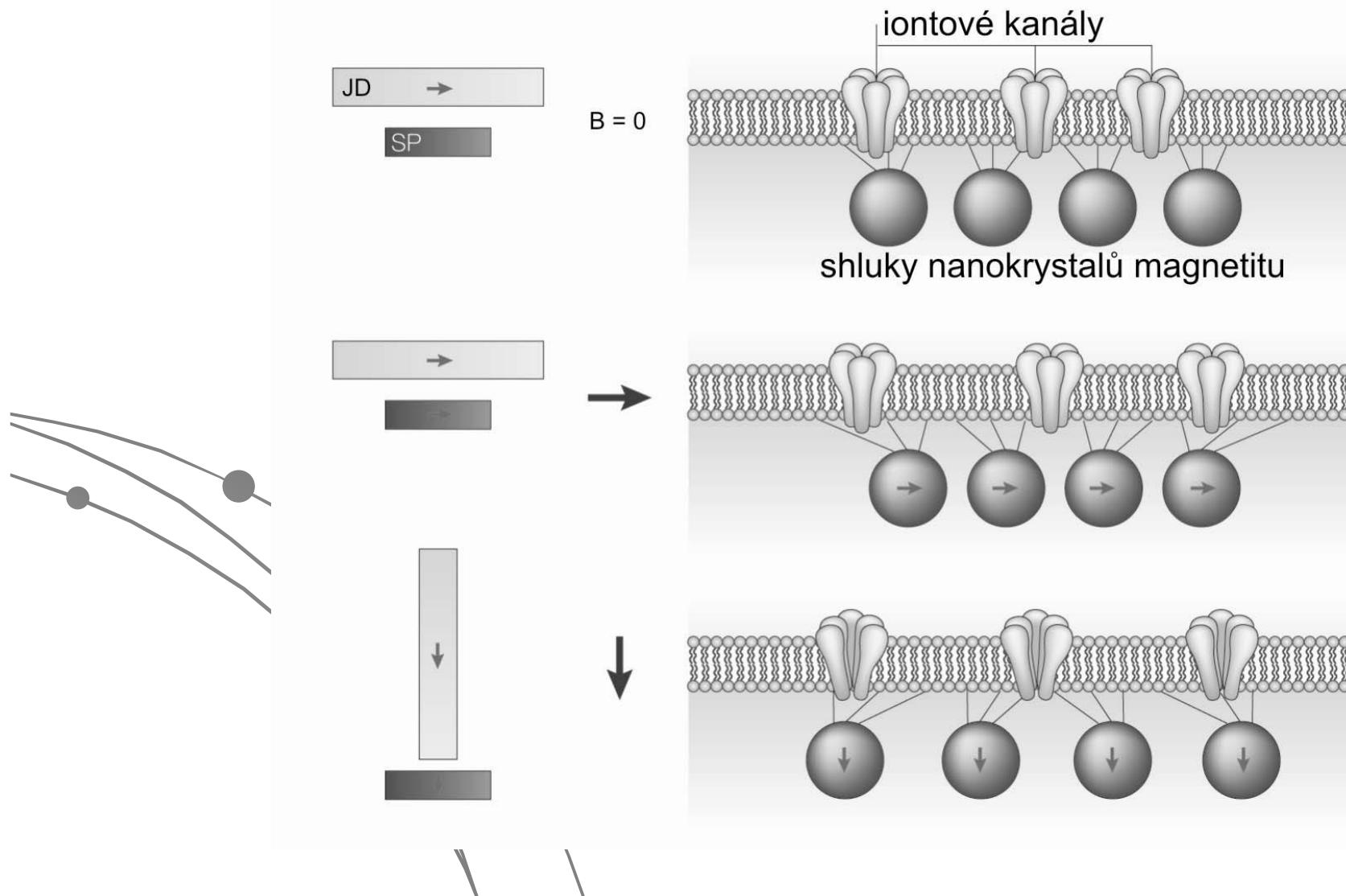

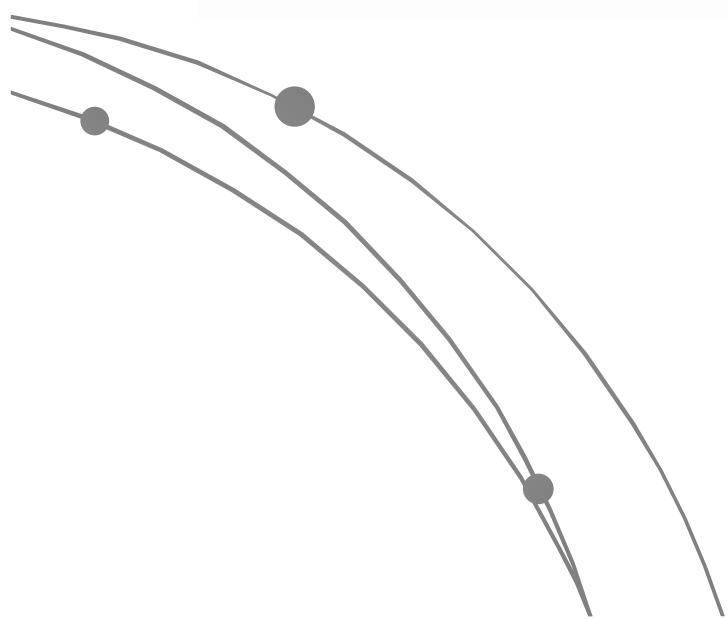
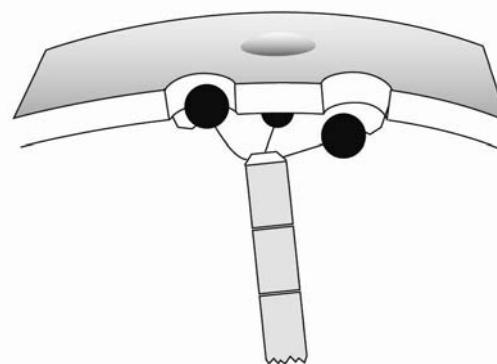
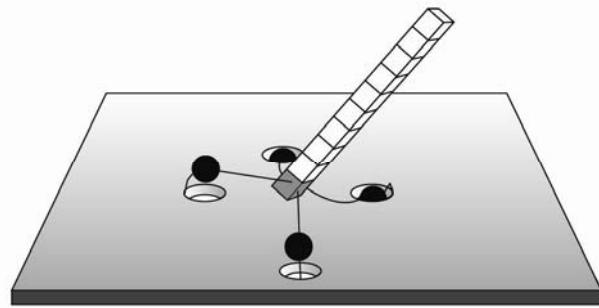
Neznáme:

- Mechanismus recepce
- Lokalizaci receptoru
- Adaptivní význam

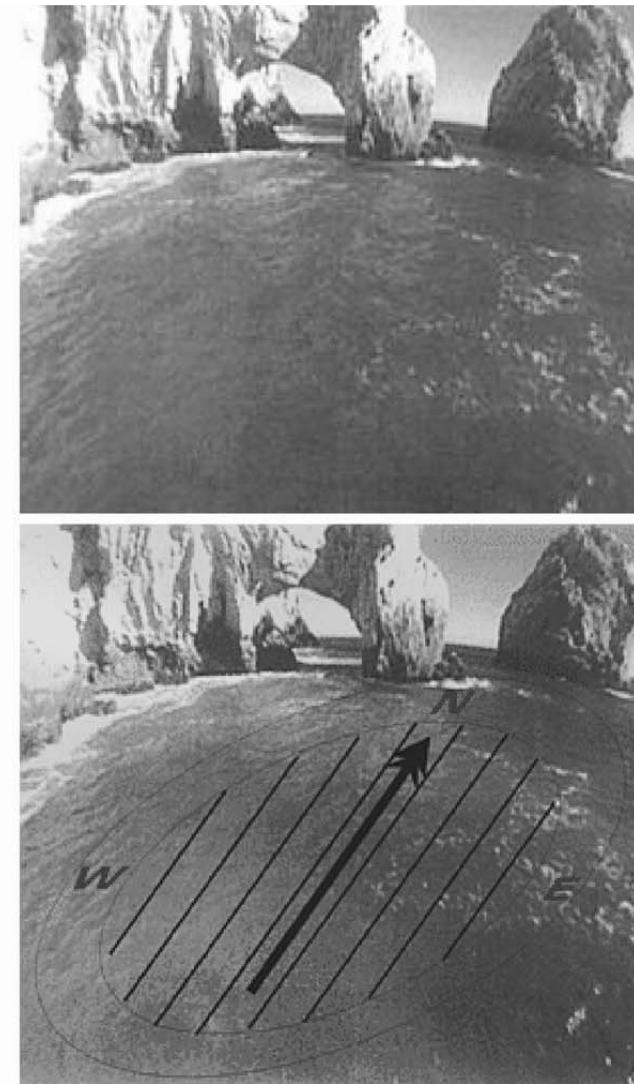
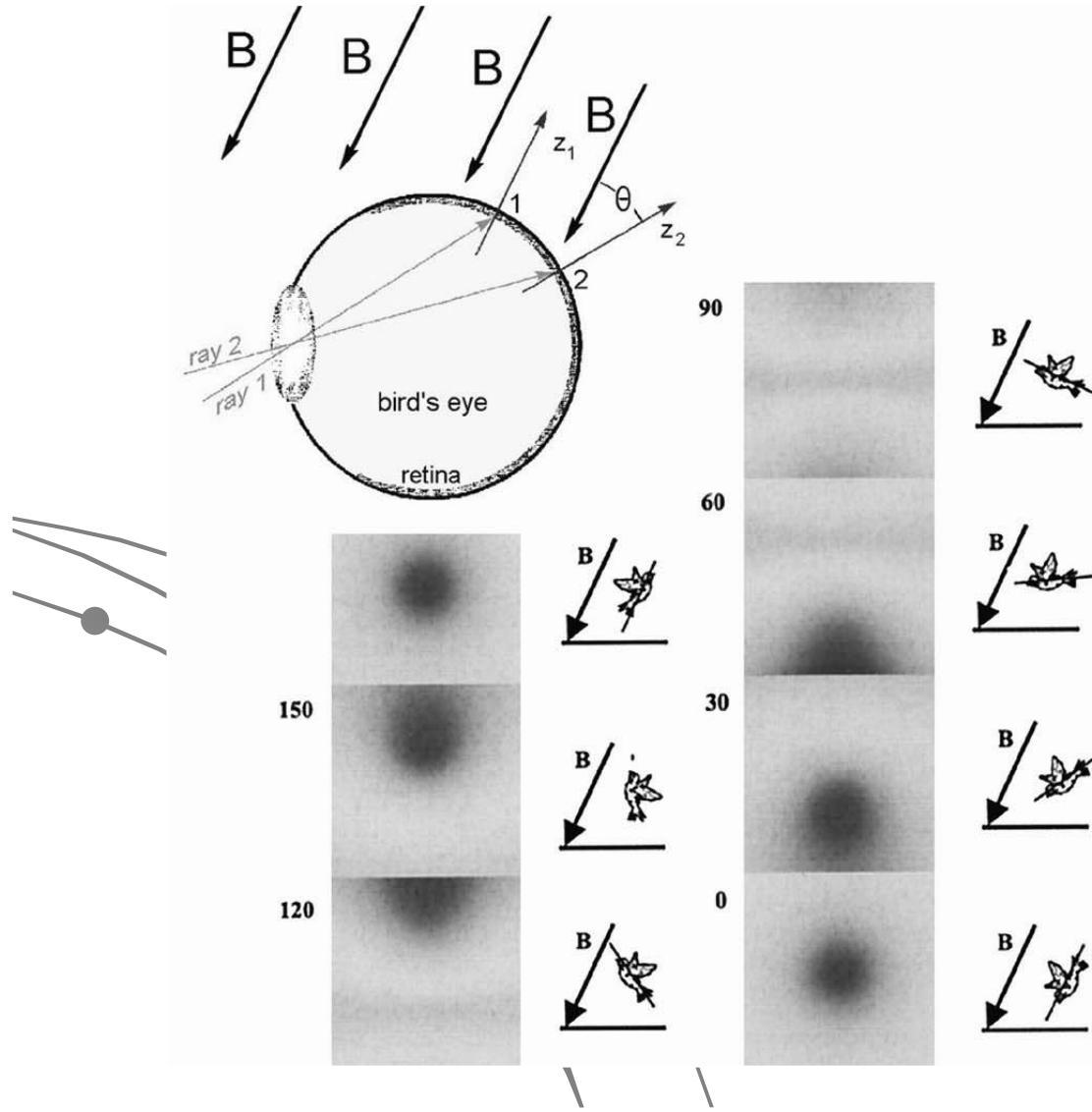

Magnetit?

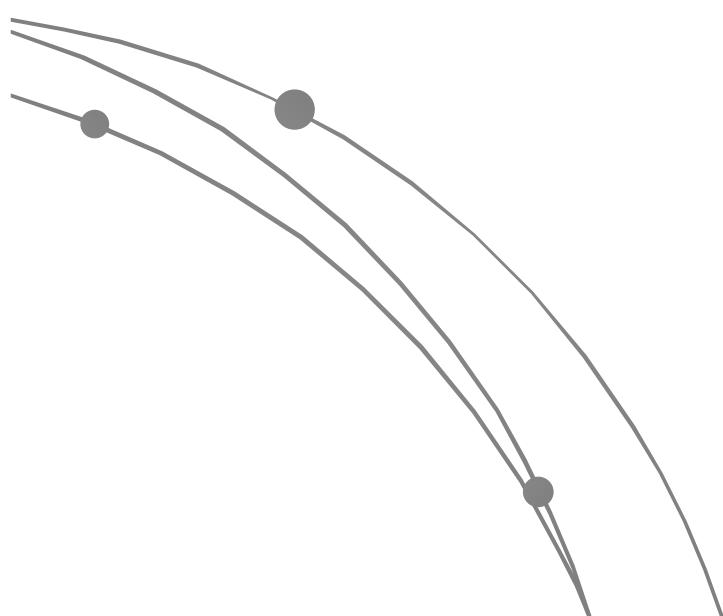

Modifikace zraku?

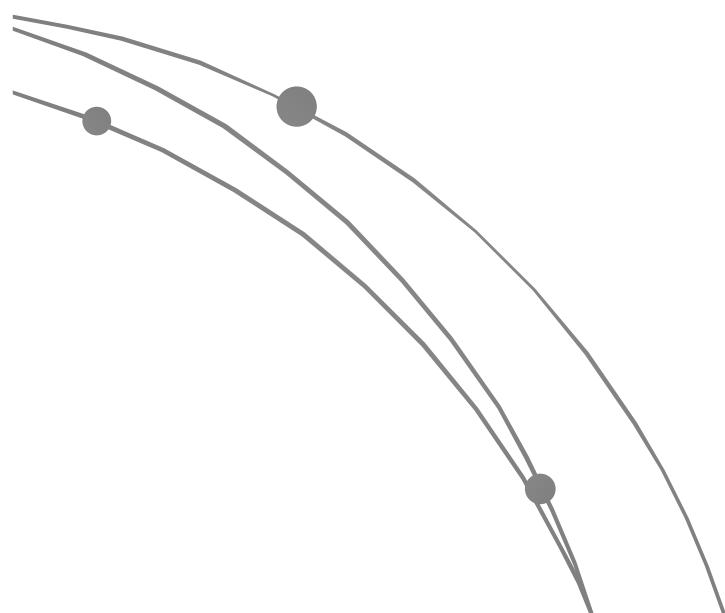
Neuroetologické metody smyslové fyziologie

Podmiňování a spontánní reakce

Neuroetologické metody smyslové fyziologie

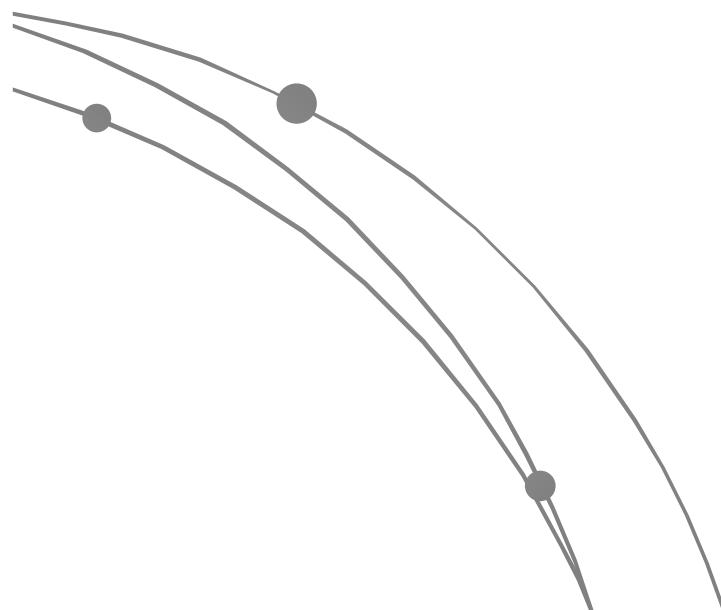
Podmiňování: Trénink a test

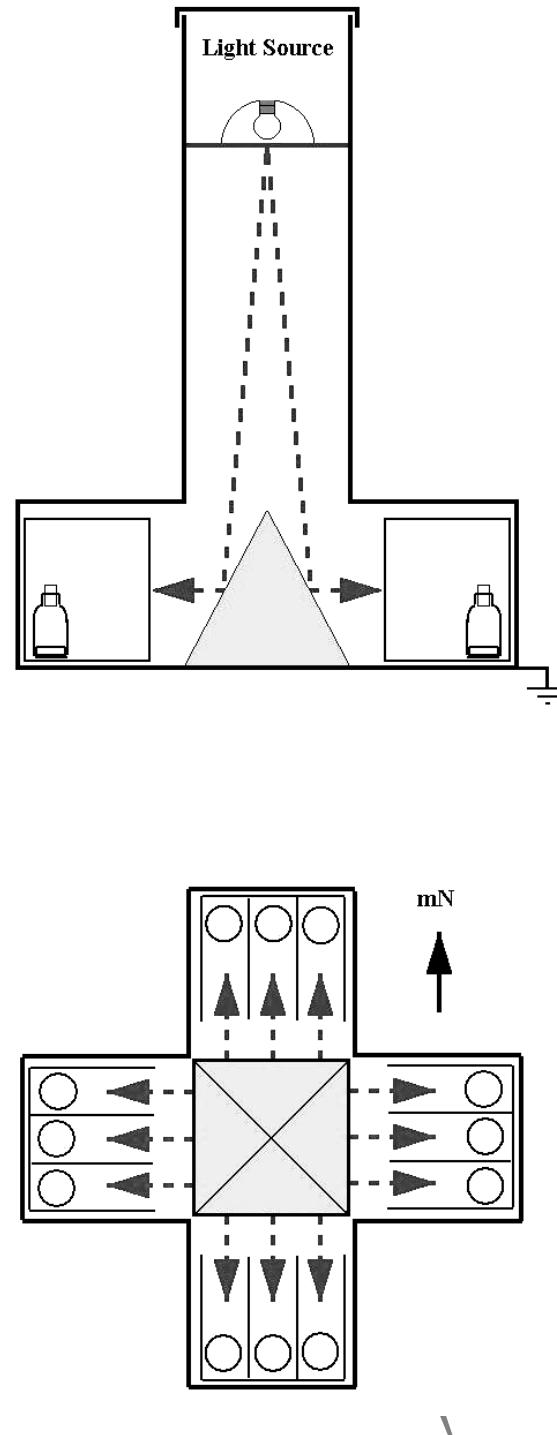

Neuroetologické metody smyslové fyziologie

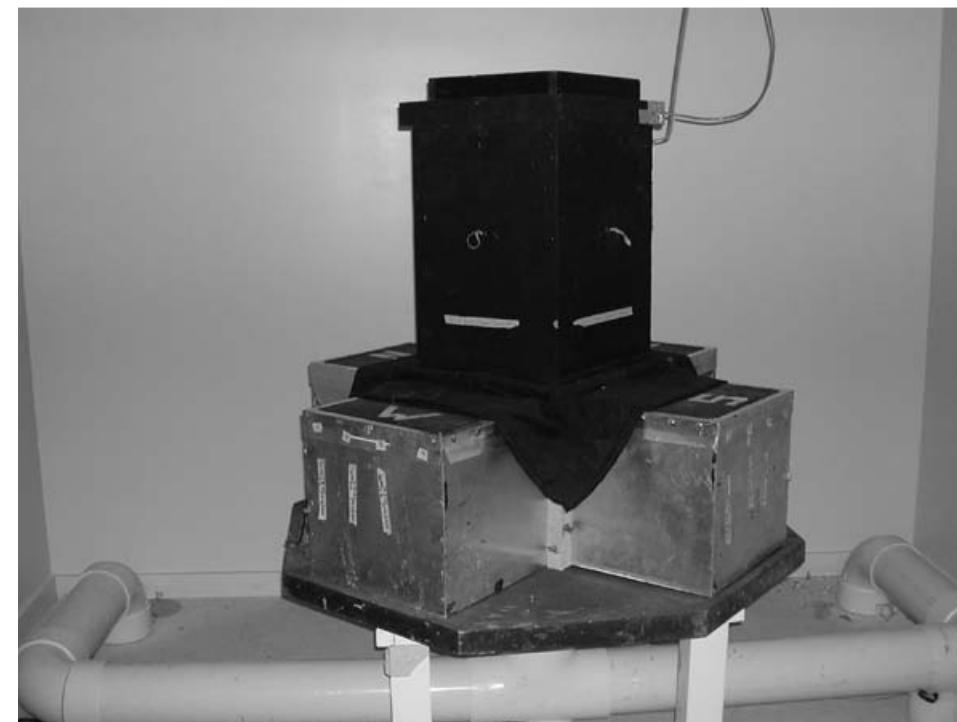
Podmiňování: Trénink a test

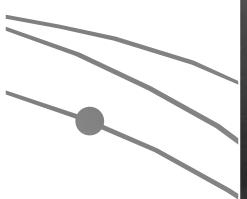
Trénink: Odměna nebo trest

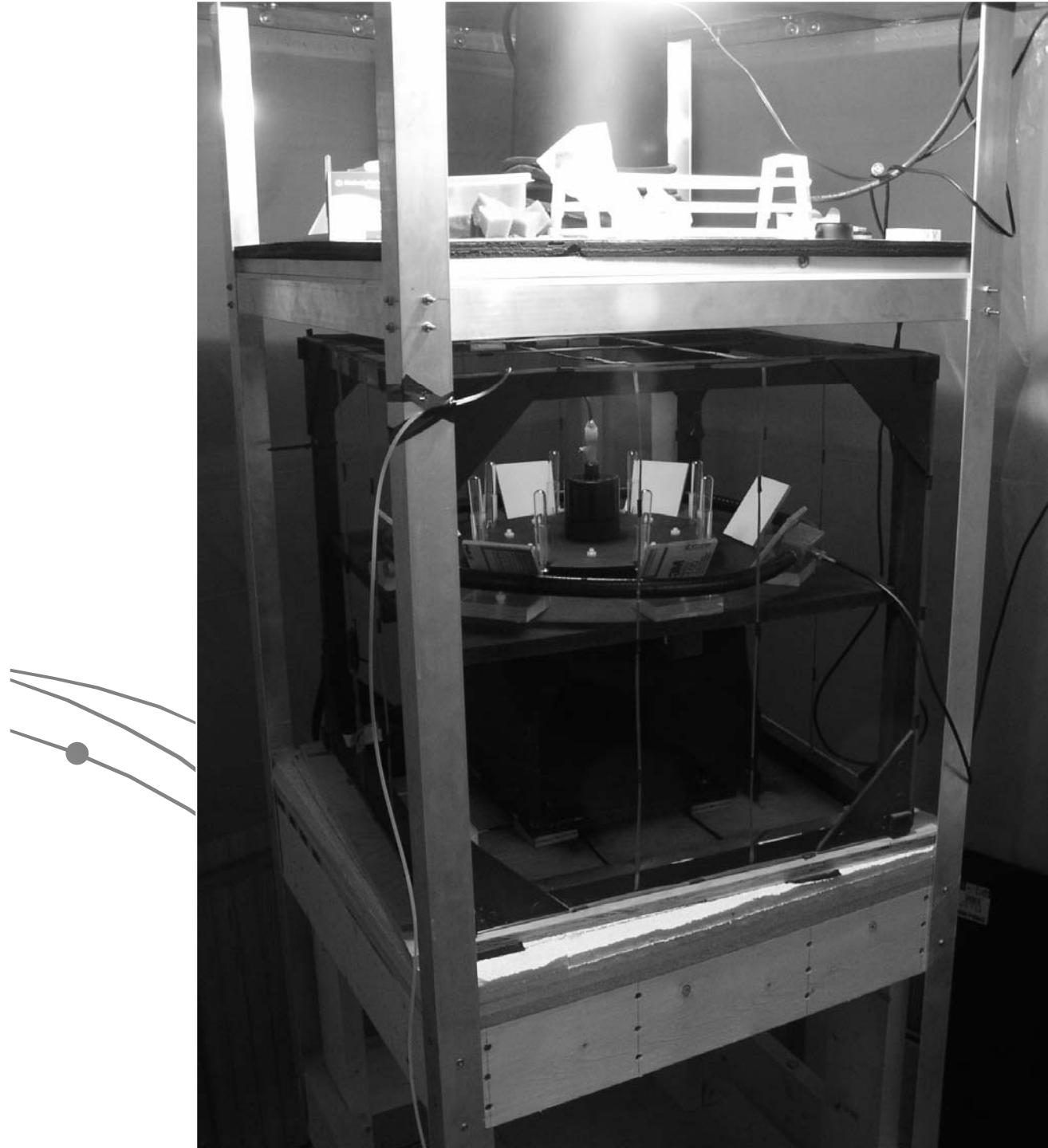

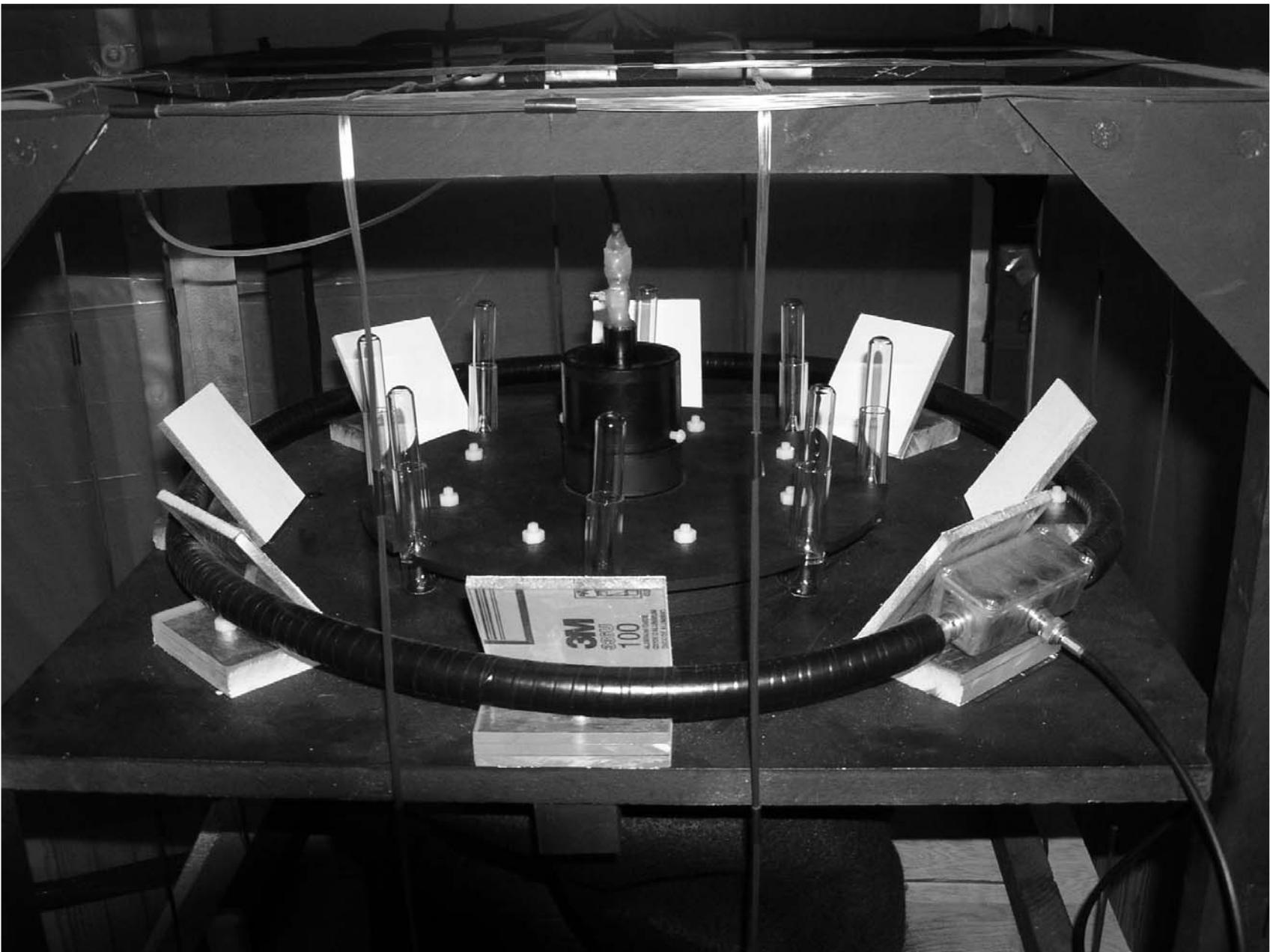
Trénink Drosophila Světlo jako atraktivní stimul

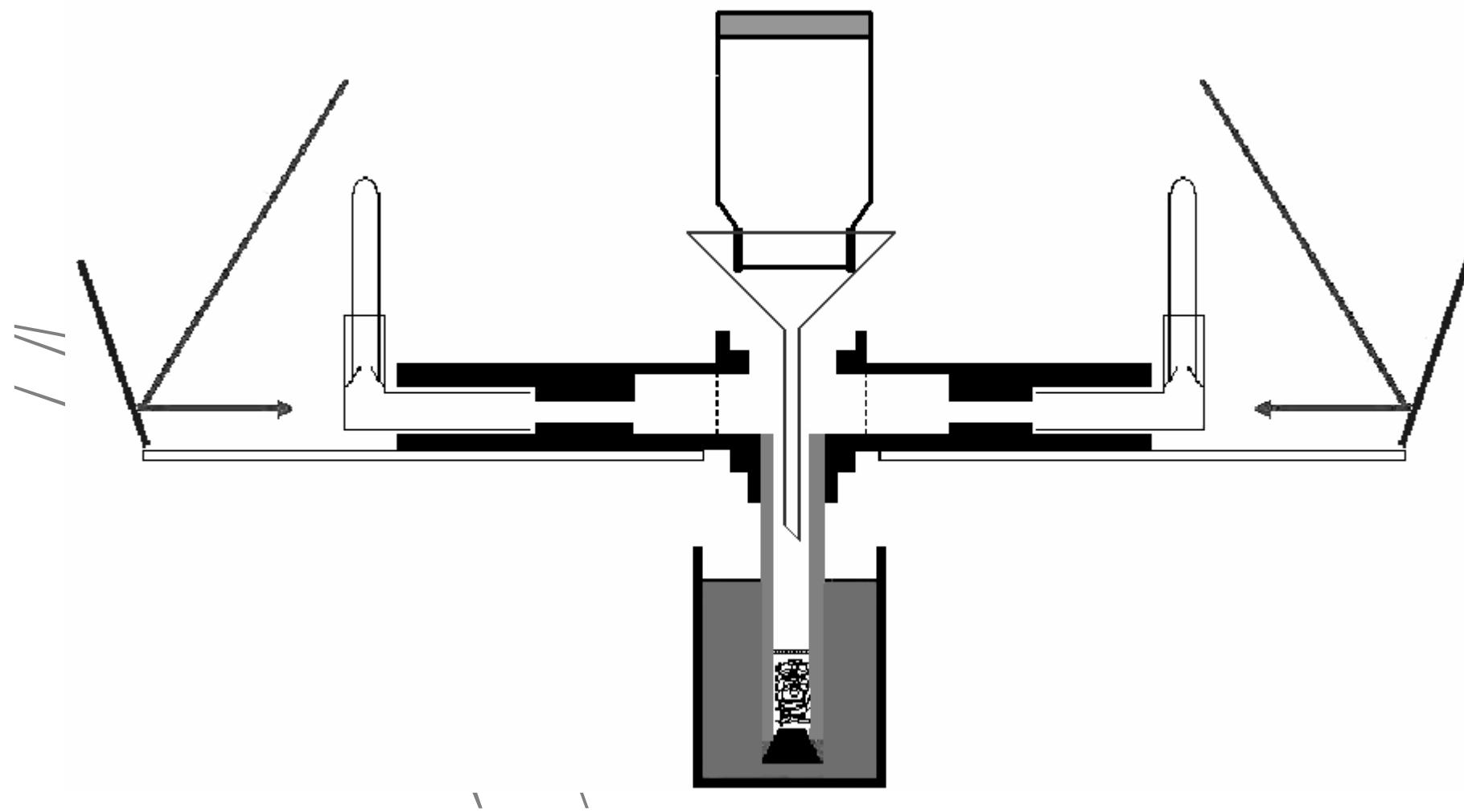

Test

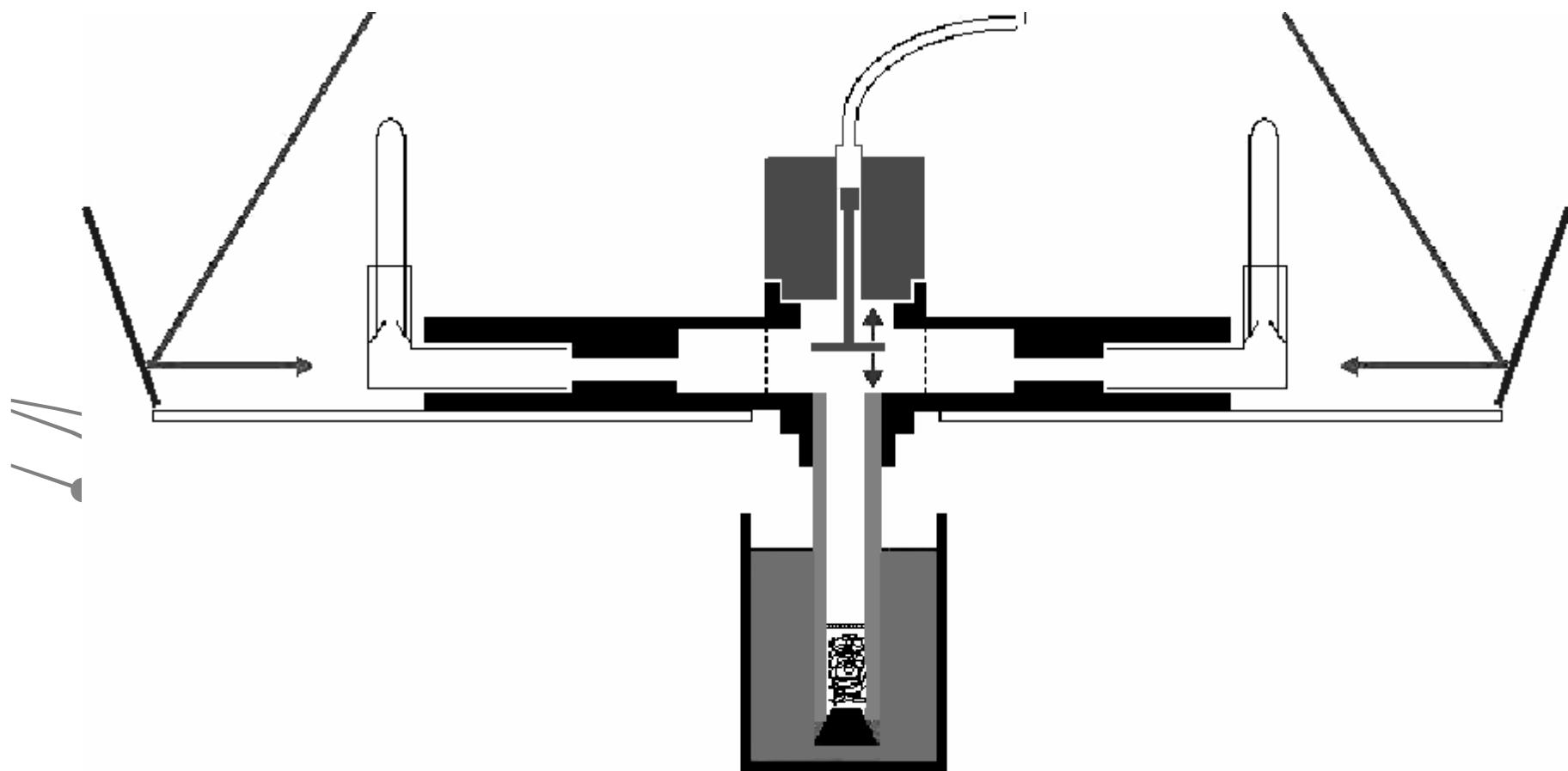

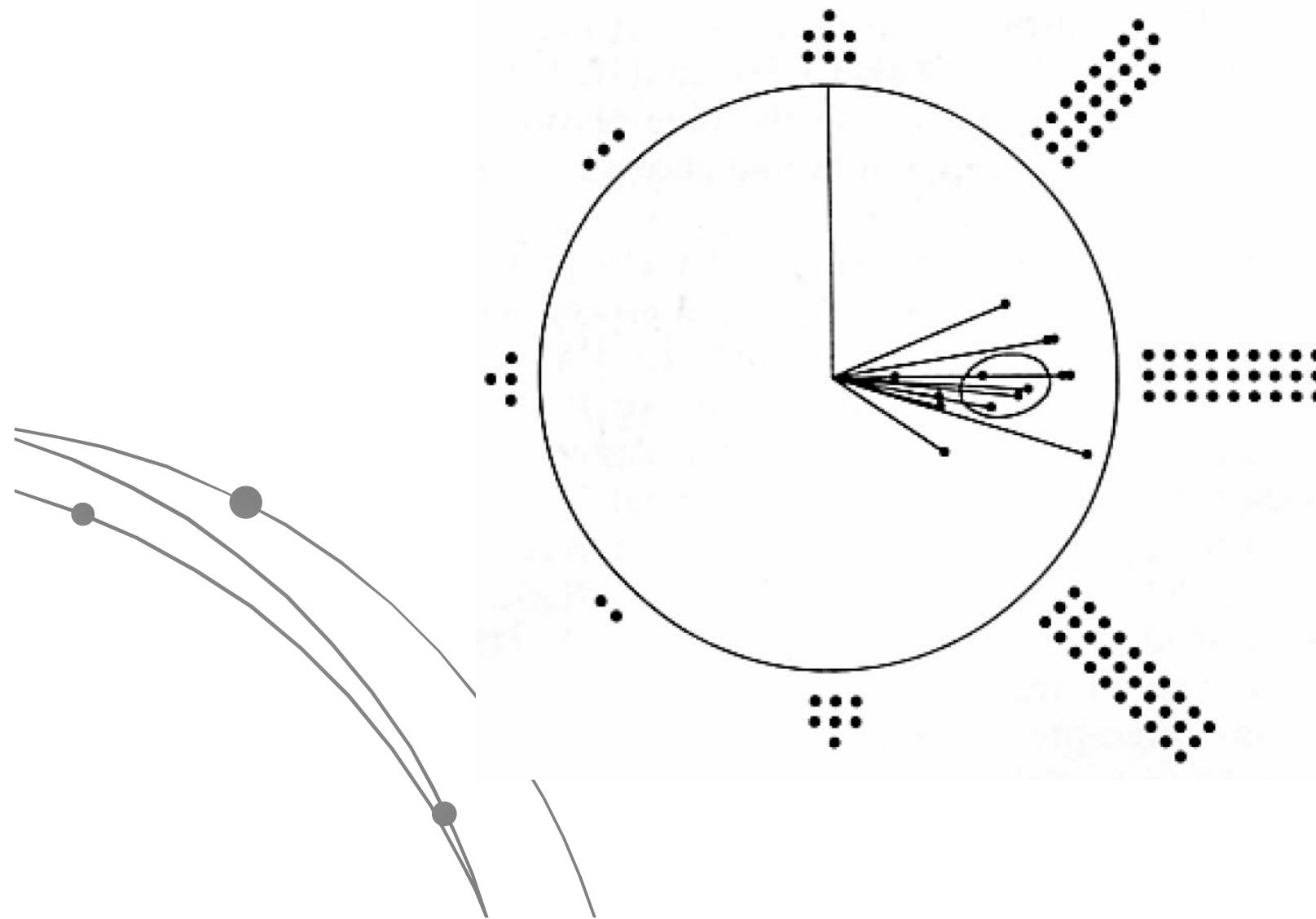
Test *Drosophila*

Test *Drosophila*

Cirkulární diagramy orientace

Tenebrio molitor

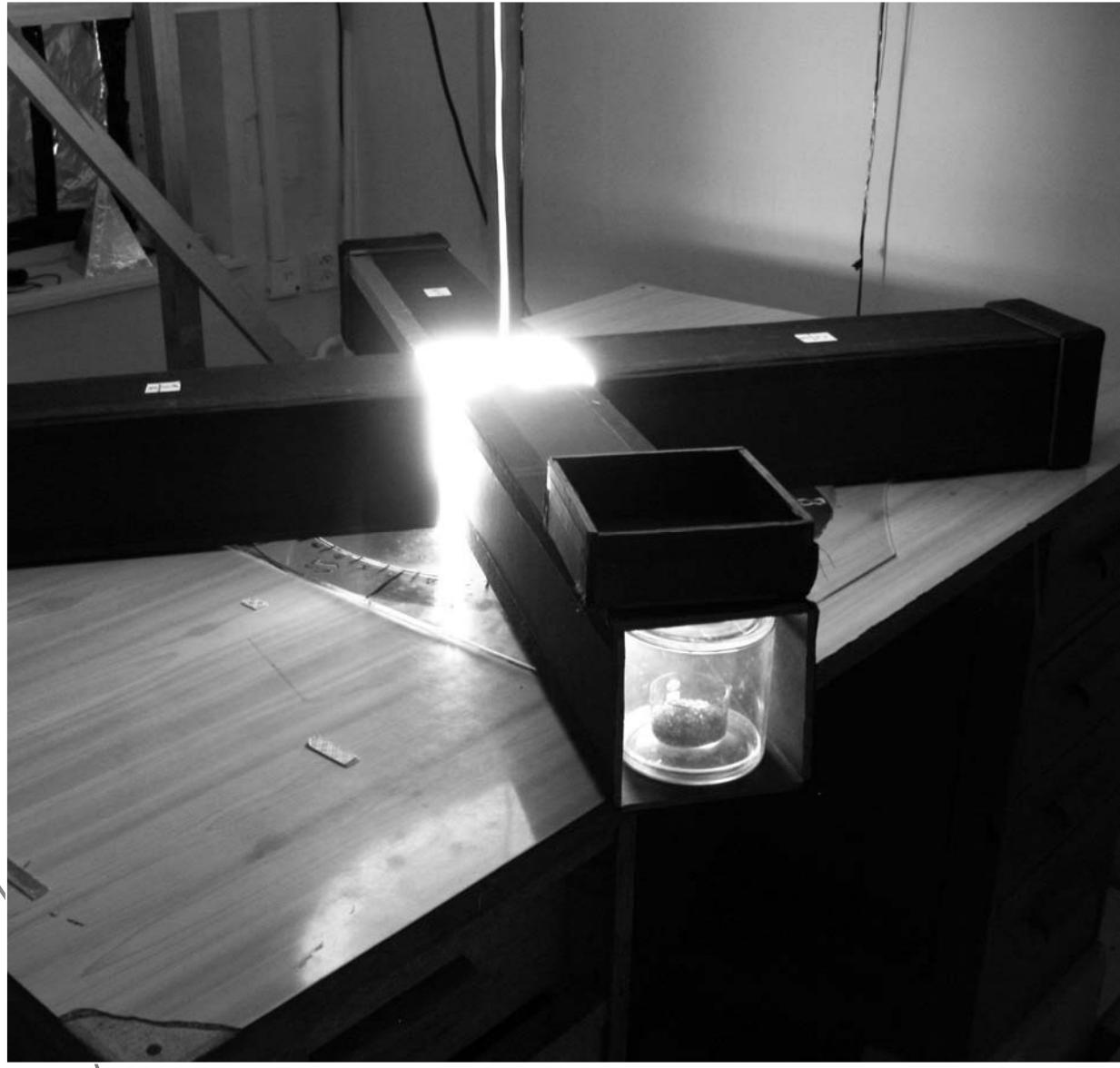
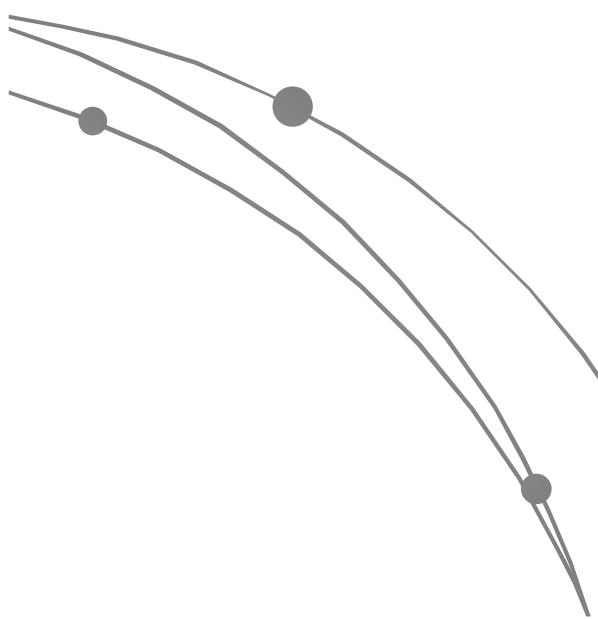

Peggy Greb - USDA, ARS

Tribolium castaneum

Trénink

Trénink

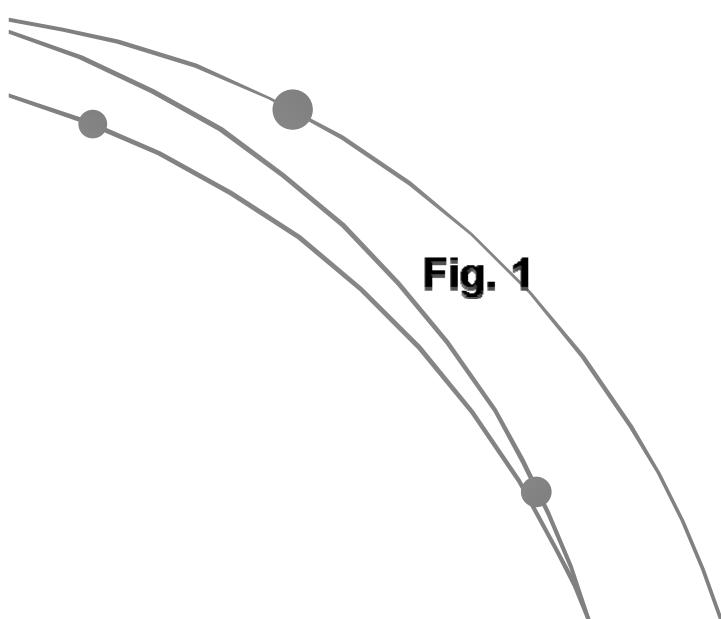
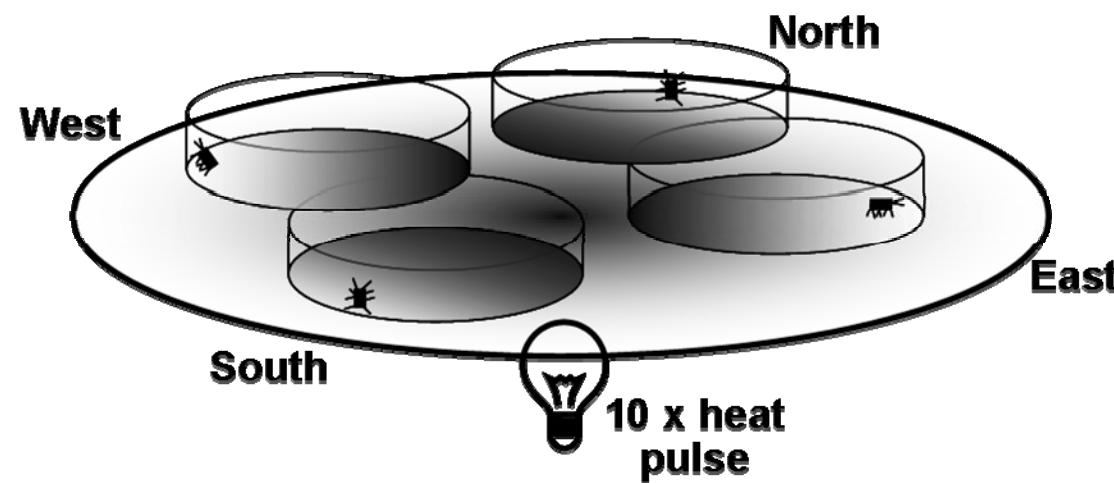
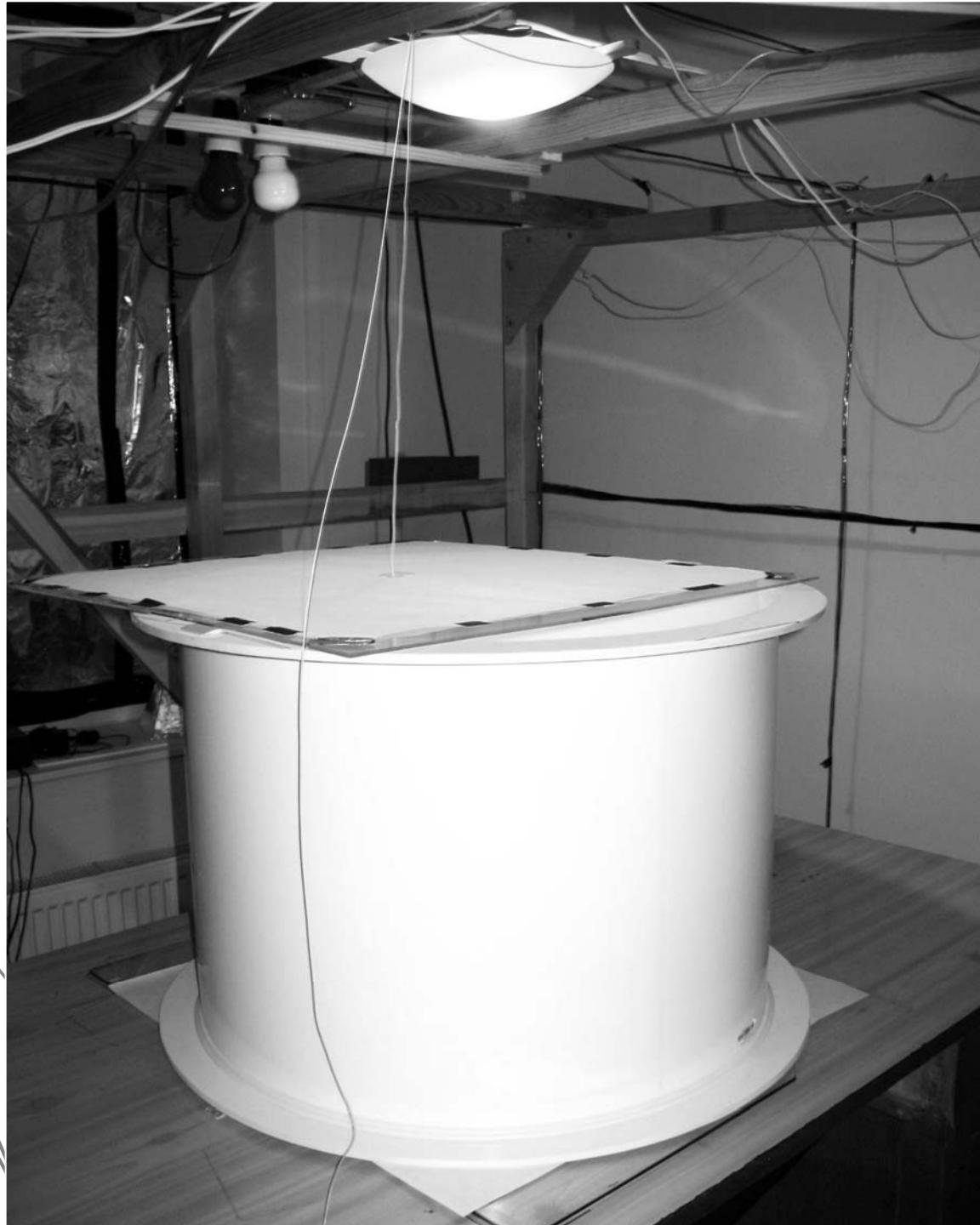
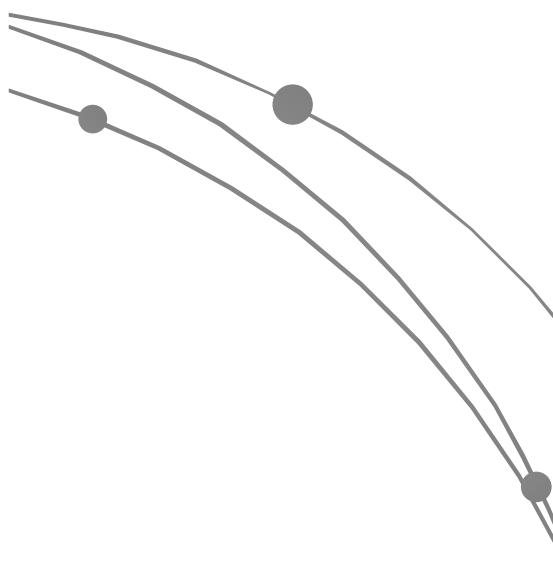
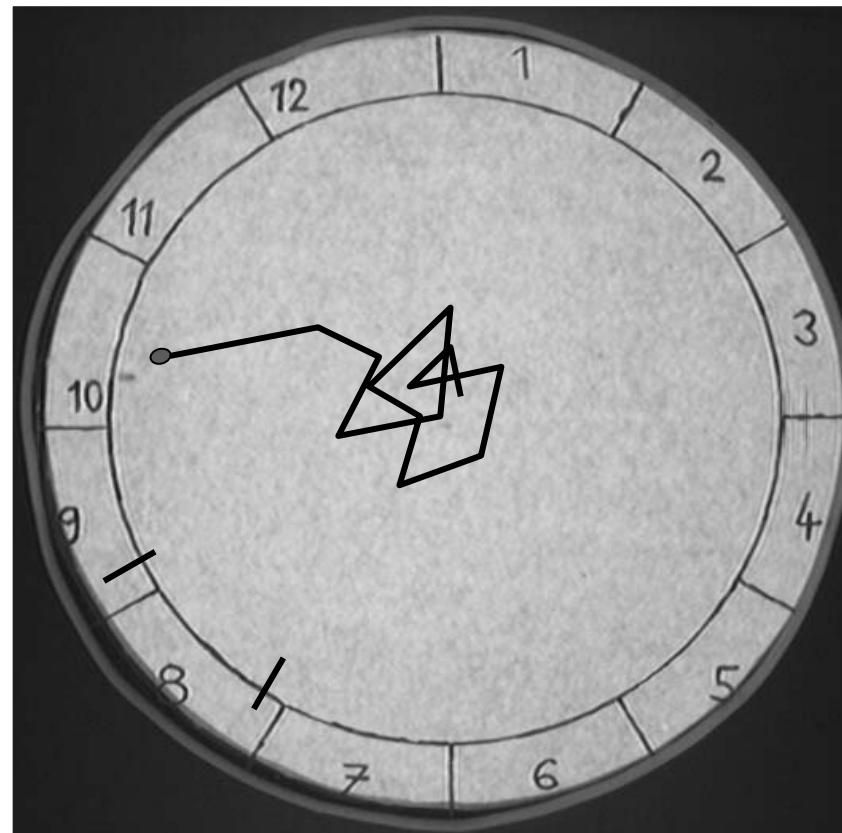
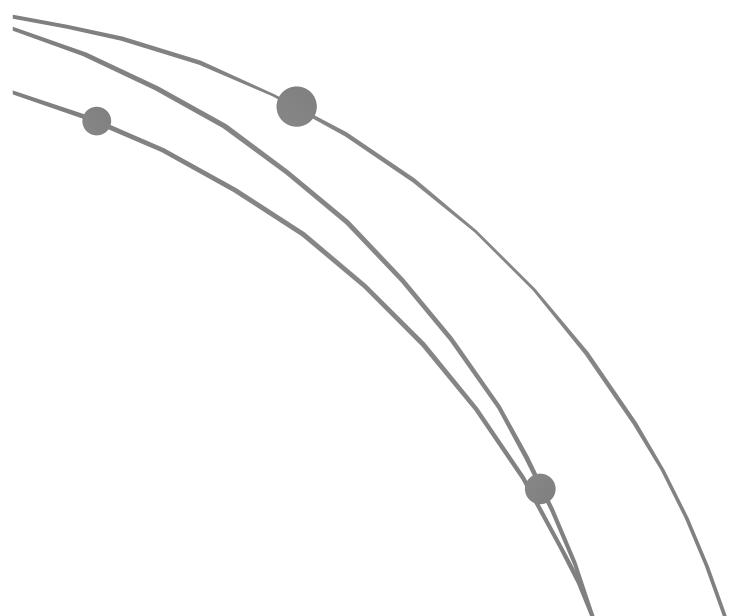

Fig. 1

Test

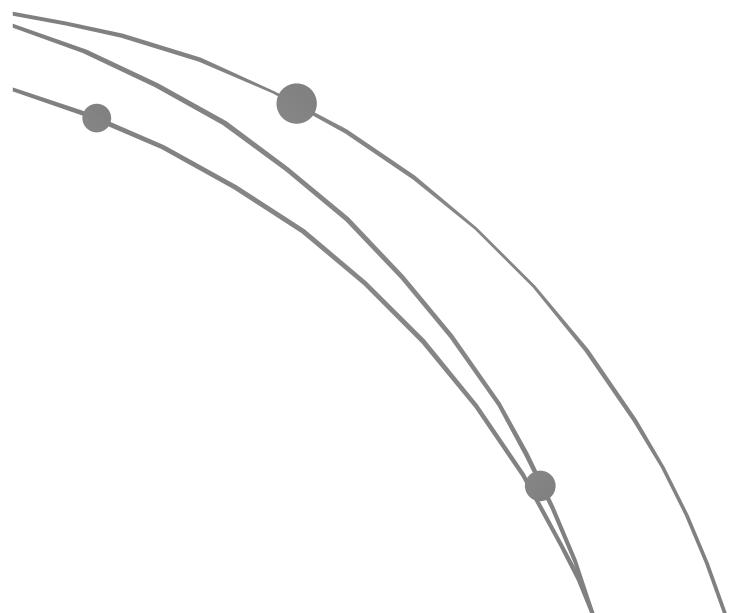

Pohled kamery

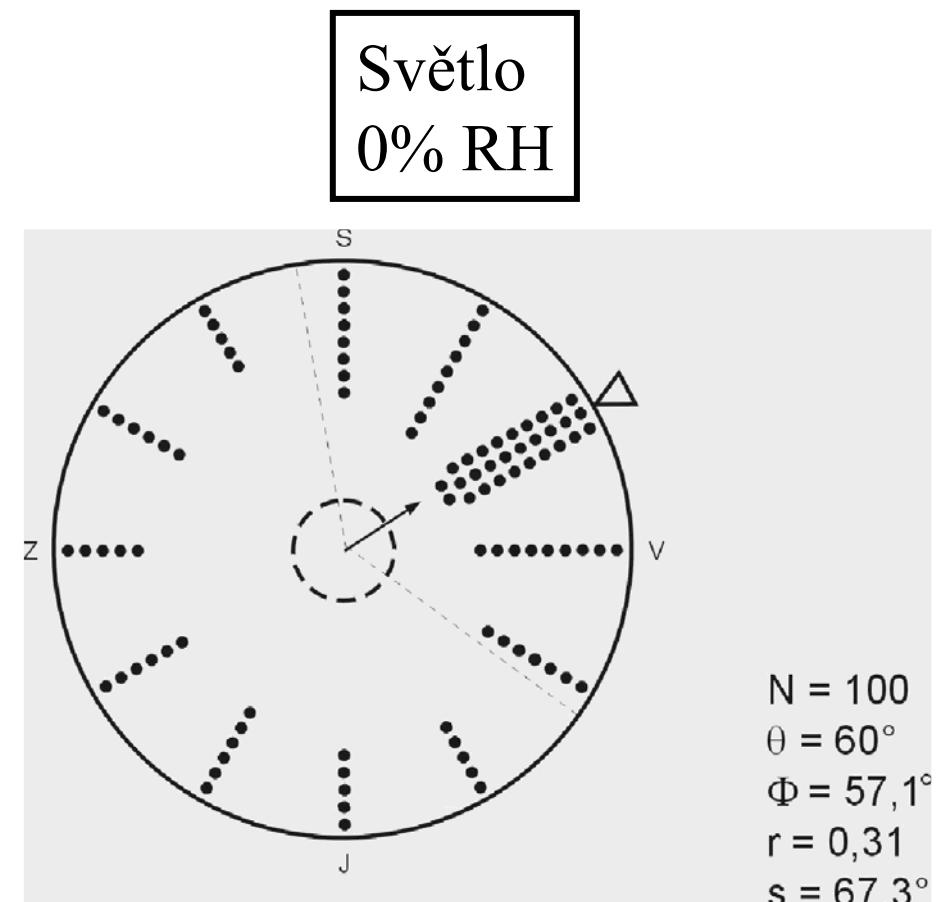
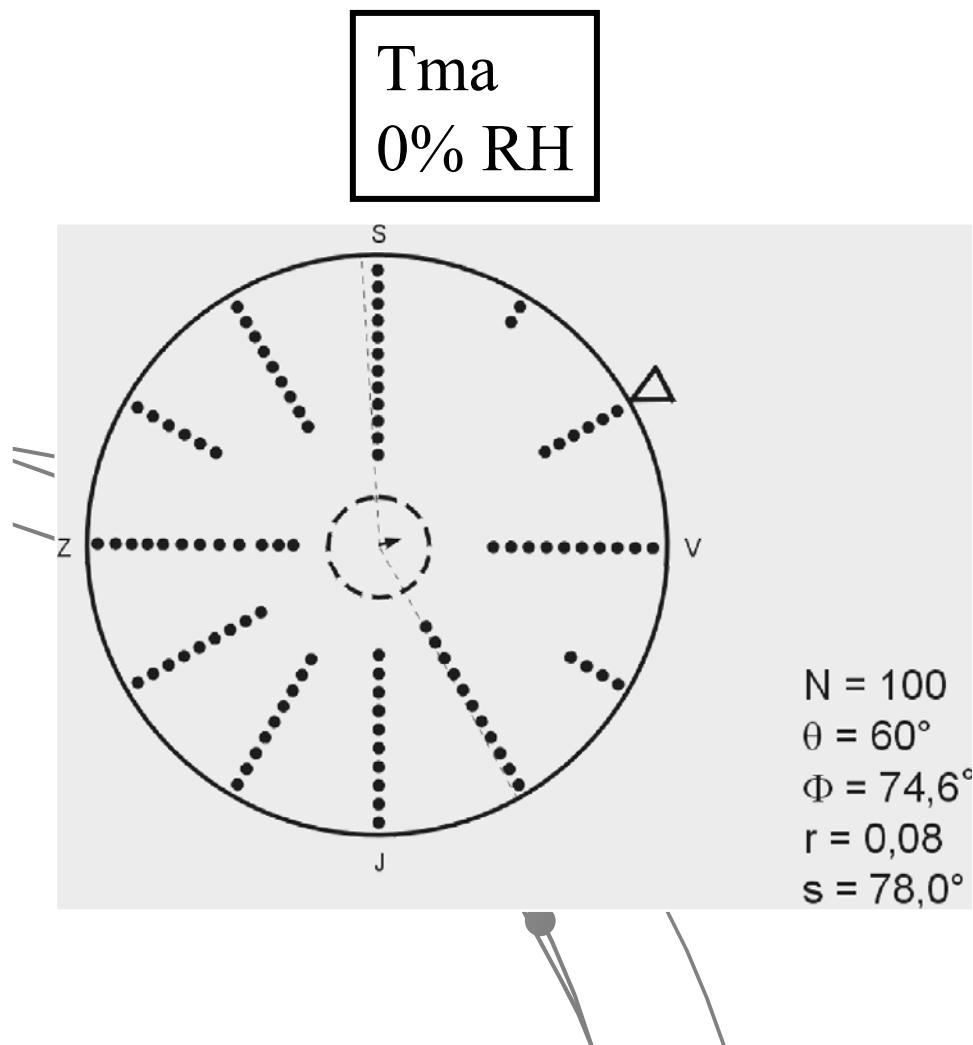

Problémy:

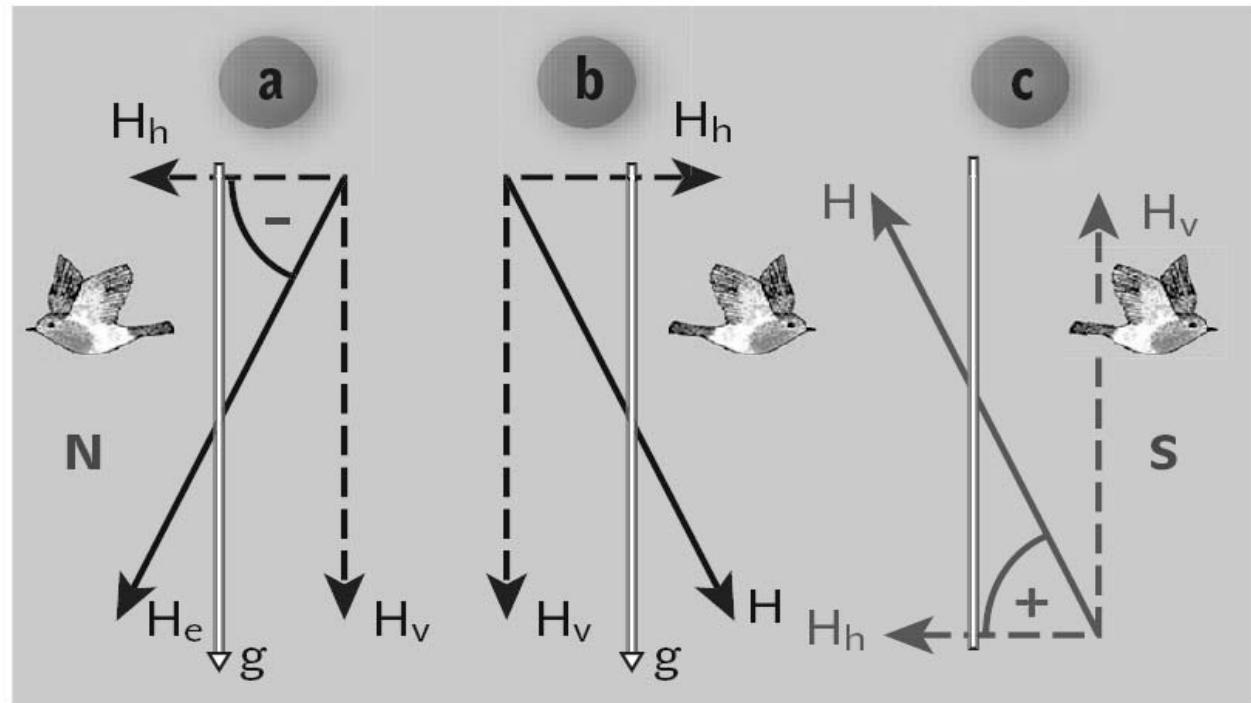
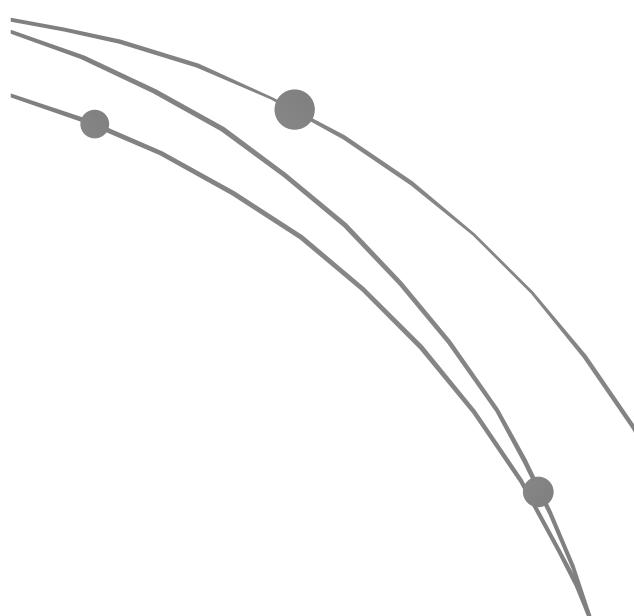
- Je magnetorecepce závislá na světle?
- Dokáže kompas rozlišit polaritu pole?

Ve tmě kompas potemníka nefunguje

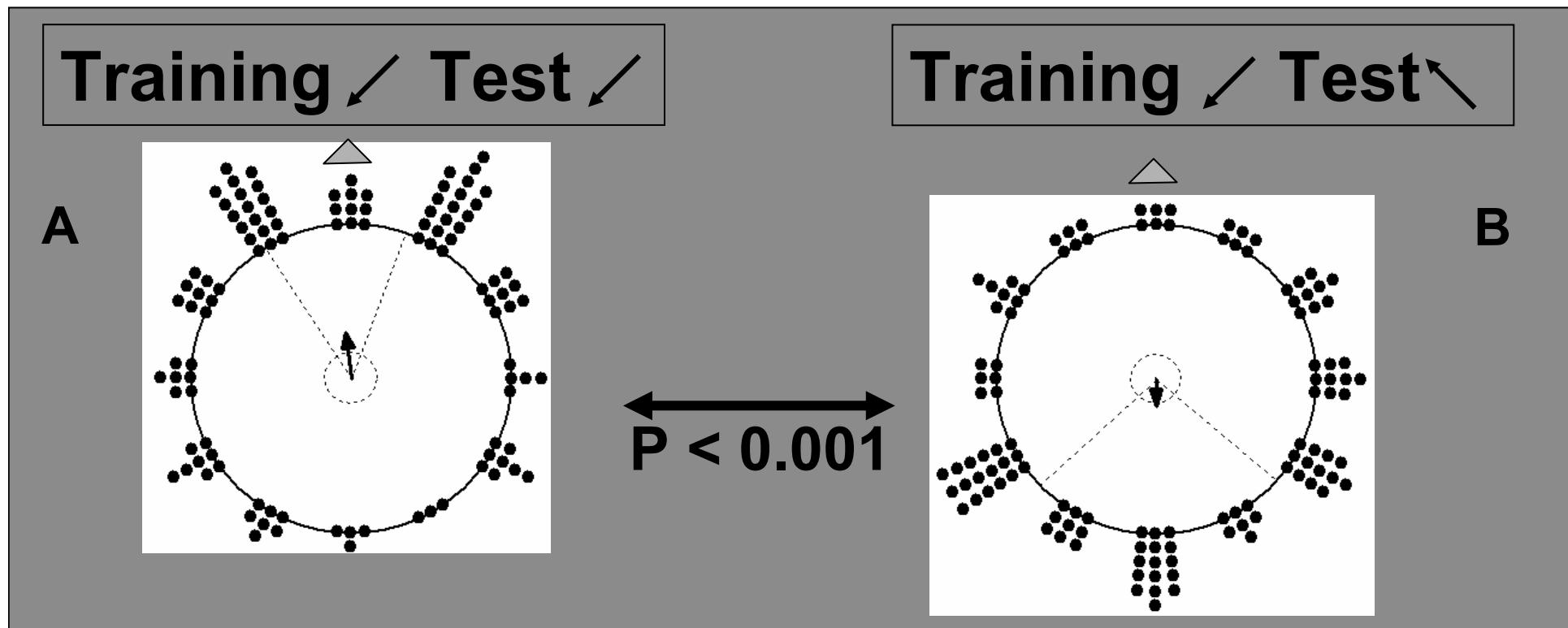

Rozlišení inklinacní a polaritní reakce ukazuje na typ recepce

9. Inklináční kompas ptáků. Normální orientace (a). Otočíme-li experimentálně vertikální složku geomagnetického pole (b), má to stejný účinek jako otočení složky horizontální (c). Ptáci (ale také čolci a želvy) odvozují tedy polaritu pole ze znaménka sklonu pole (inklinace). (Podle: Wiltschko W., Wiltschko R.: J. Comp. Physiol. A 191, 675–693, 2005)

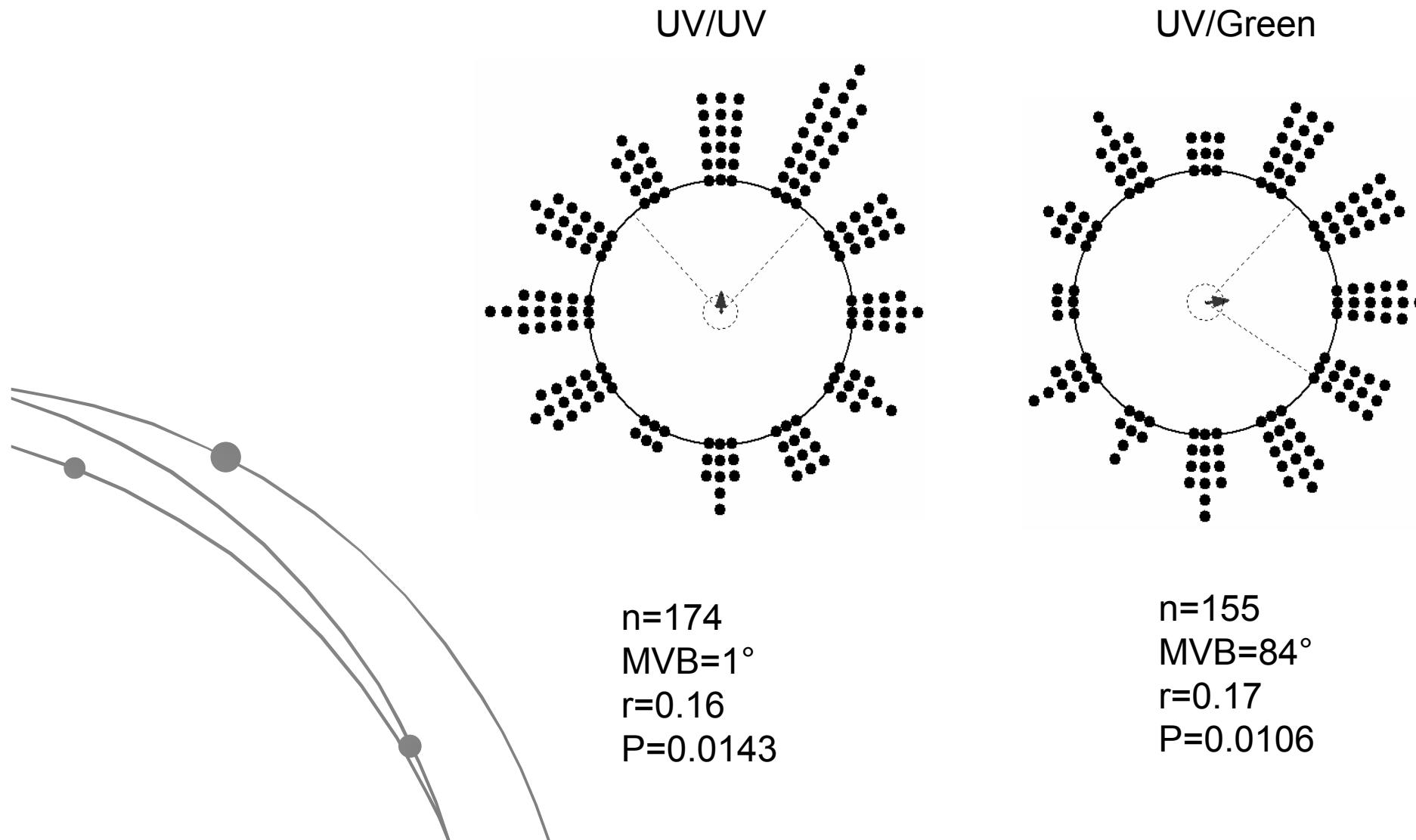
Obrácení inklinace otočí orientaci potemníka – kompas není polaritní

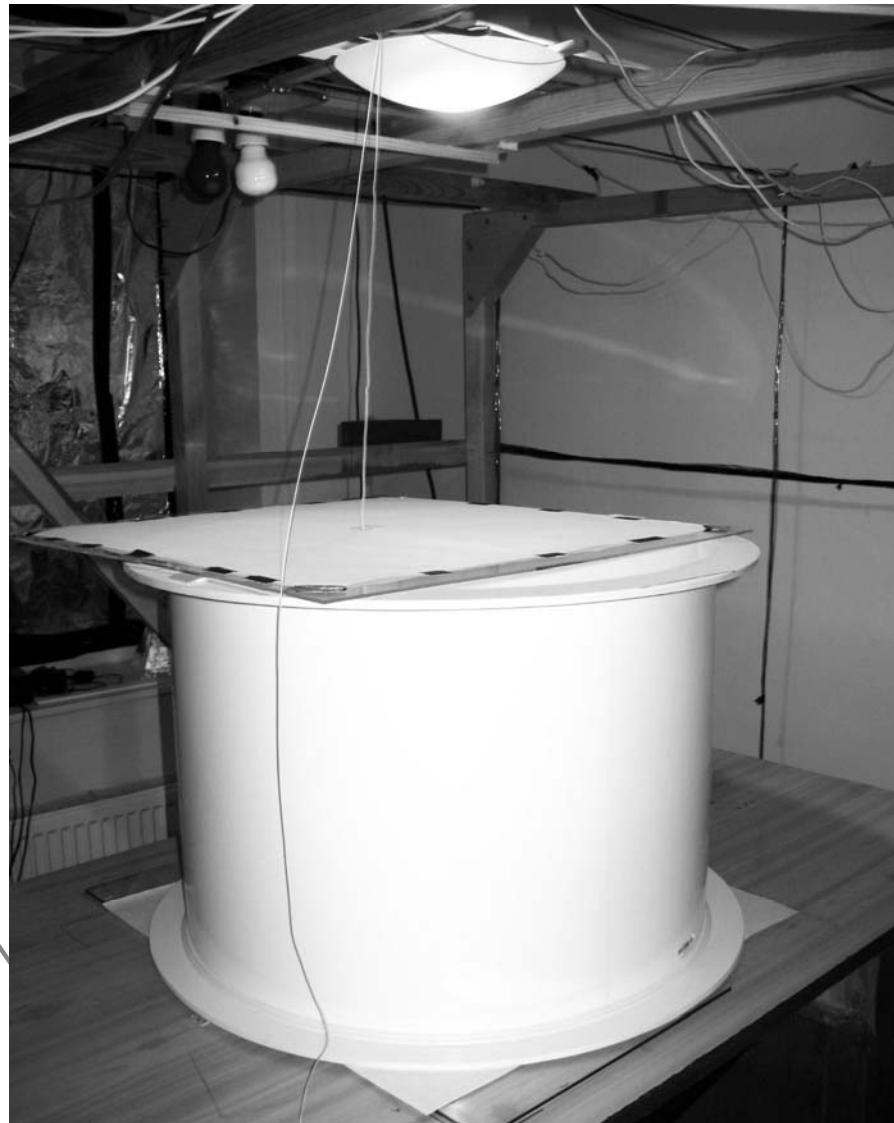
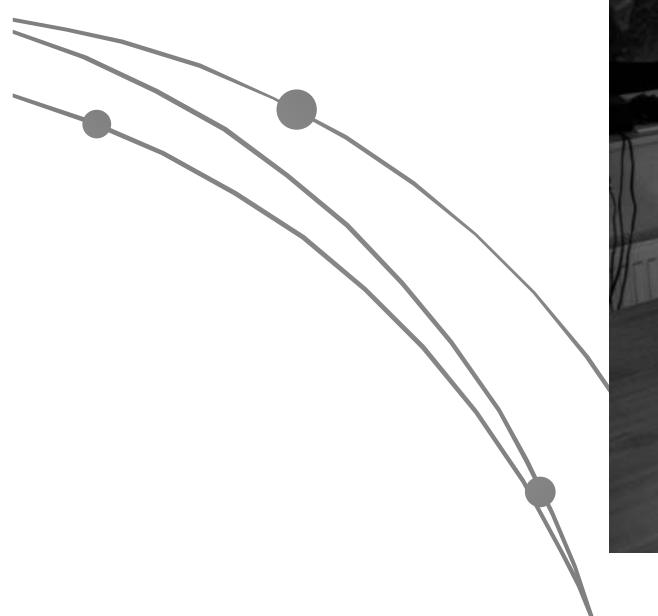
$N = 109$
 $MVB = 354^\circ$
 $P < 0.001$

$N = 115$
 $MVB = 179^\circ$
 $P = 0.03$

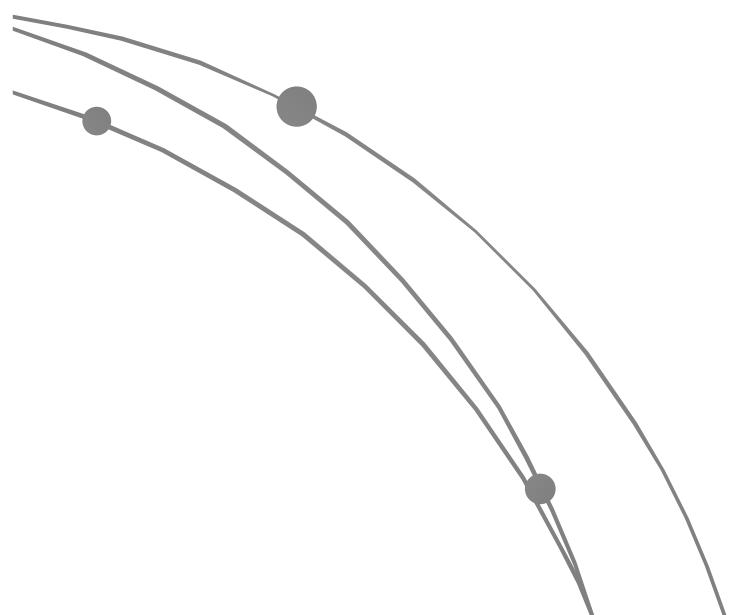
Změna barvy světla způsobí posun orientace

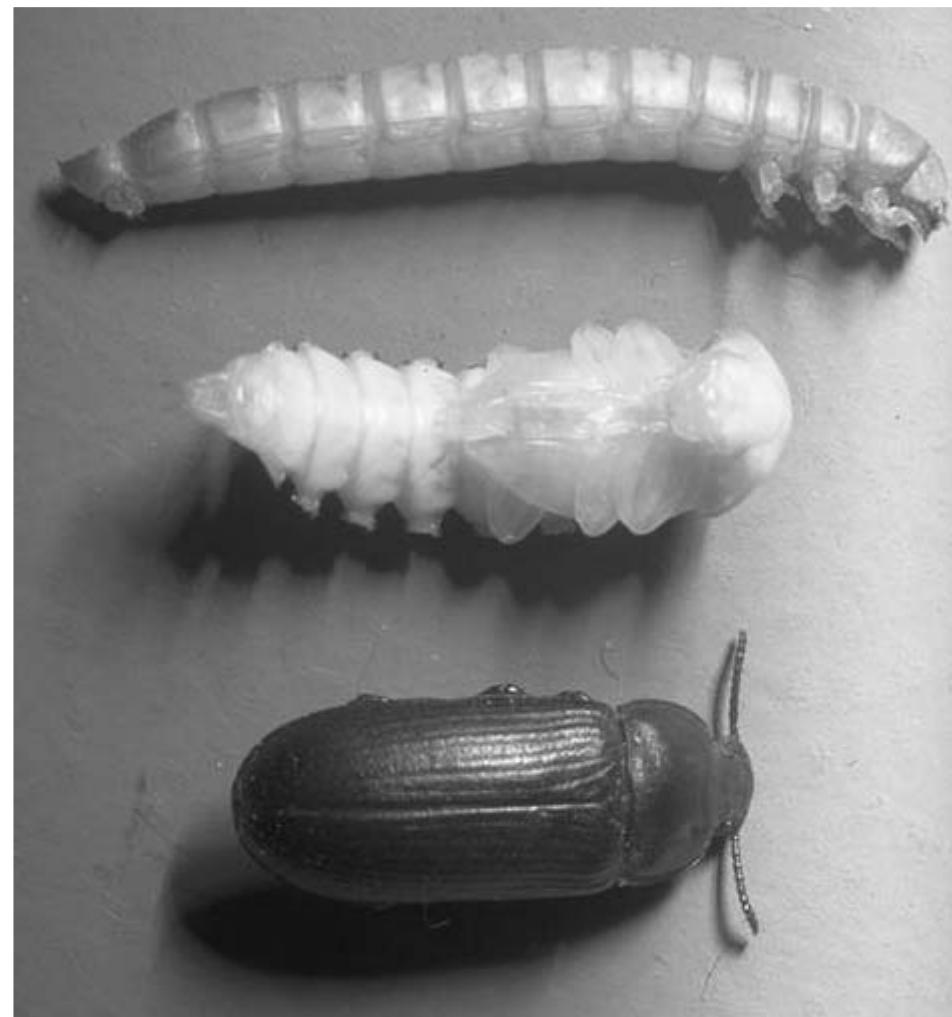
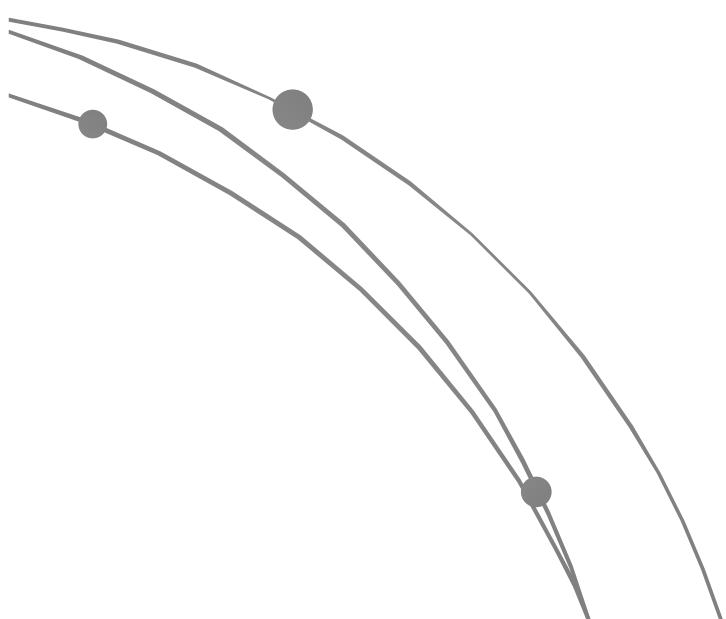
Změna barvy světla způsobí posun
orientace

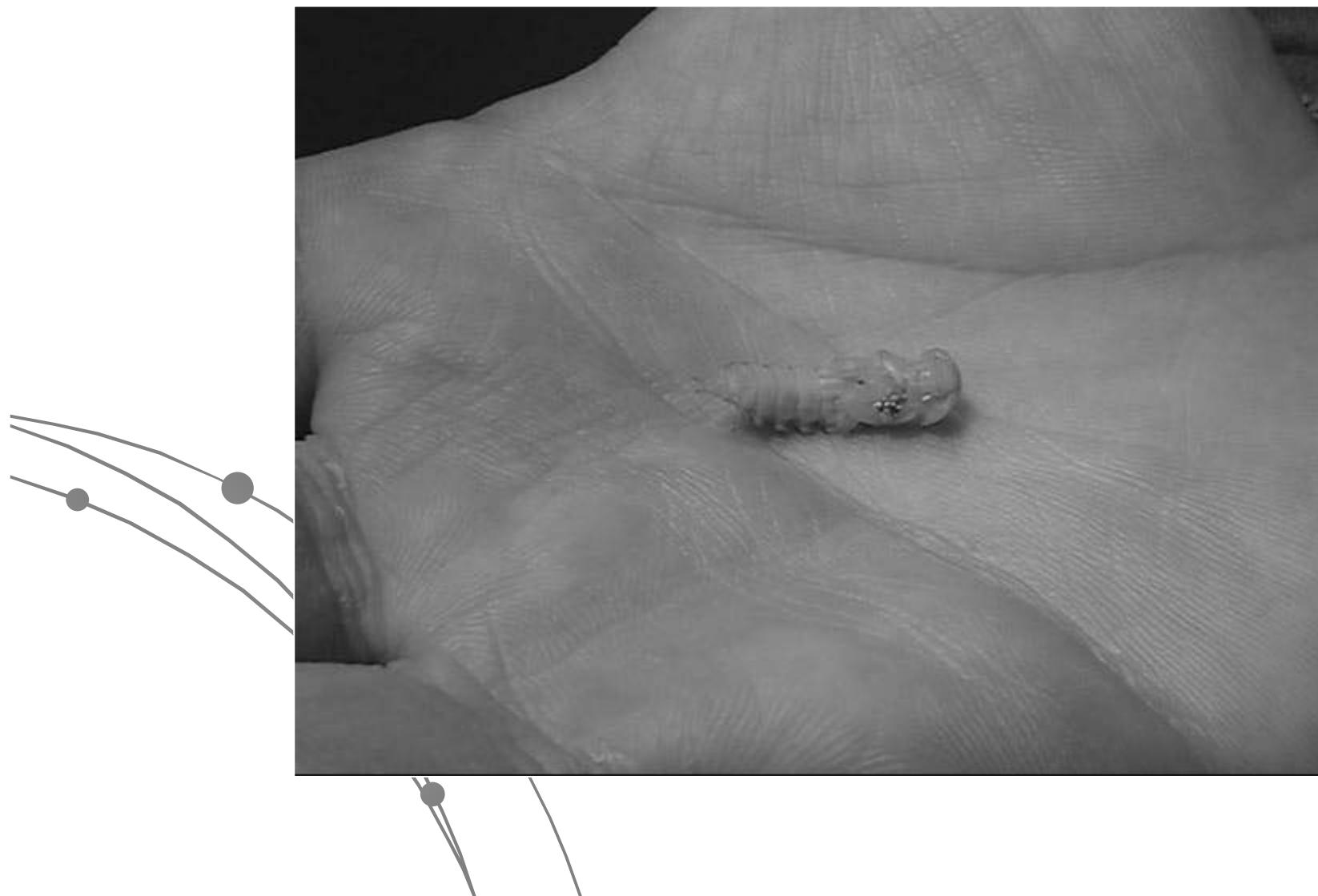
Kompas potemníka *Tenebrio* má znaky na světle závislého mechanismu.

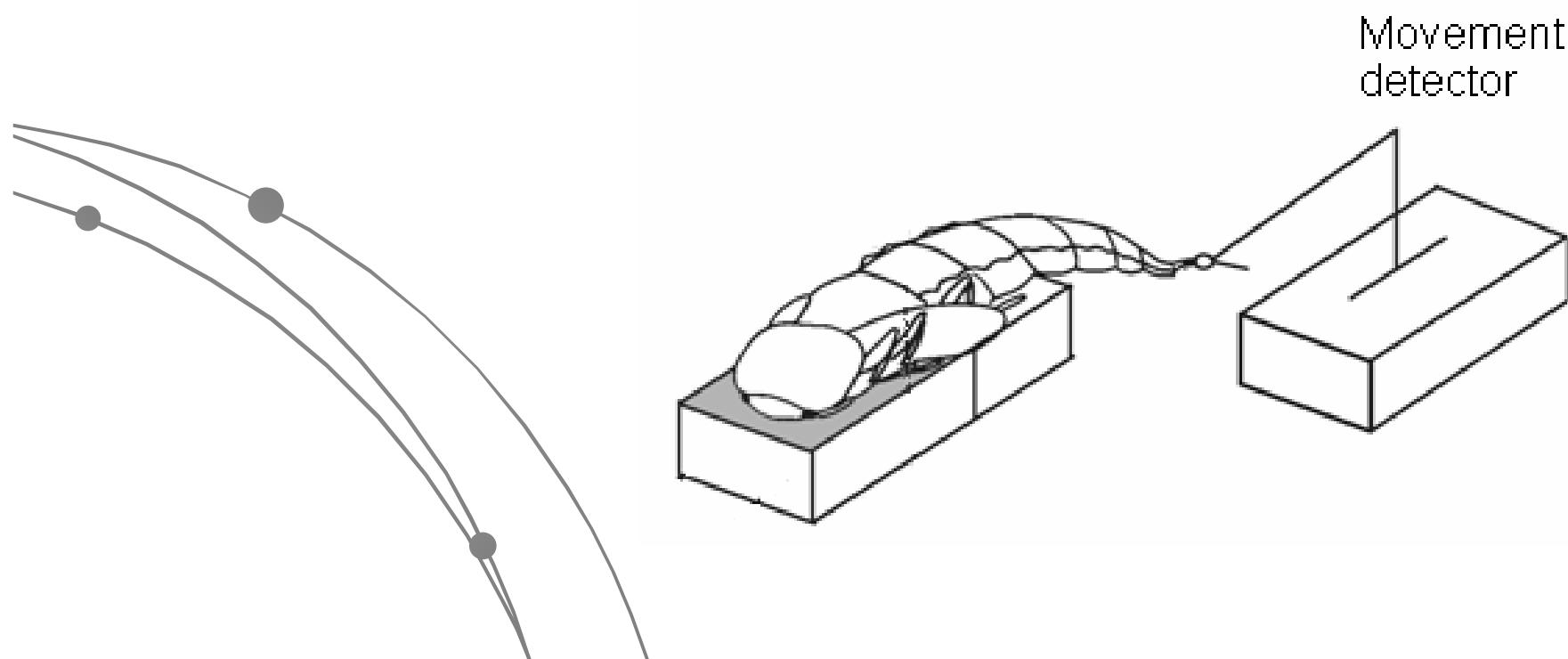
Kukla?

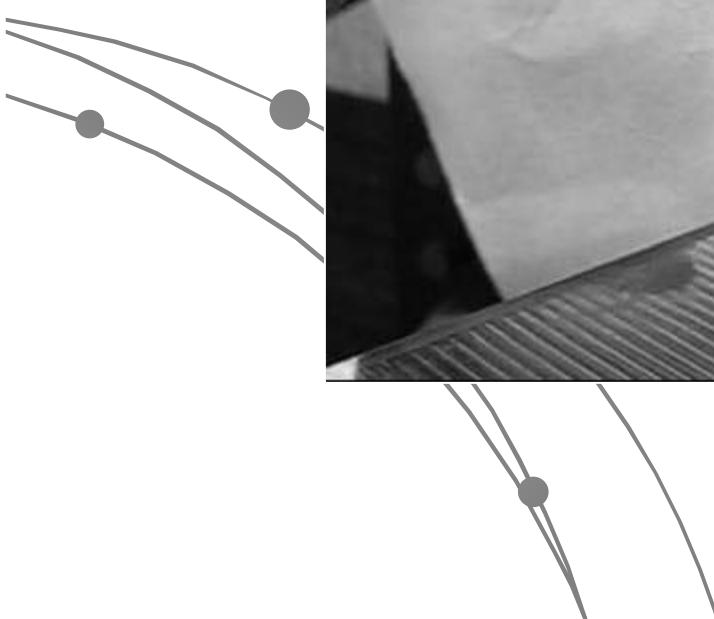
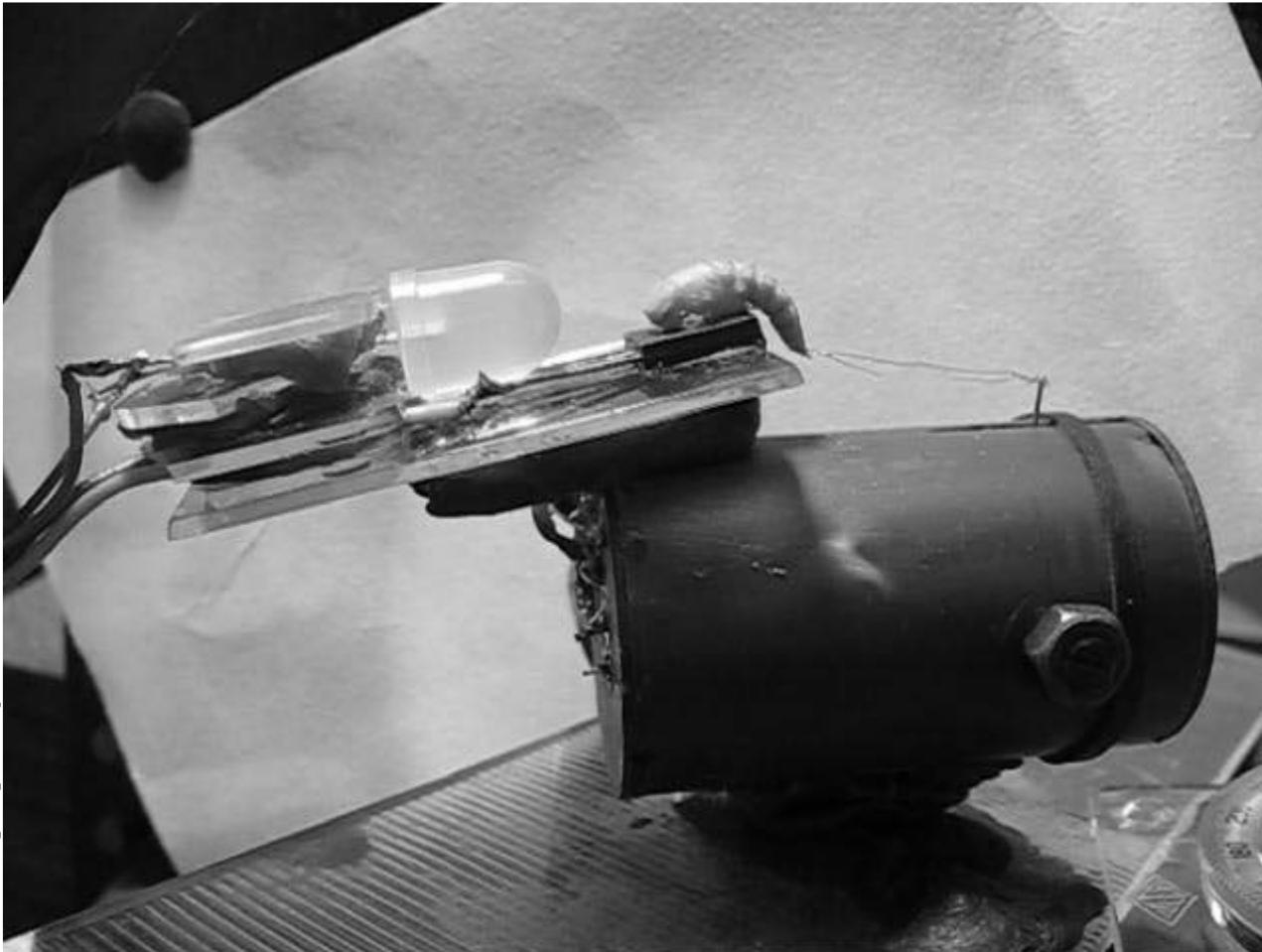

Kukla jako neuroetologický model

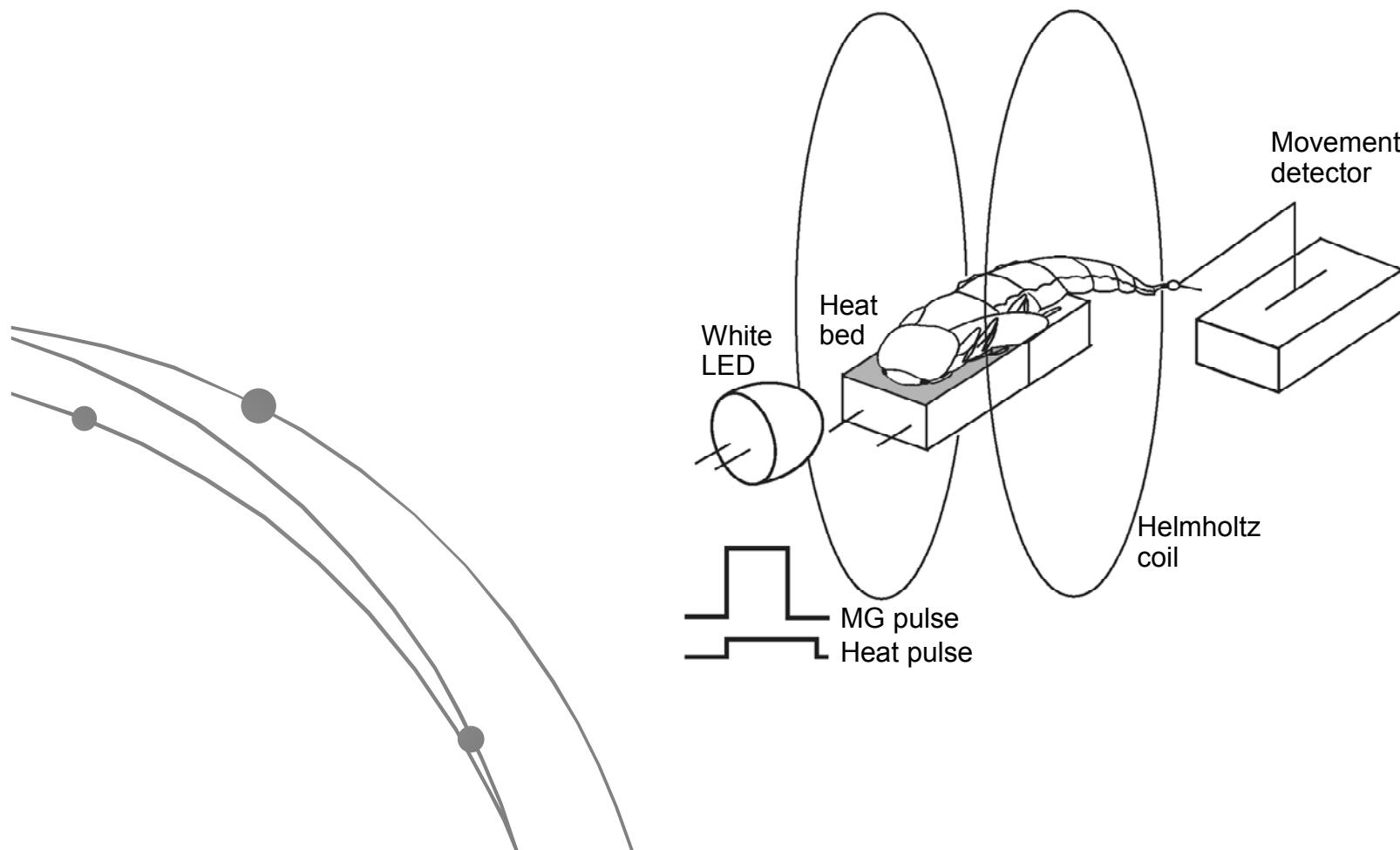

Etoologie v jediném parametru
Nestresována fixací
Citlivá na vnější podněty

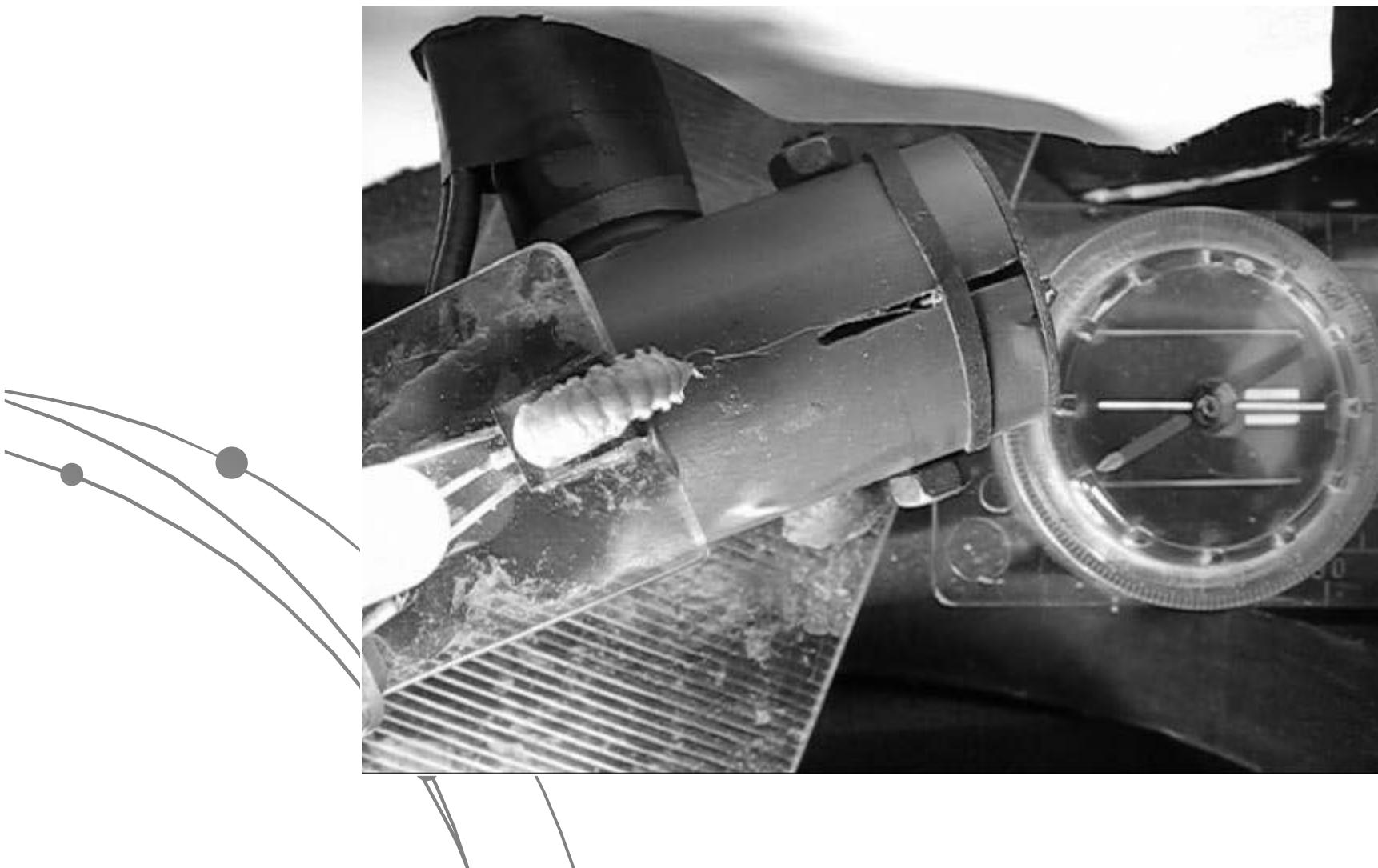

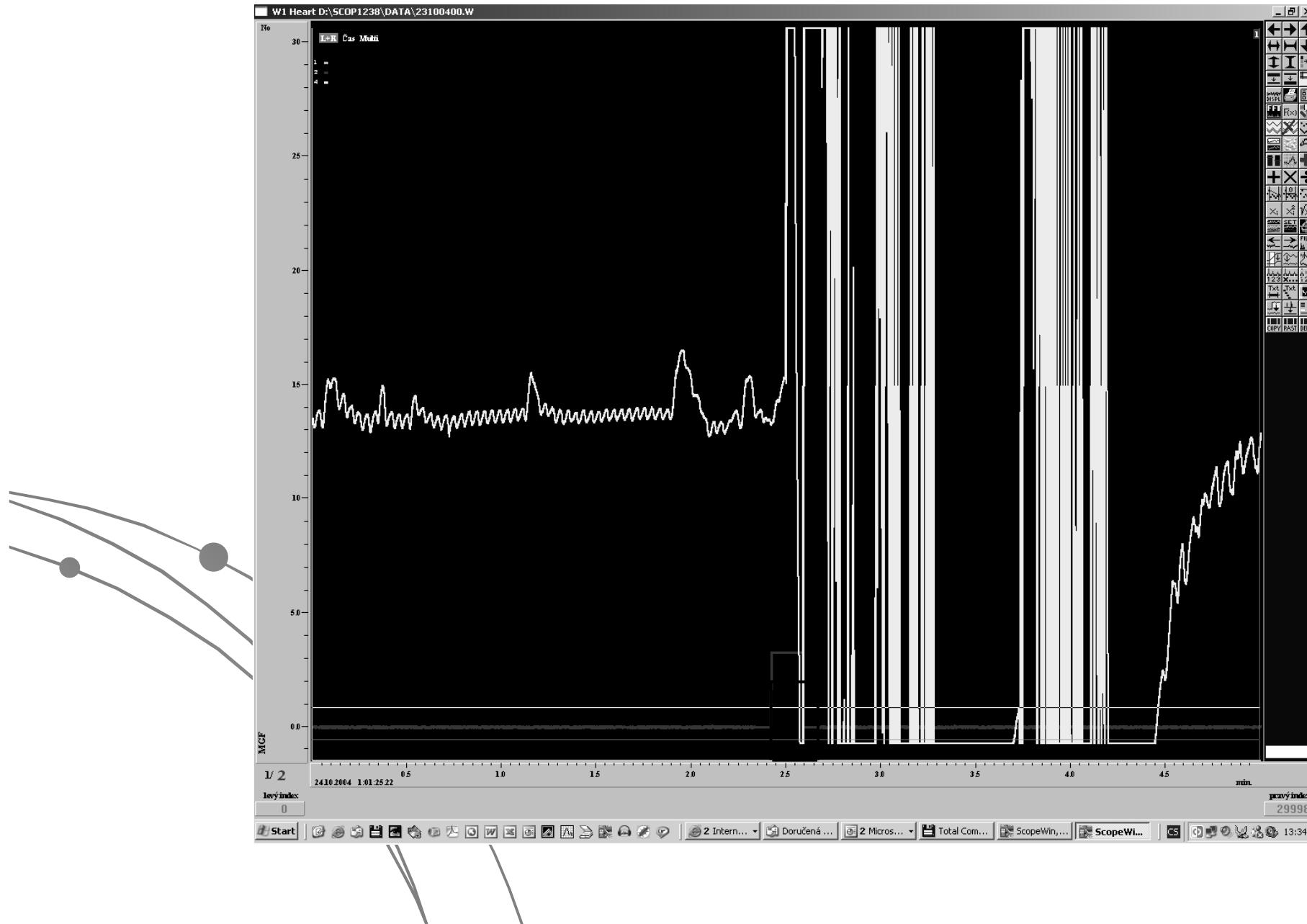
Podmiňování: magnetický stimul předchází tepelný „trest“

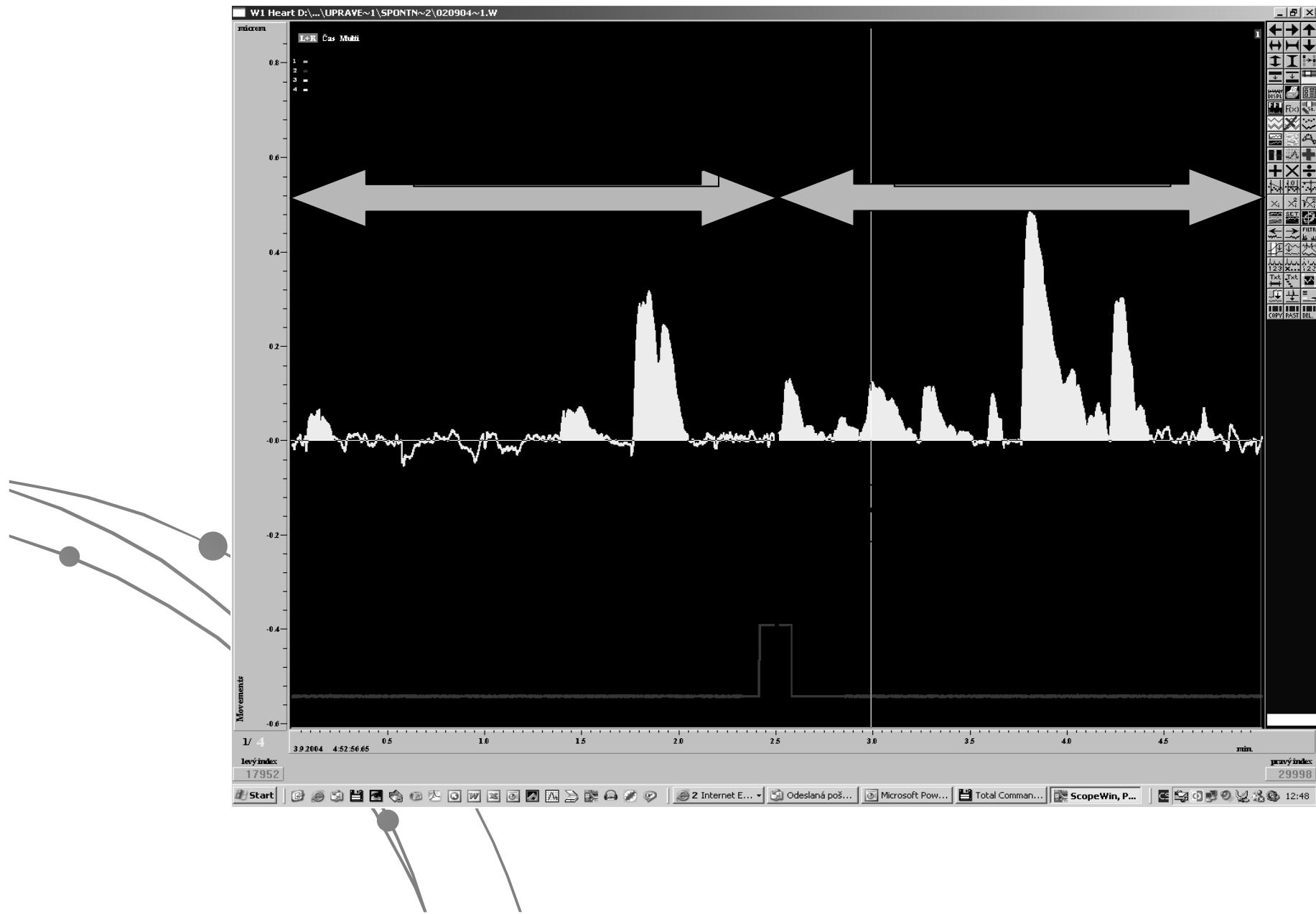
Podmiňování: magnetický stimul předchází tepelný „trest“

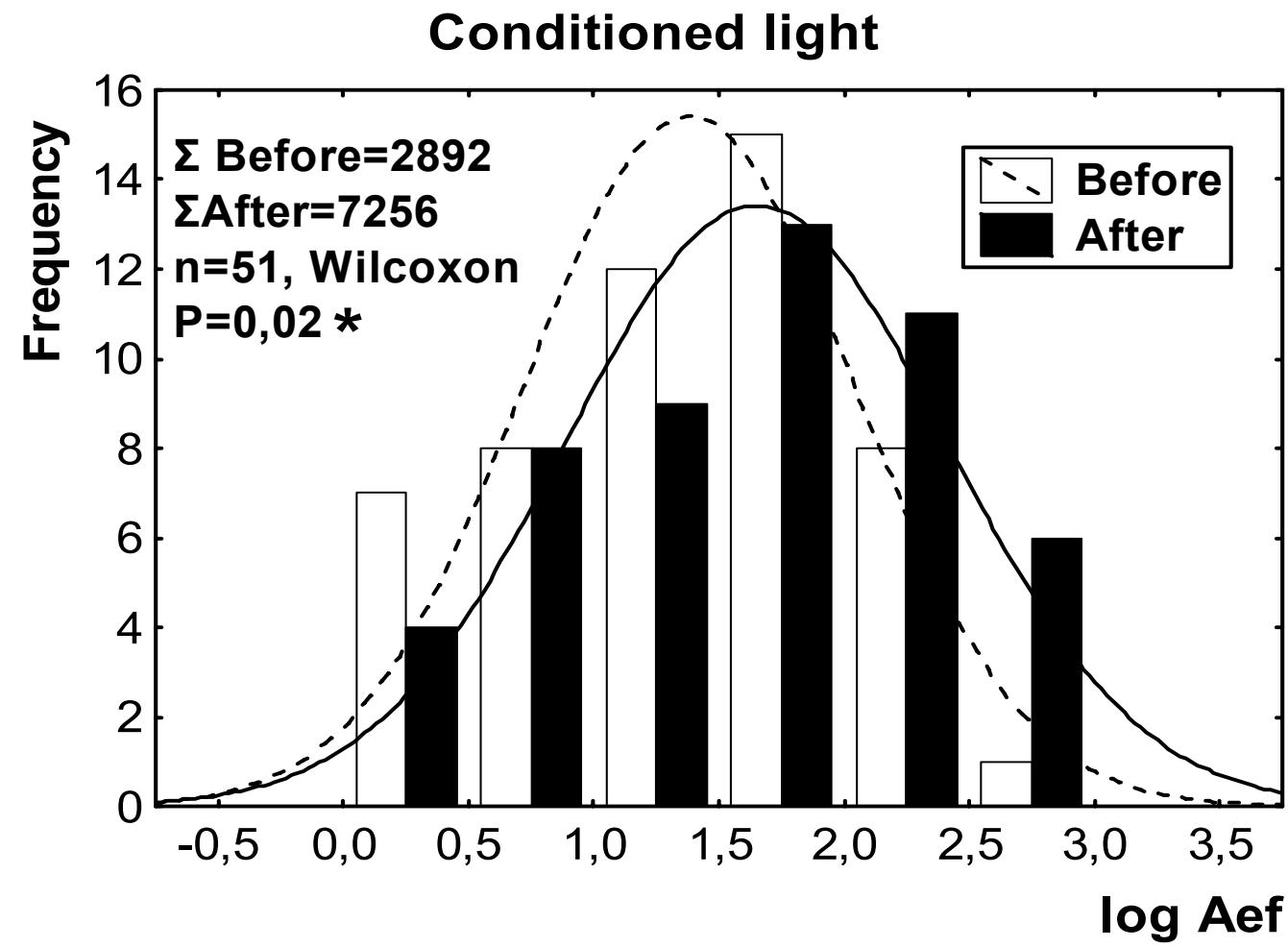
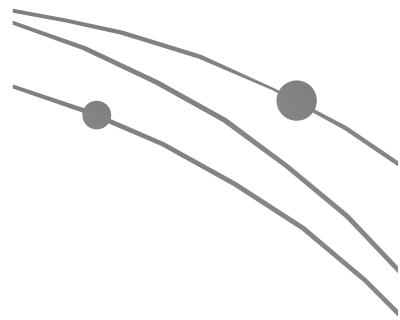

Trénink:

Test:

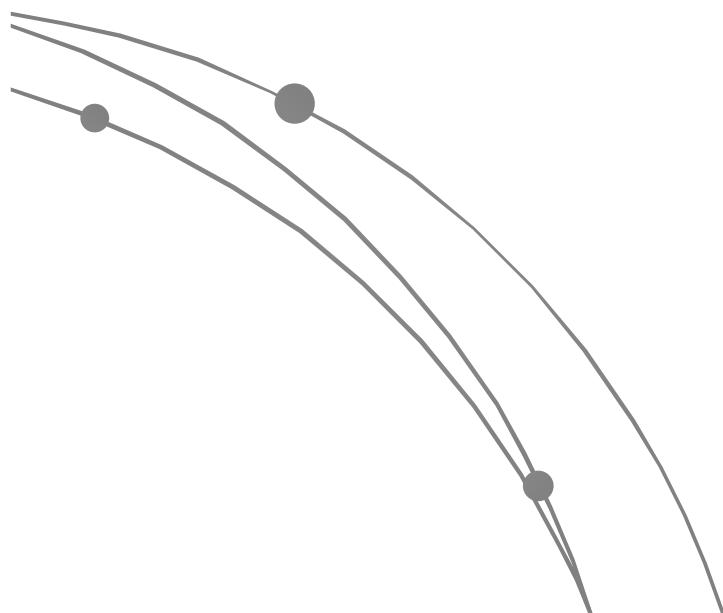

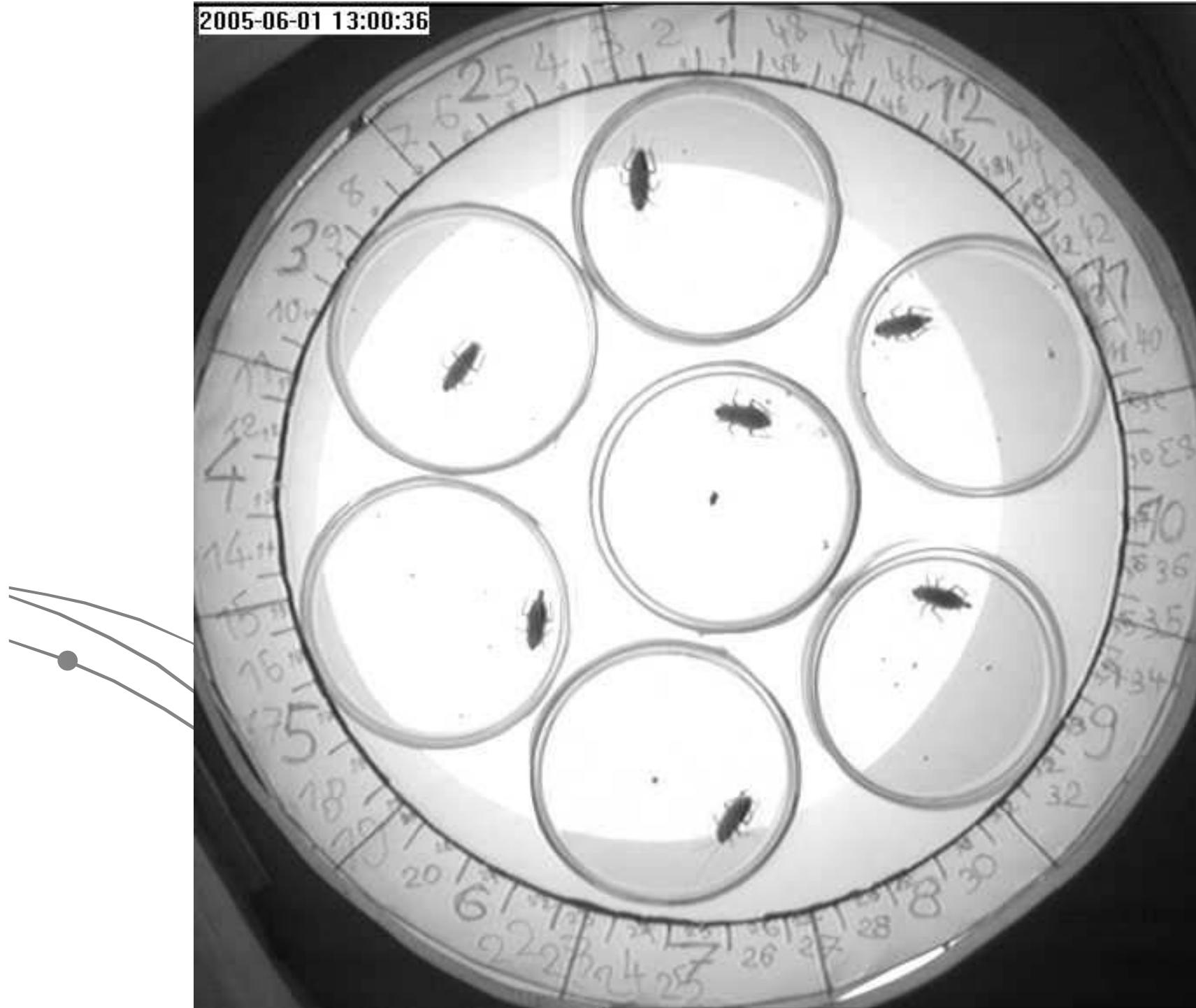
Nepodmíněná reakce?

- Poziční chování

Periplaneta americana

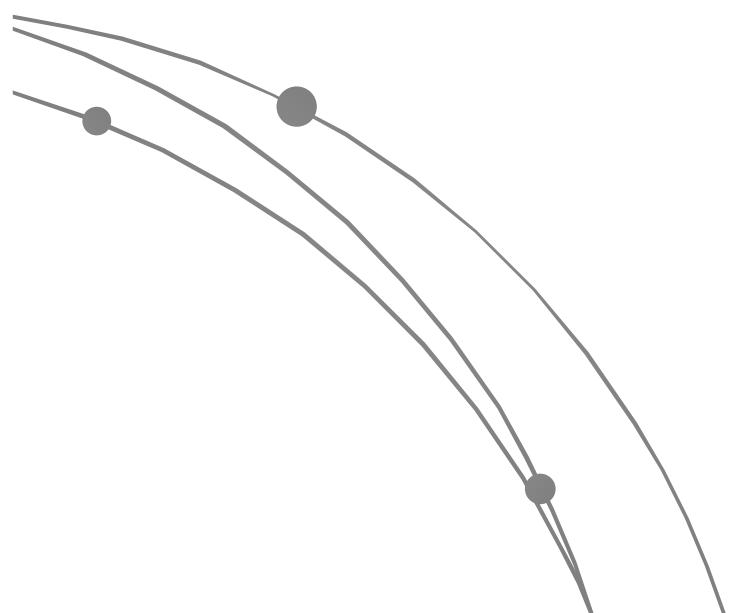

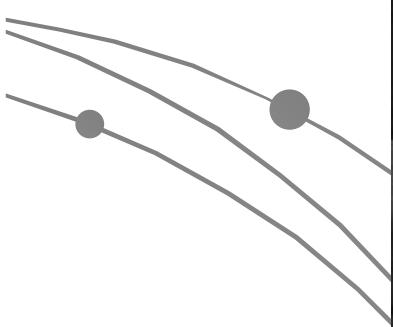
2005-06-01 13:00:36

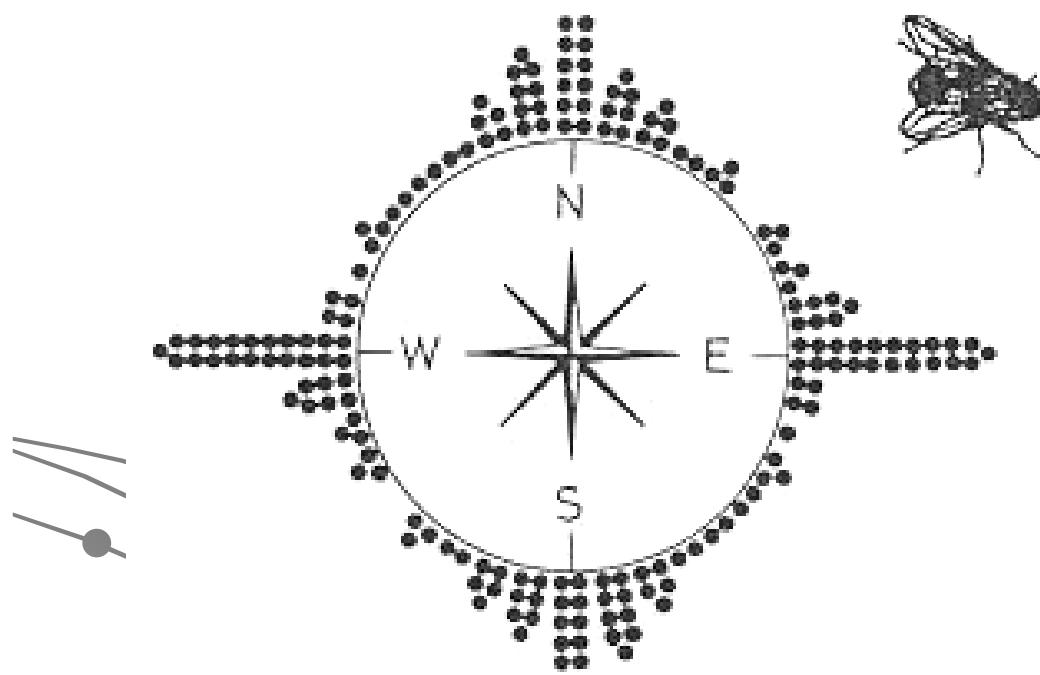
Methods:

2x4 Helmholtz coil system
rotating GMF 60°CW

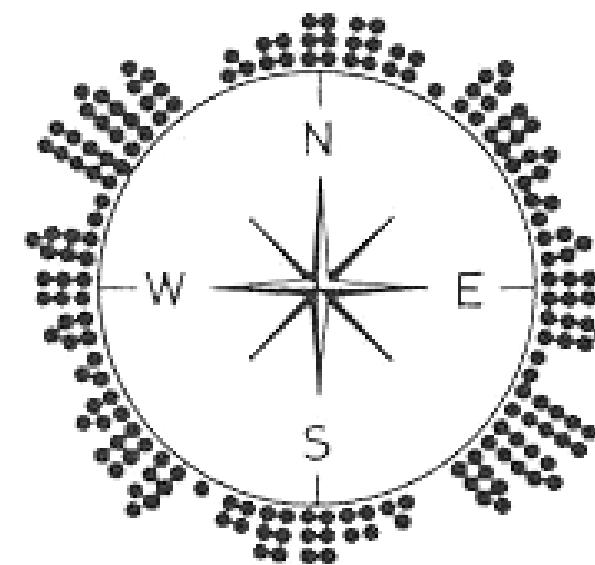

Alignment behavior

geomagnetic
field

compensated
magnetic field

Becker, (1965)

Alignment behavior

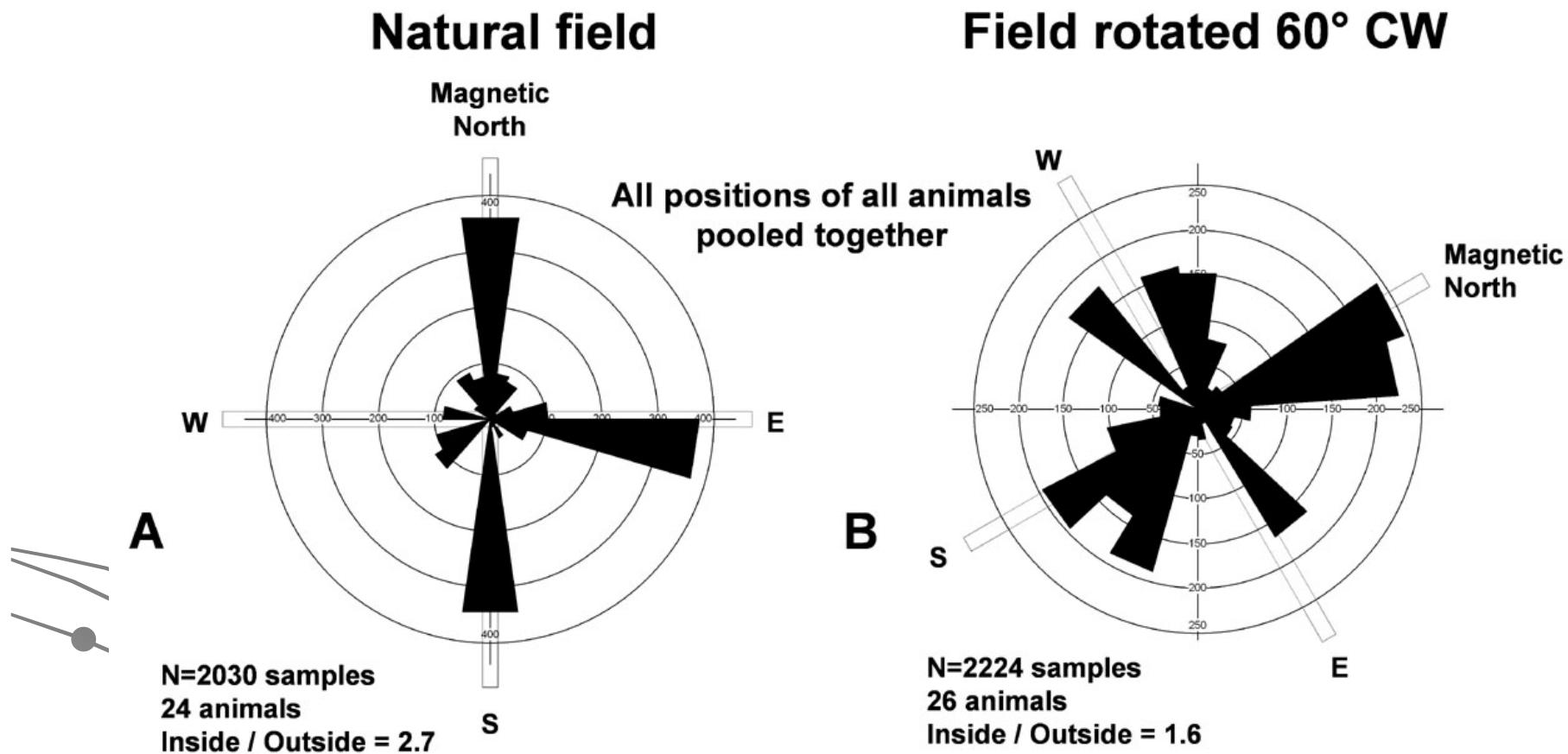
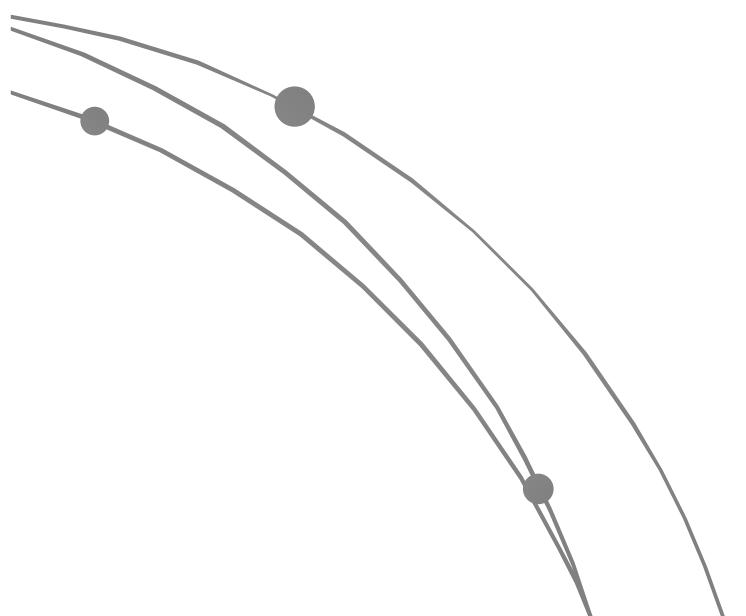
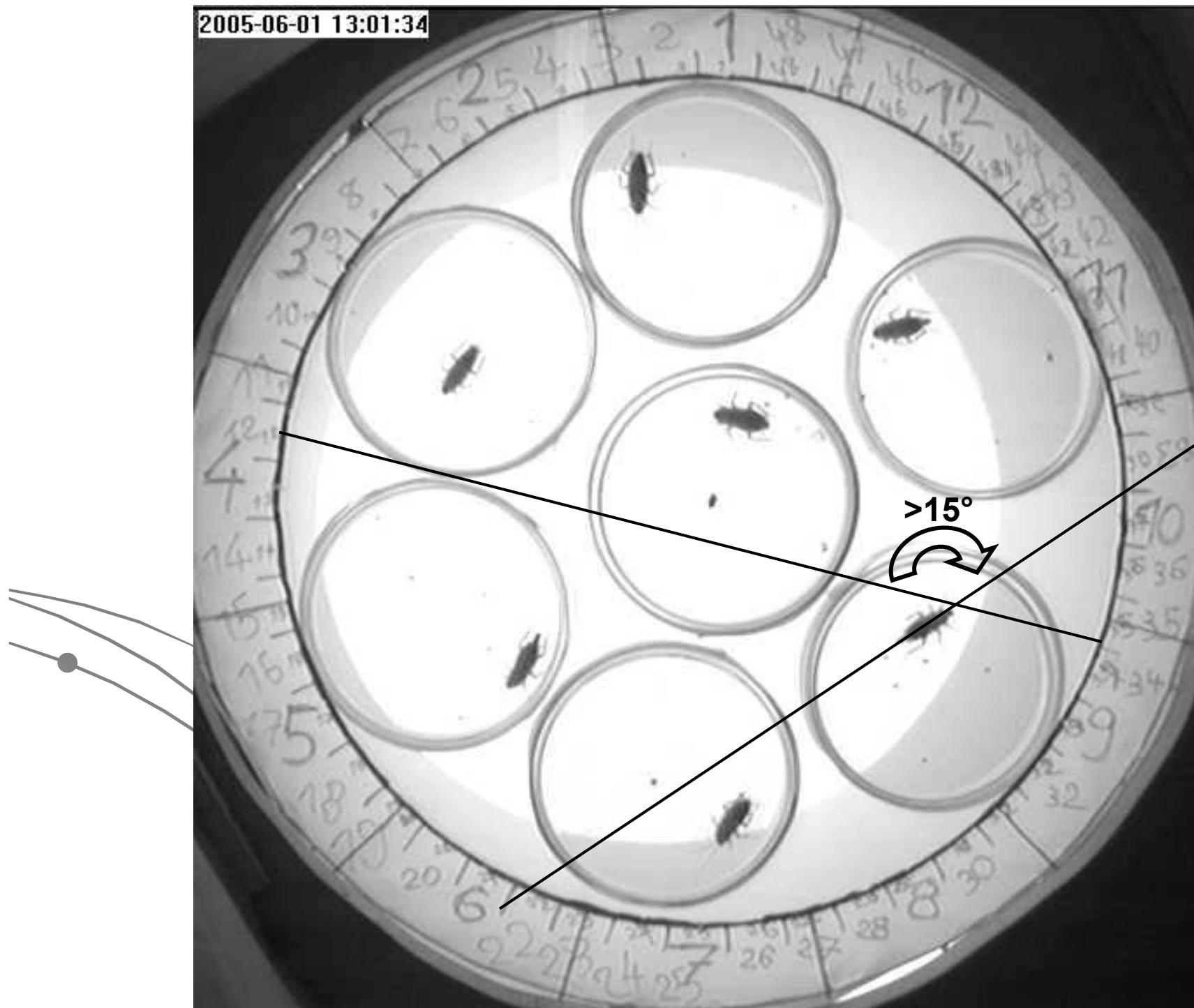

Fig. 1

B) Body turns in rotating field

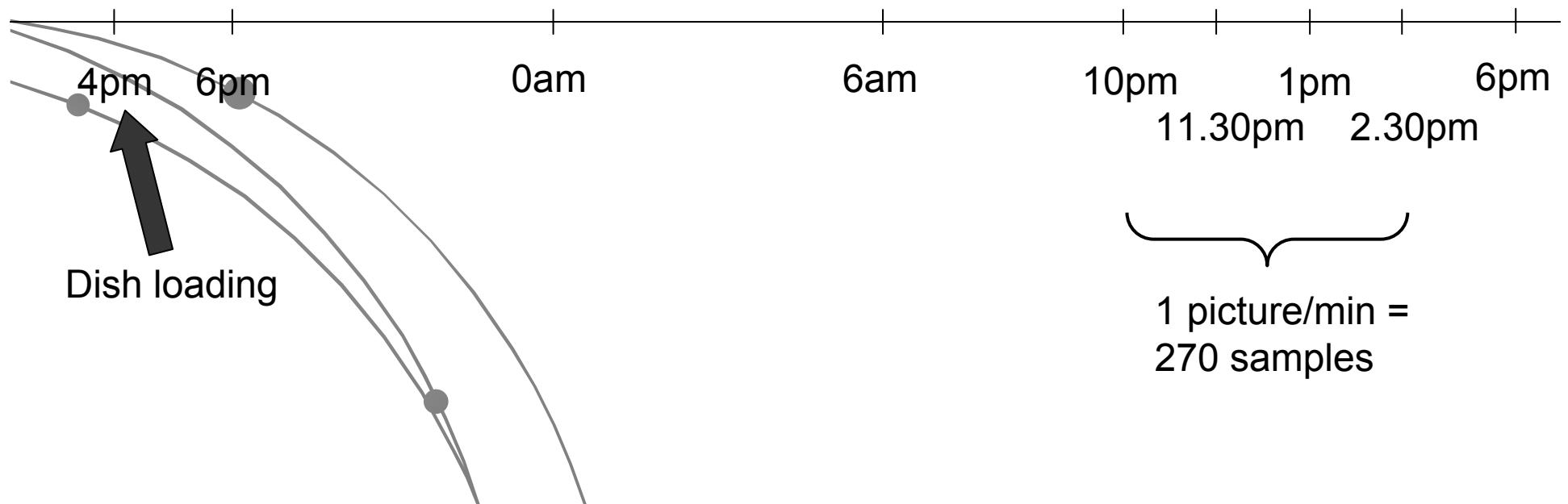

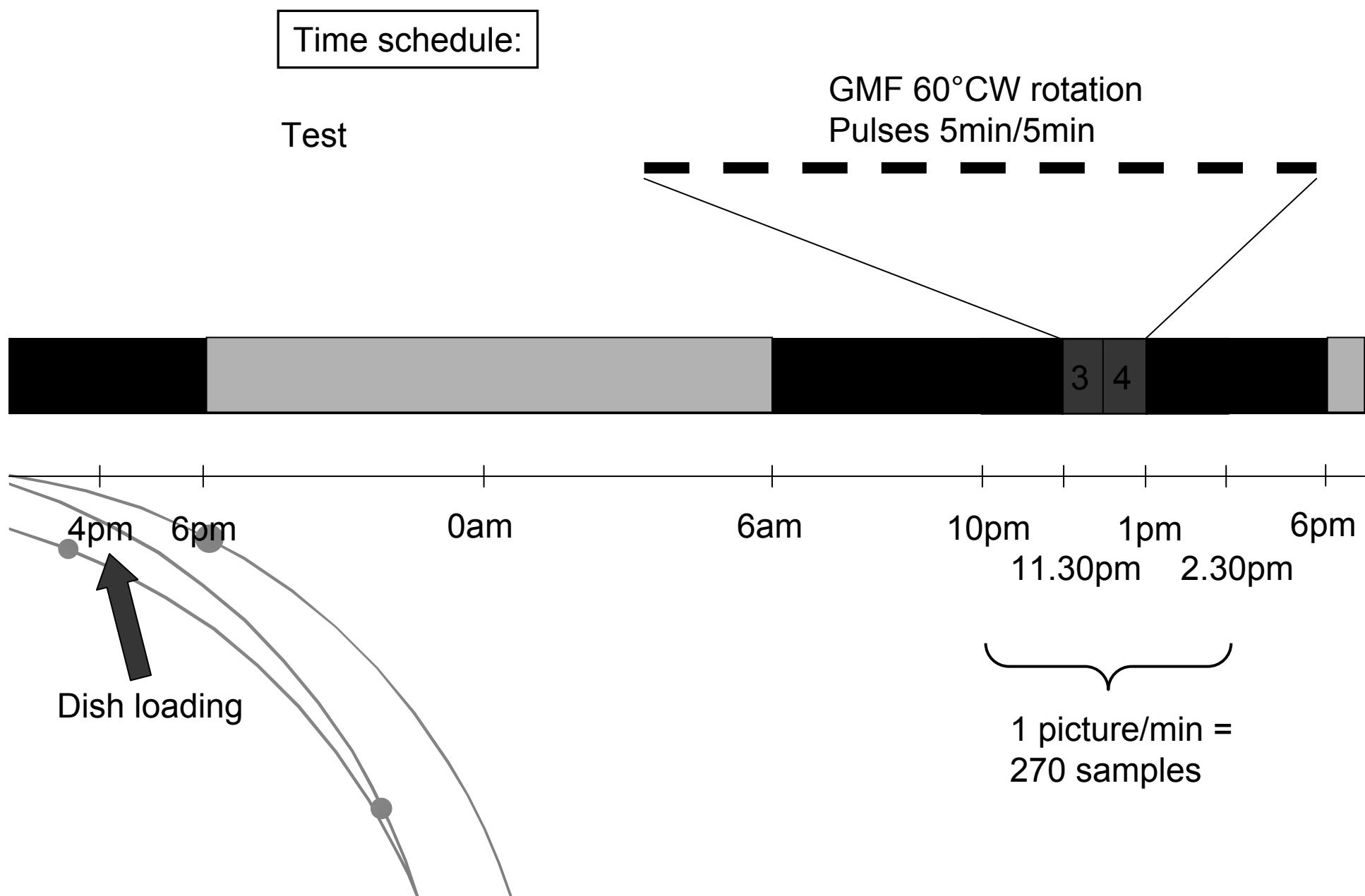
2005-06-01 13:01:34

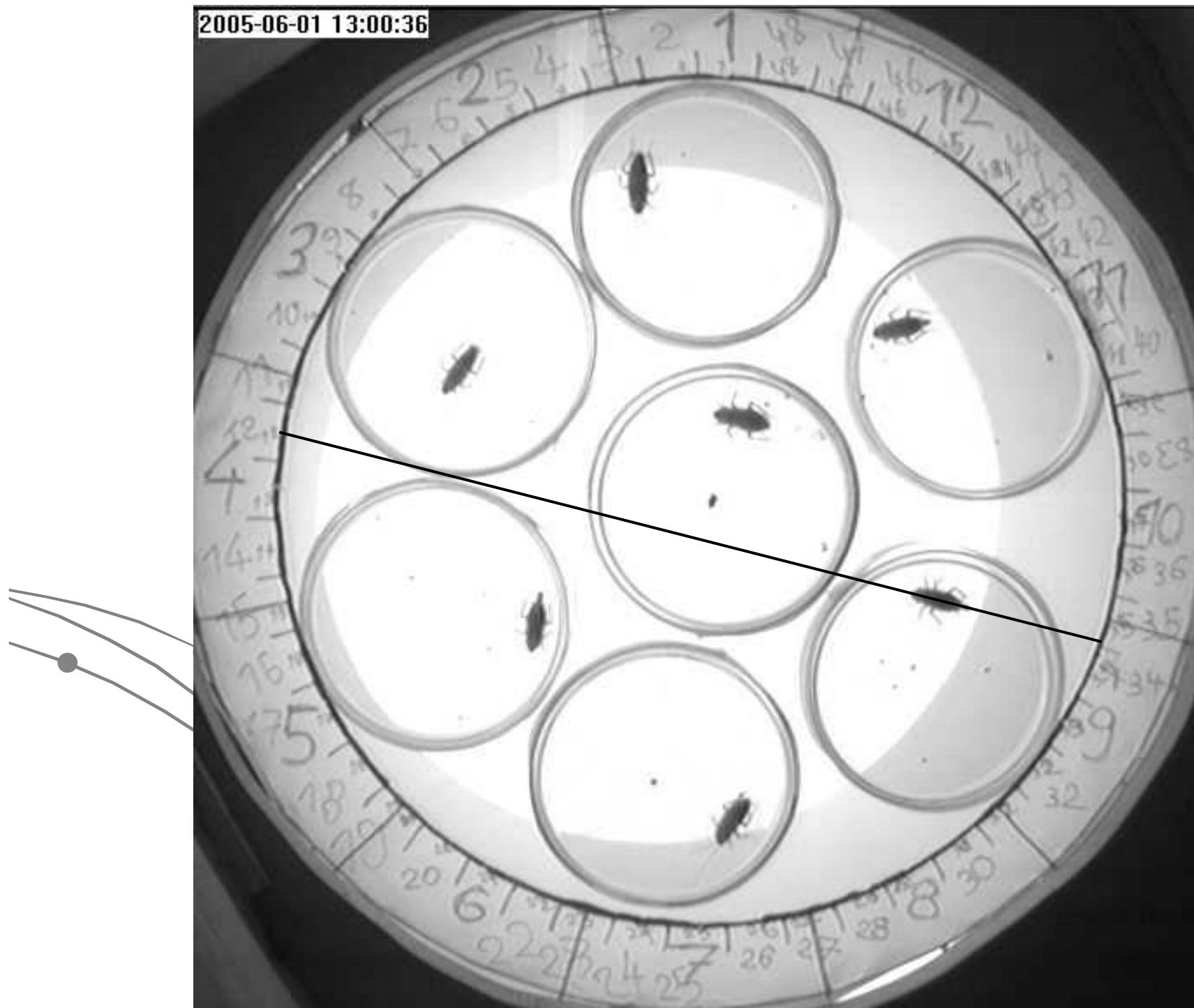
Time schedule:

Control

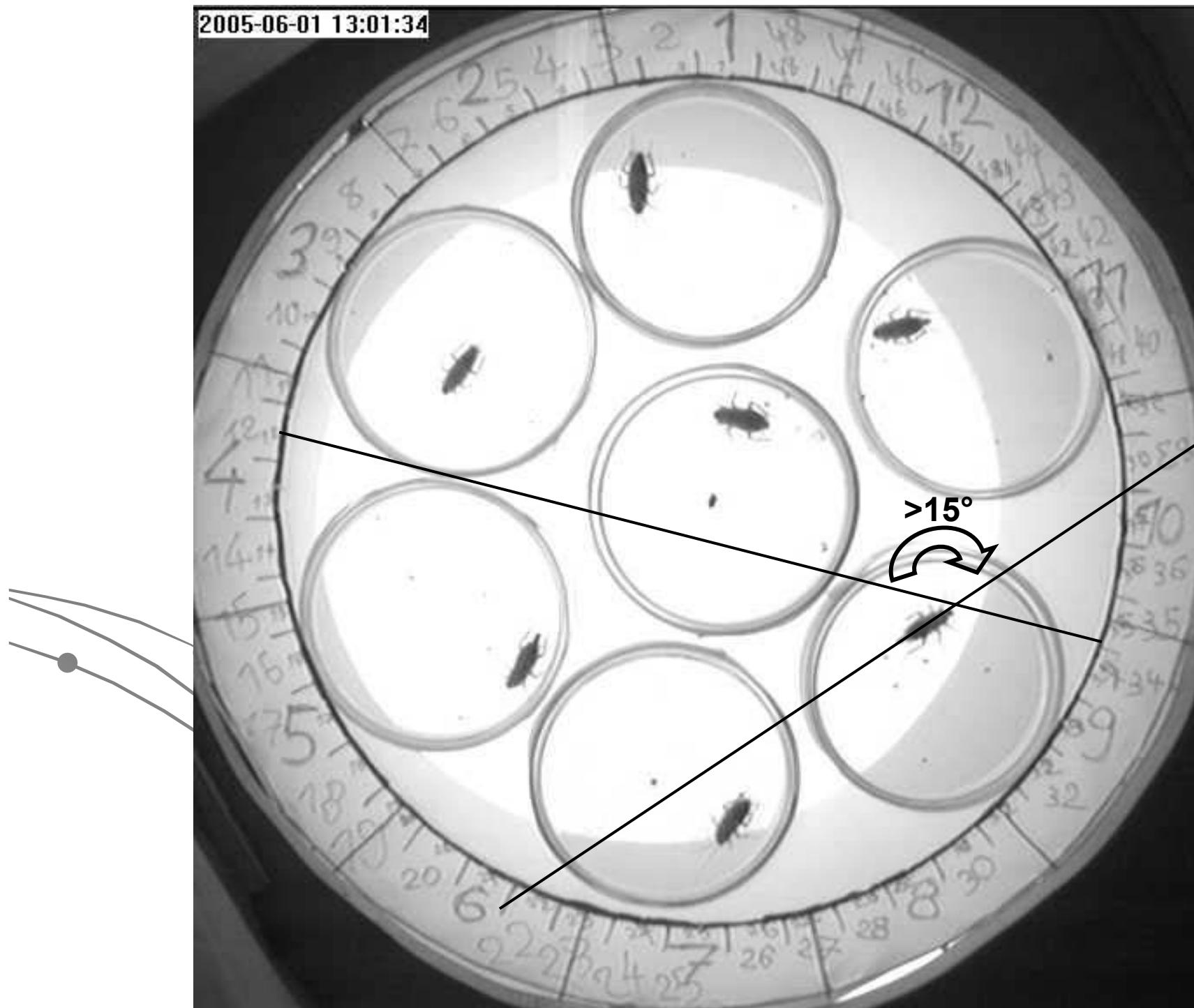

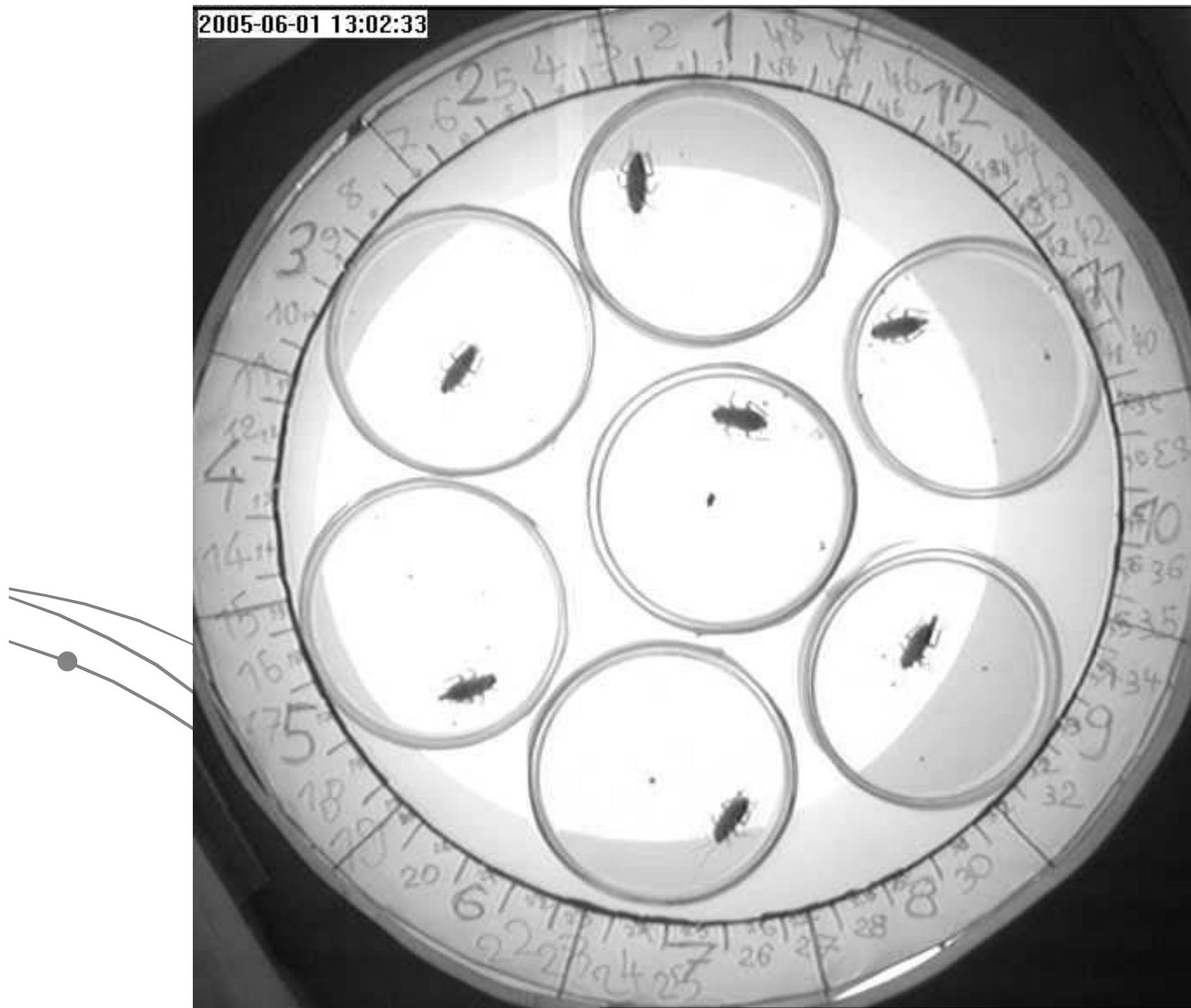
2005-06-01 13:00:36

2005-06-01 13:01:34

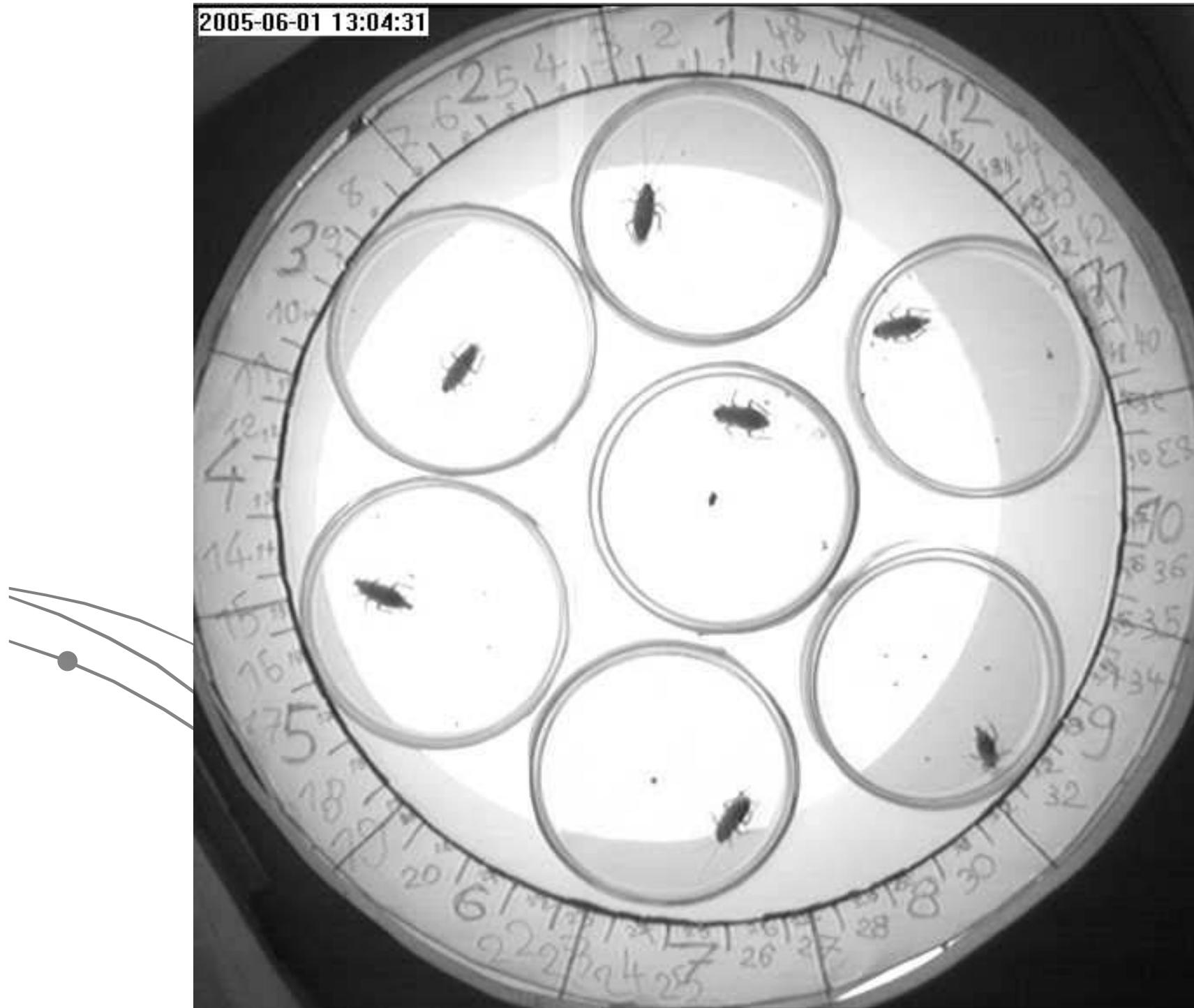
2005-06-01 13:02:33

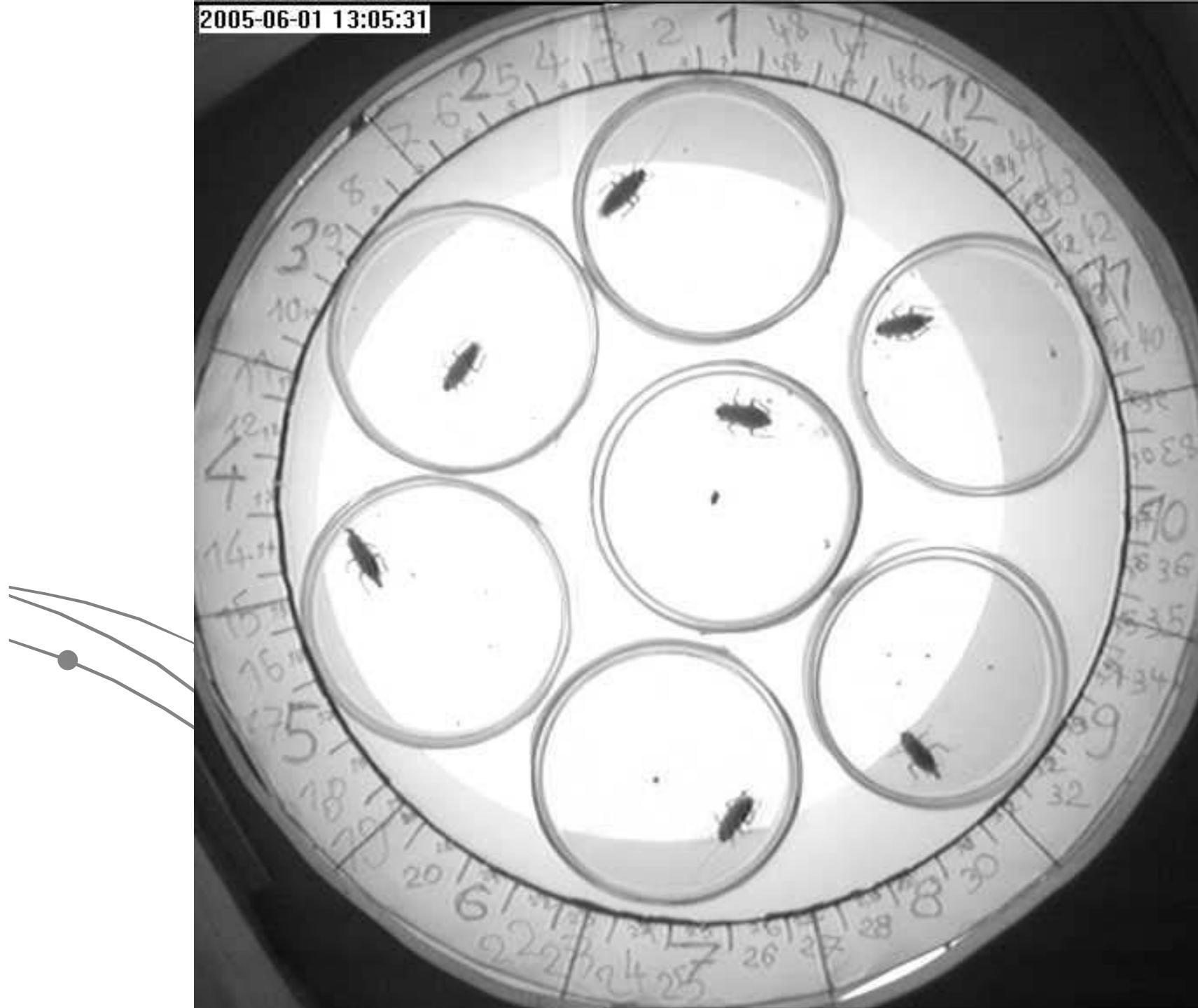
2005-06-01 13:03:32

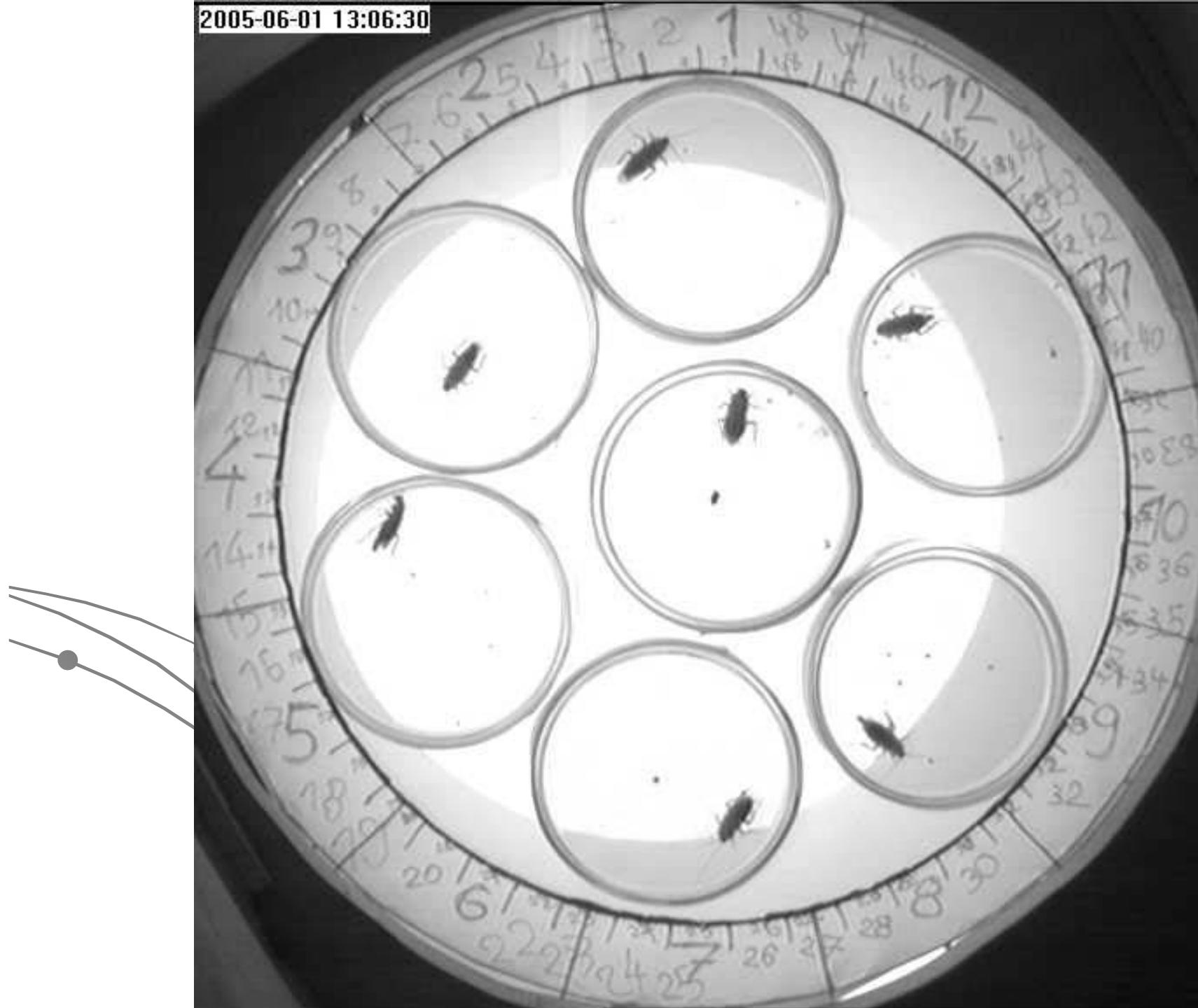
2005-06-01 13:04:31

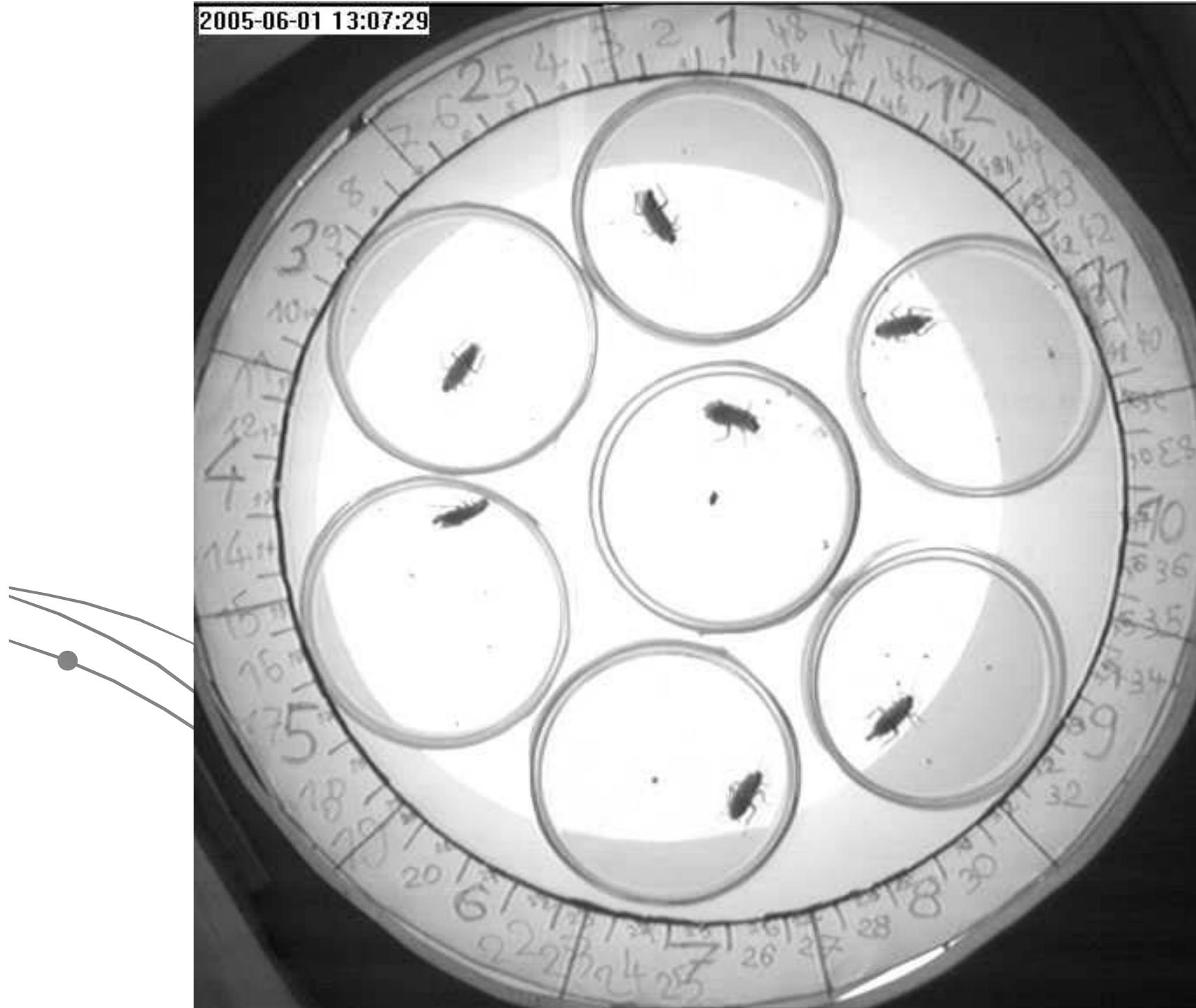
2005-06-01 13:05:31

2005-06-01 13:06:30

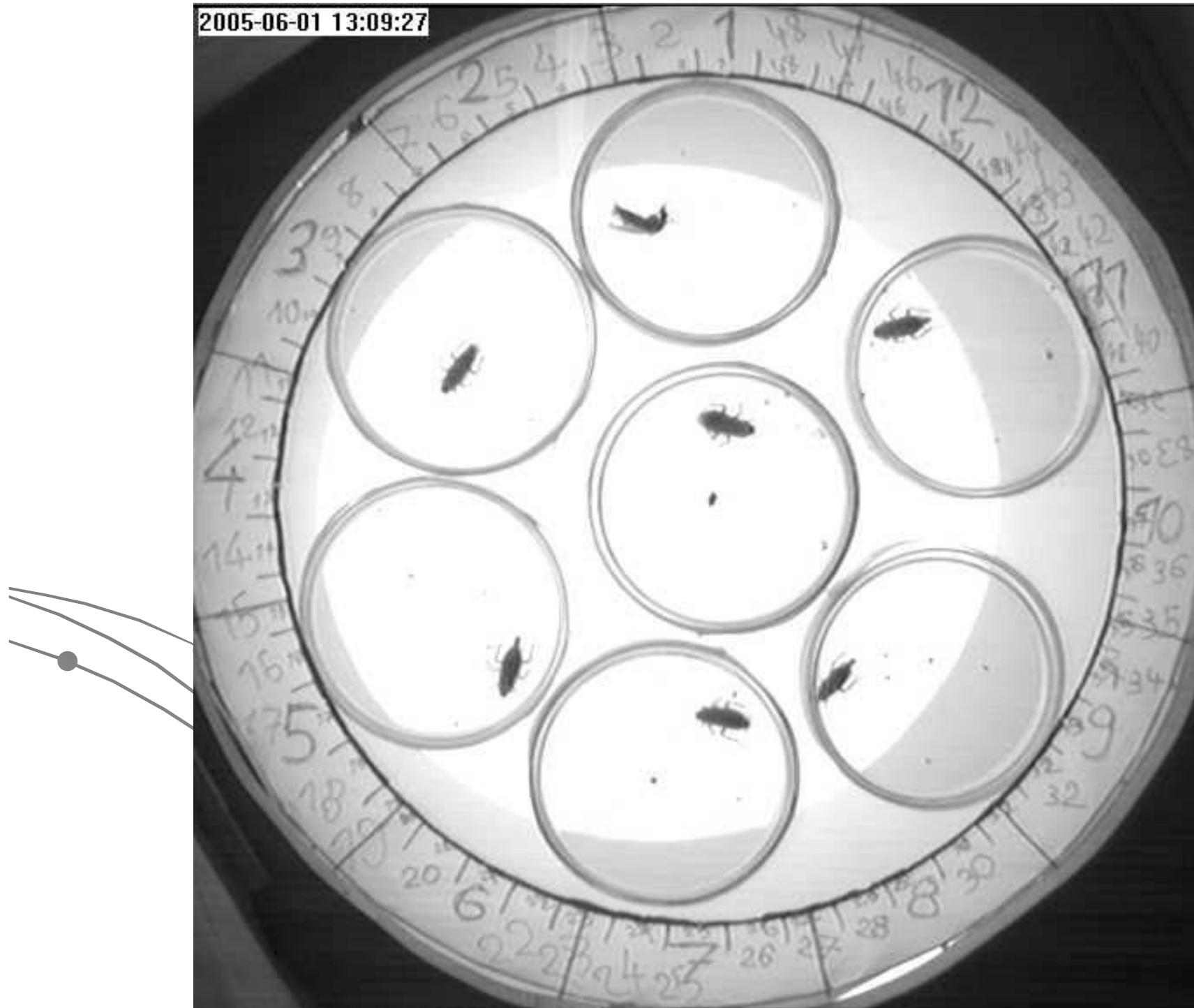
2005-06-01 13:07:29

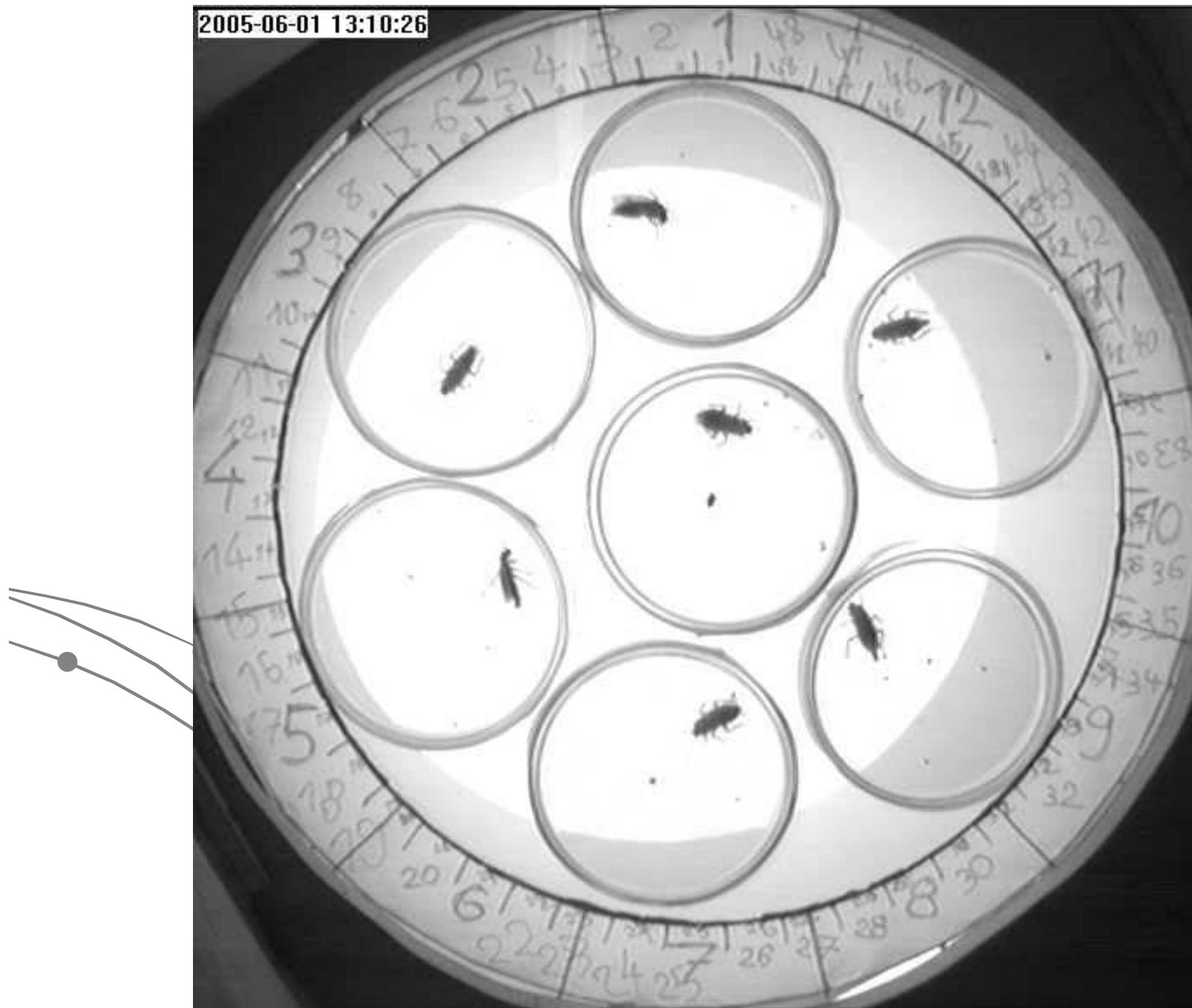
2005-06-01 13:08:28

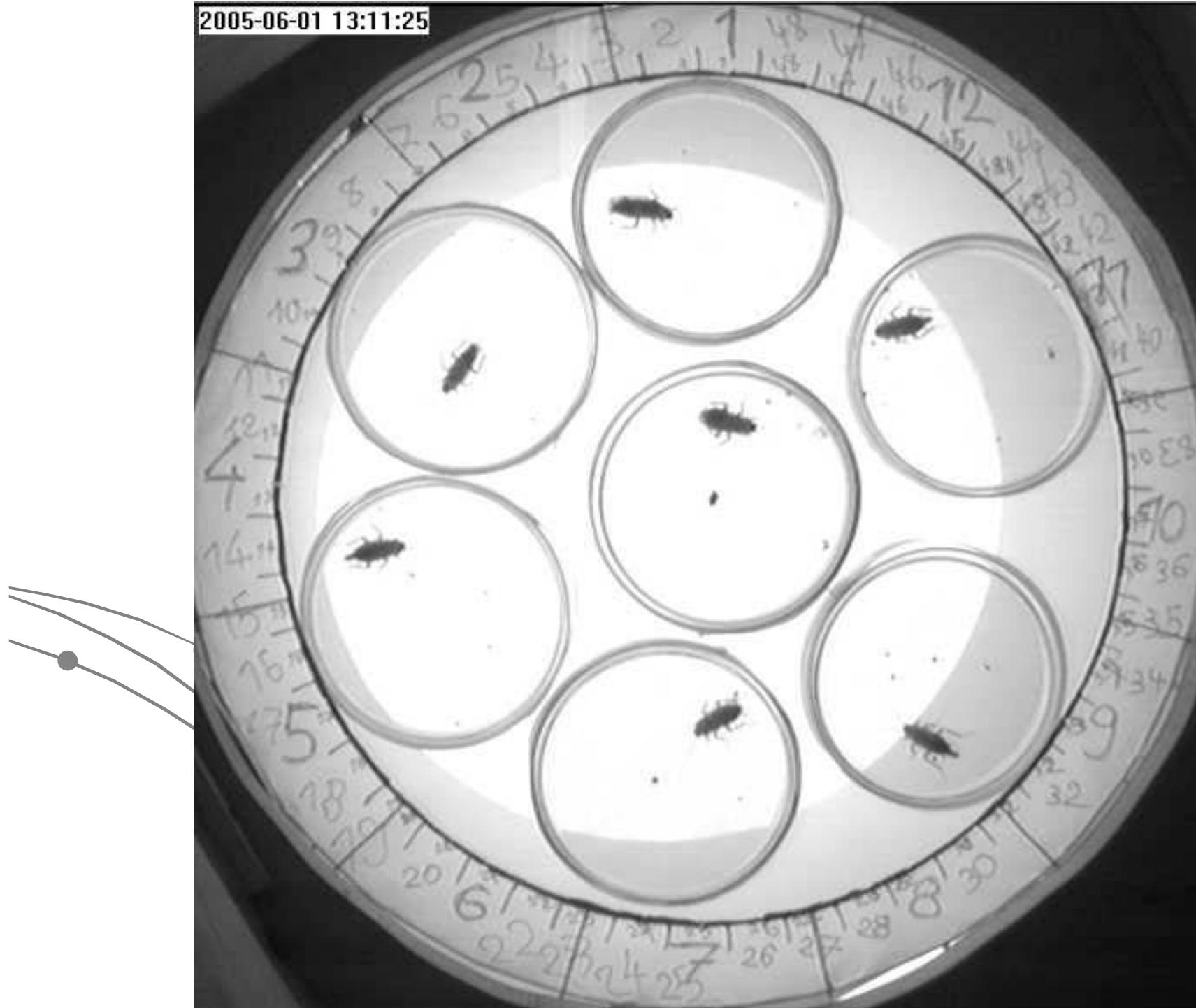
2005-06-01 13:09:27

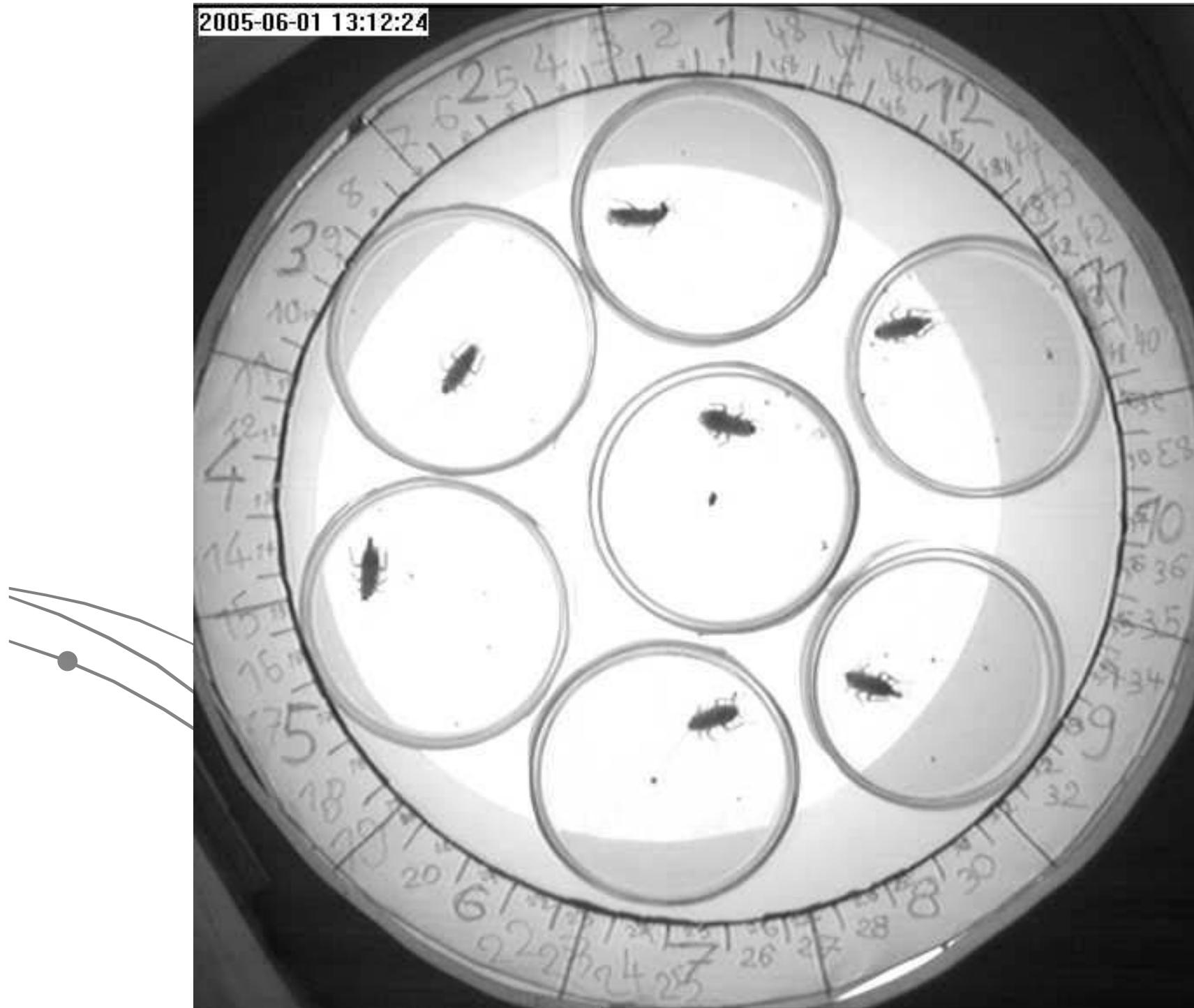
2005-06-01 13:10:26

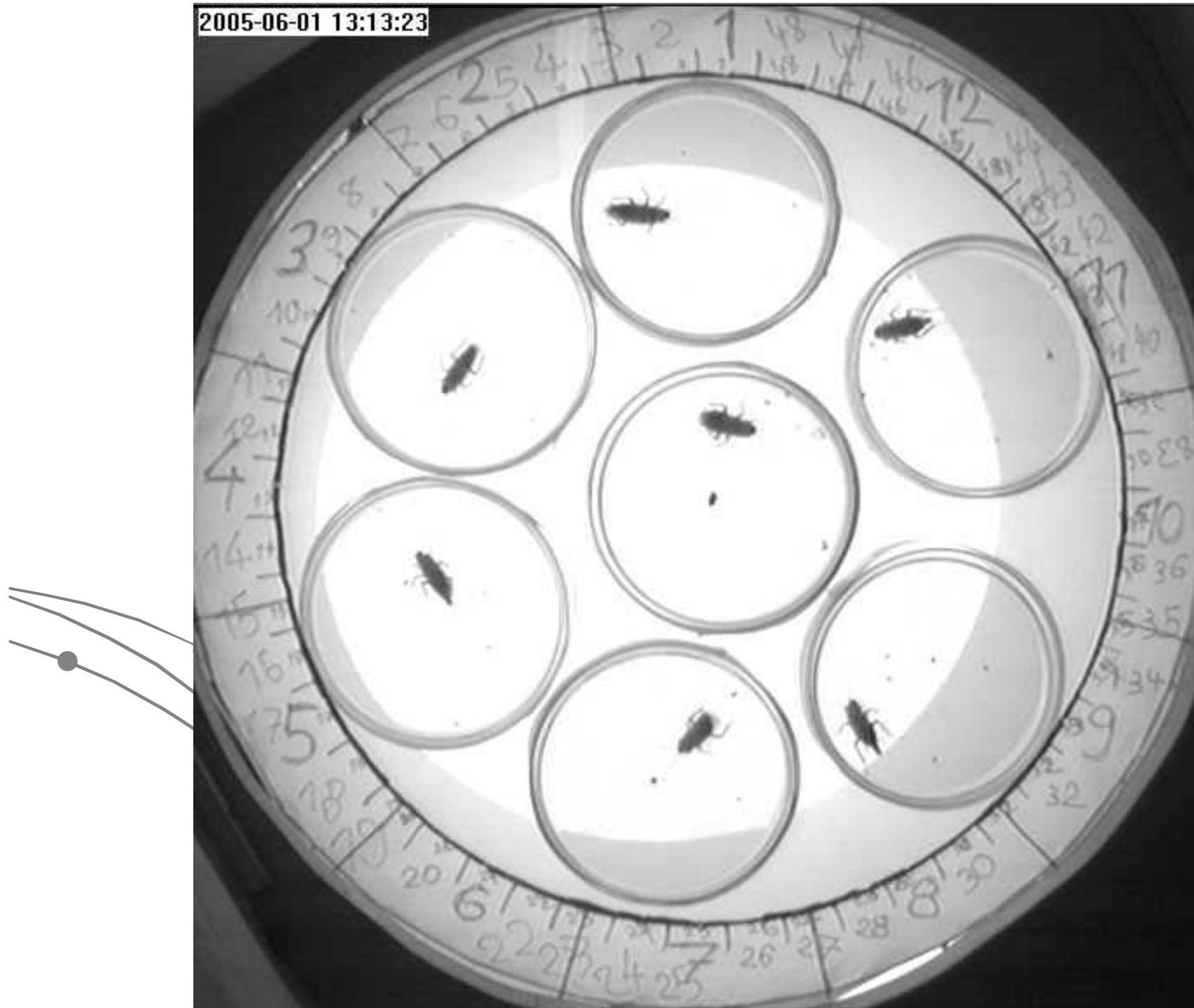
2005-06-01 13:11:25

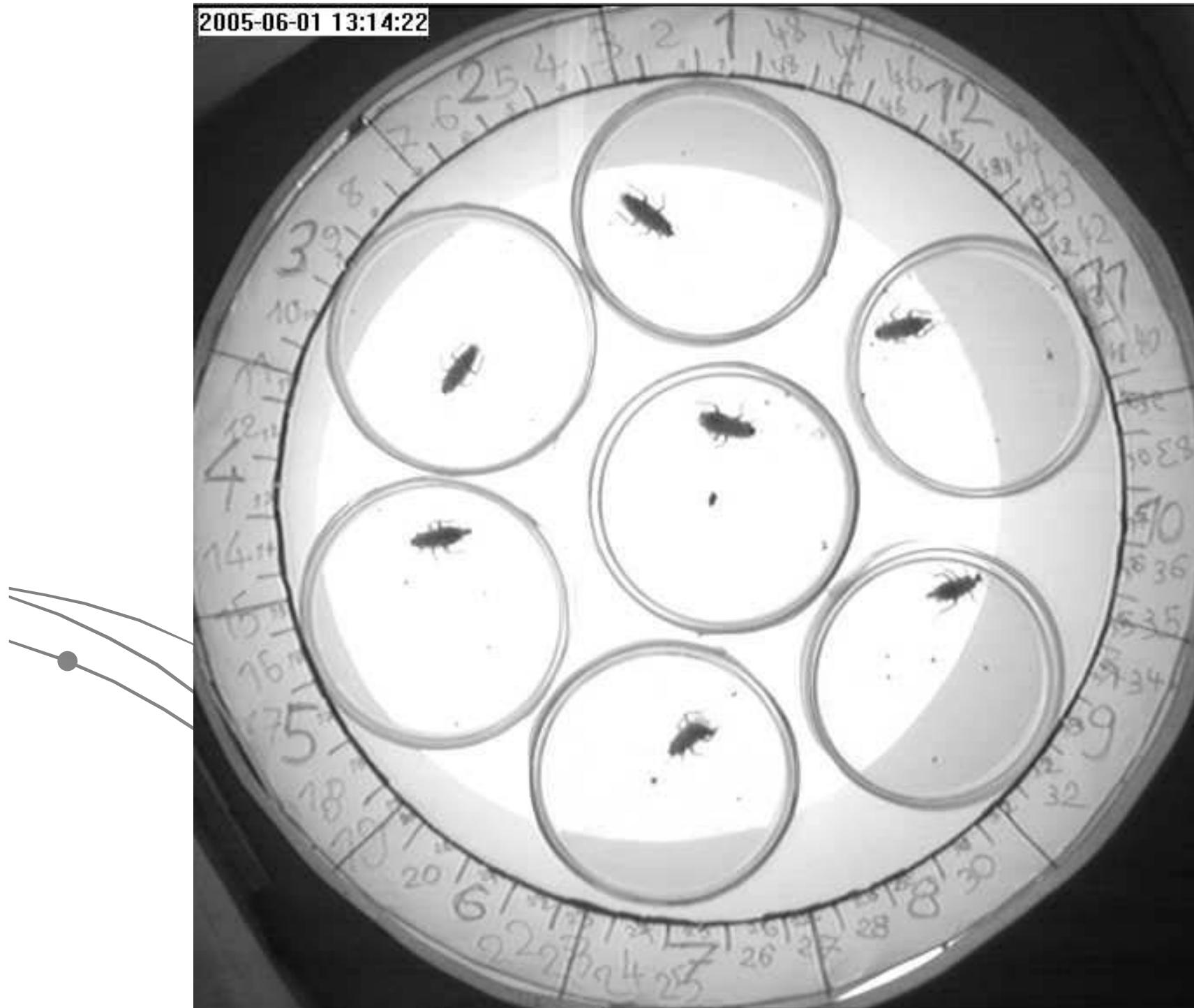
2005-06-01 13:12:24

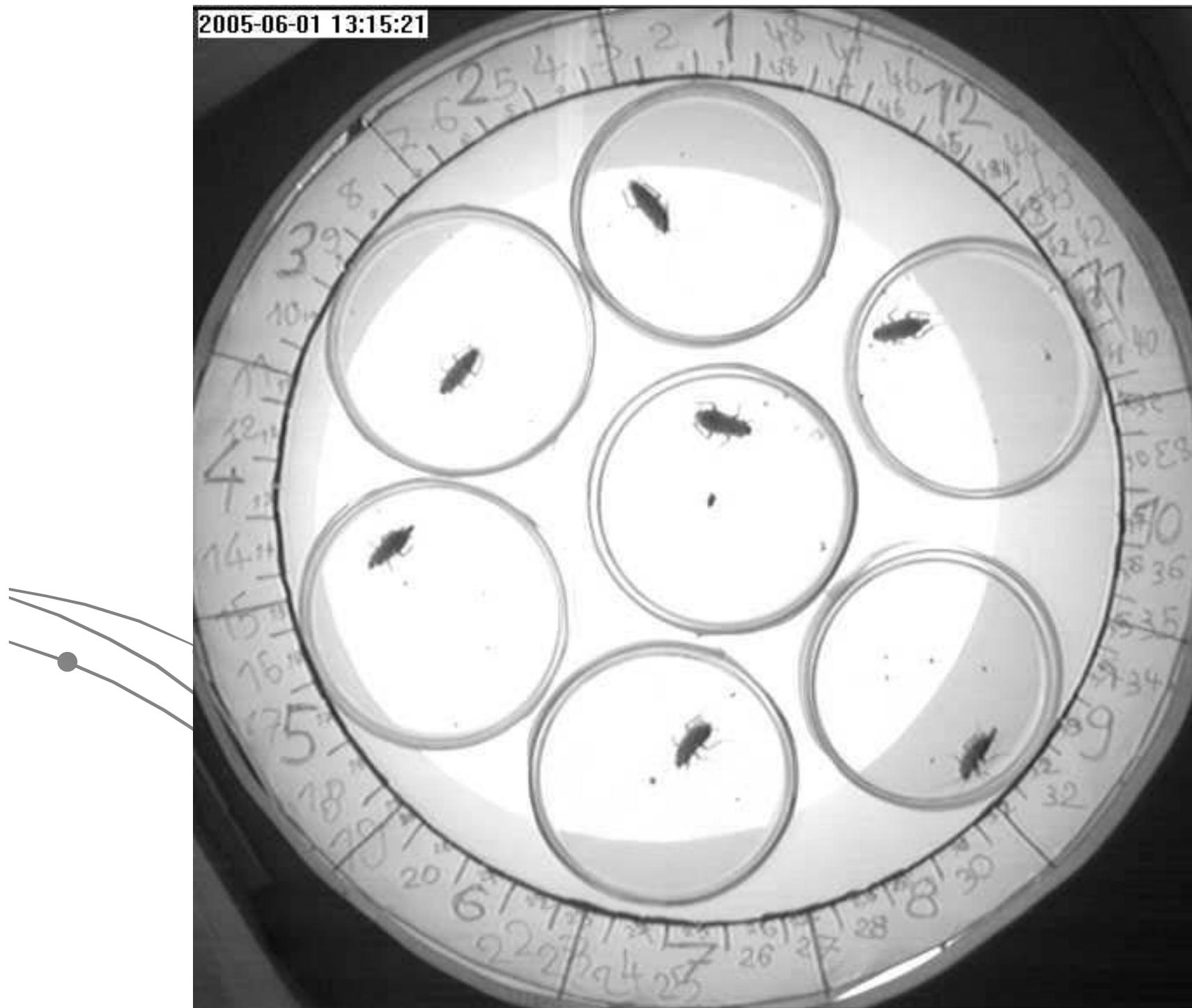
2005-06-01 13:13:23

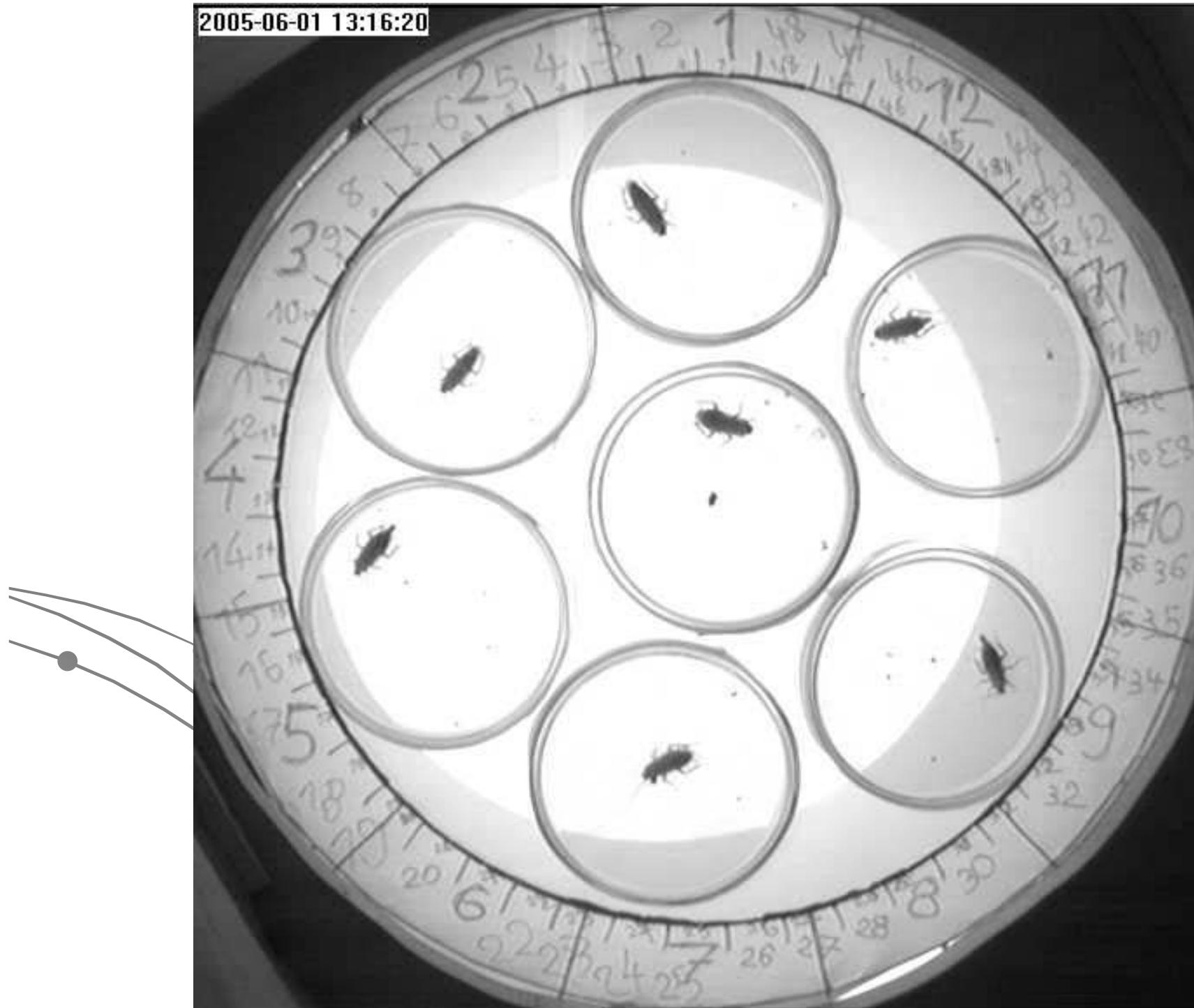
2005-06-01 13:14:22

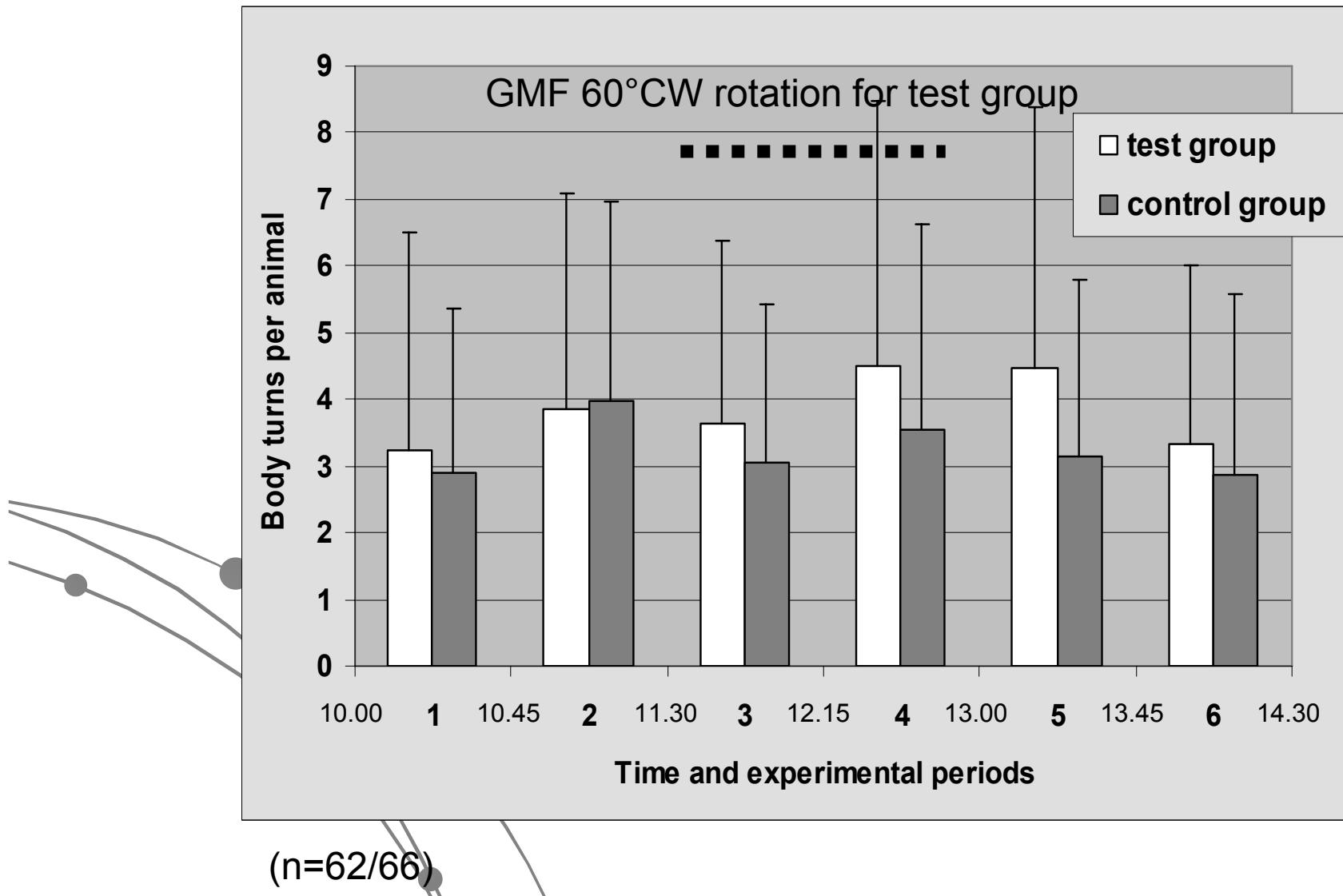
2005-06-01 13:15:21

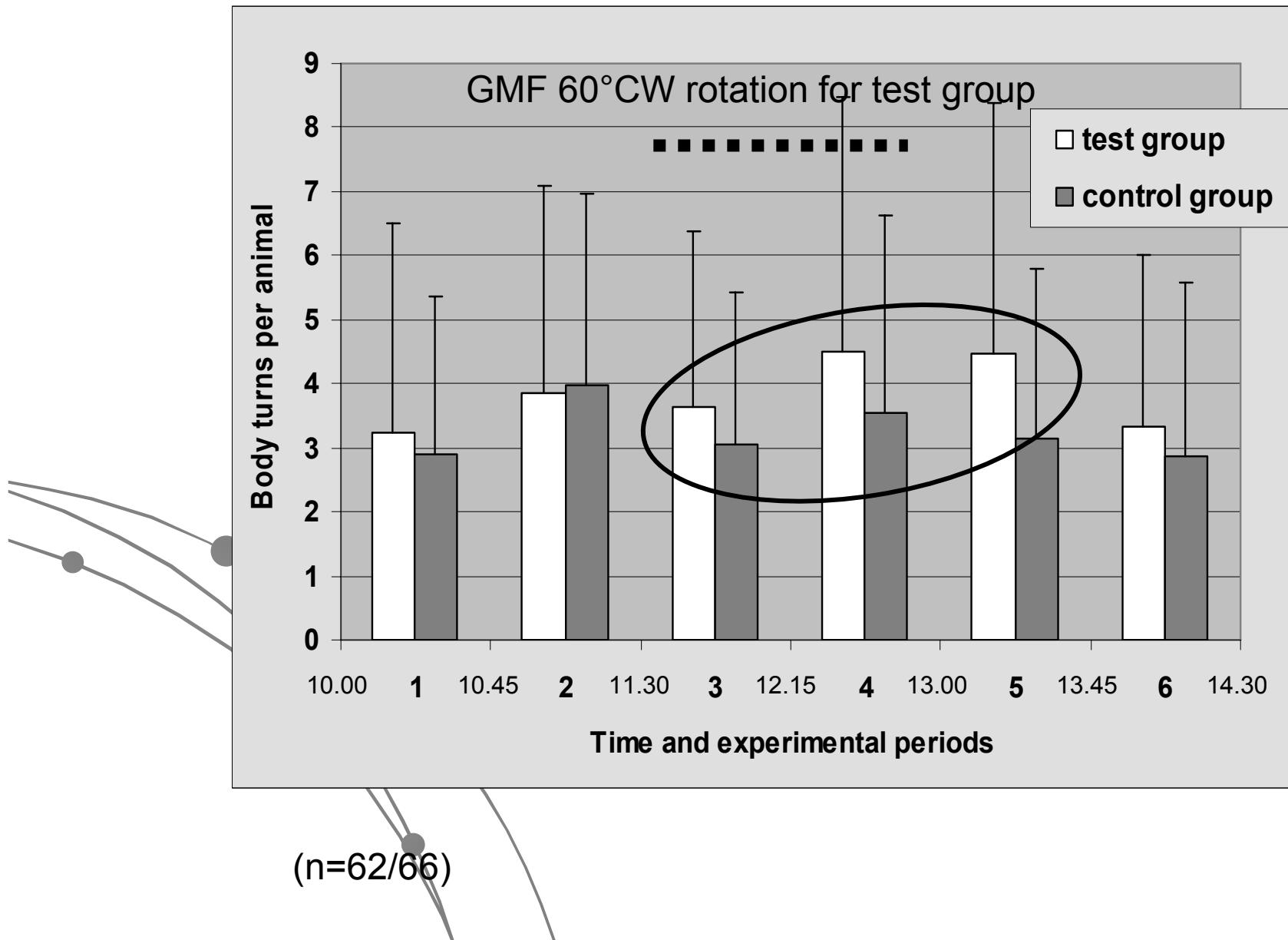
2005-06-01 13:16:20

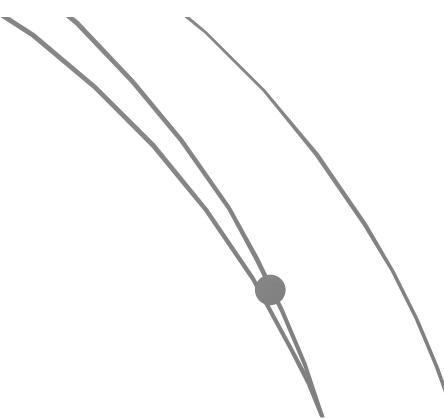
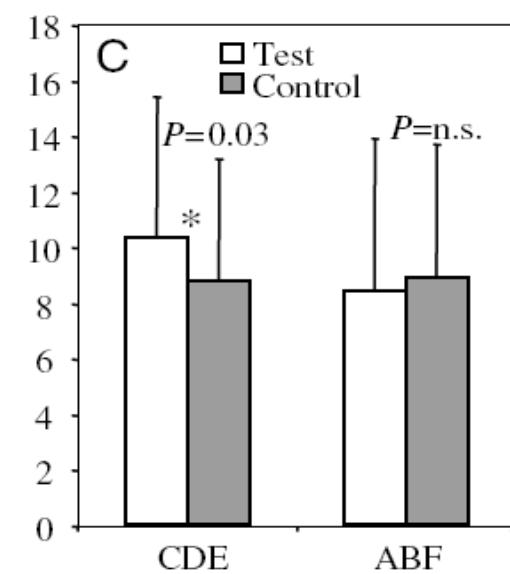
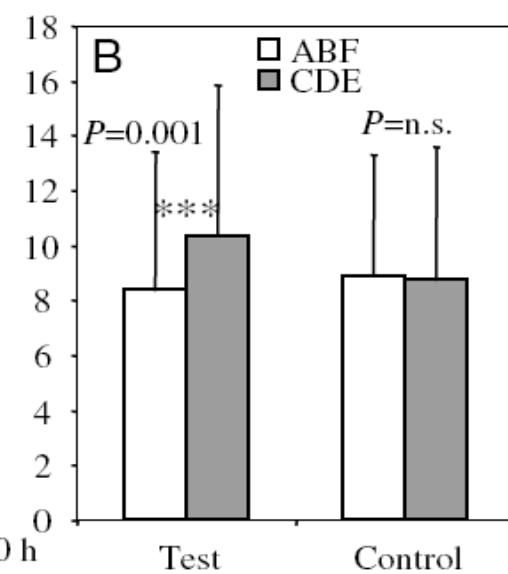
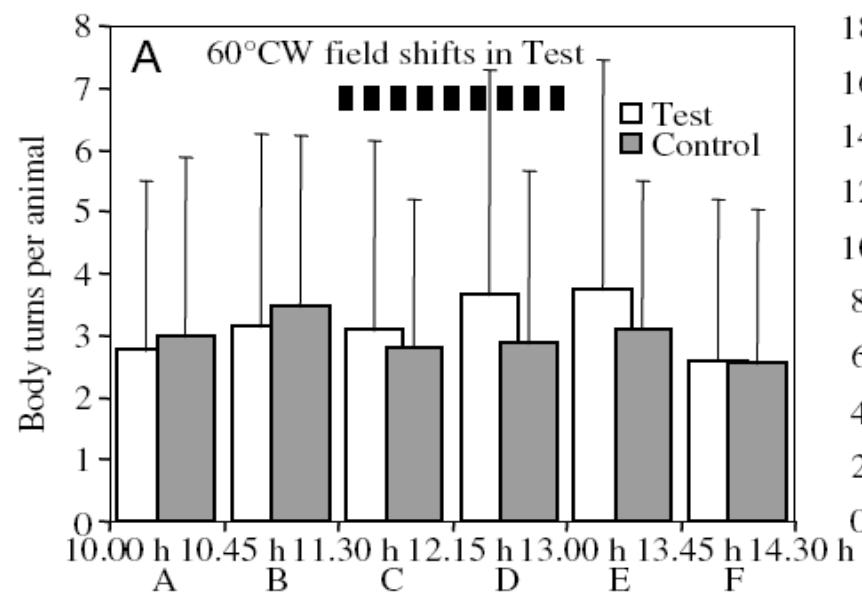

Results:

Results:

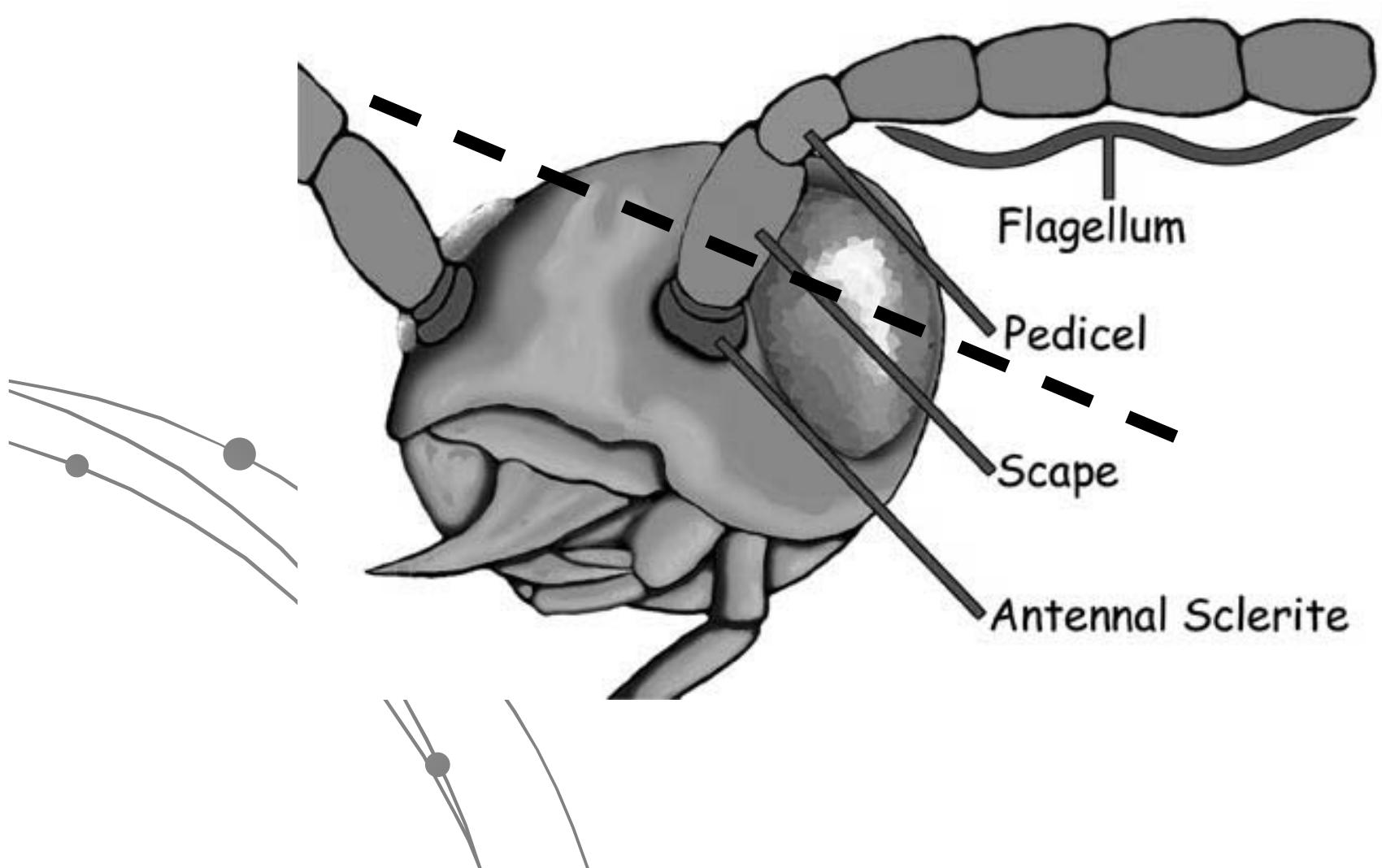

Kandidát na receptor ?

Periplaneta americana

Amputace tykadel

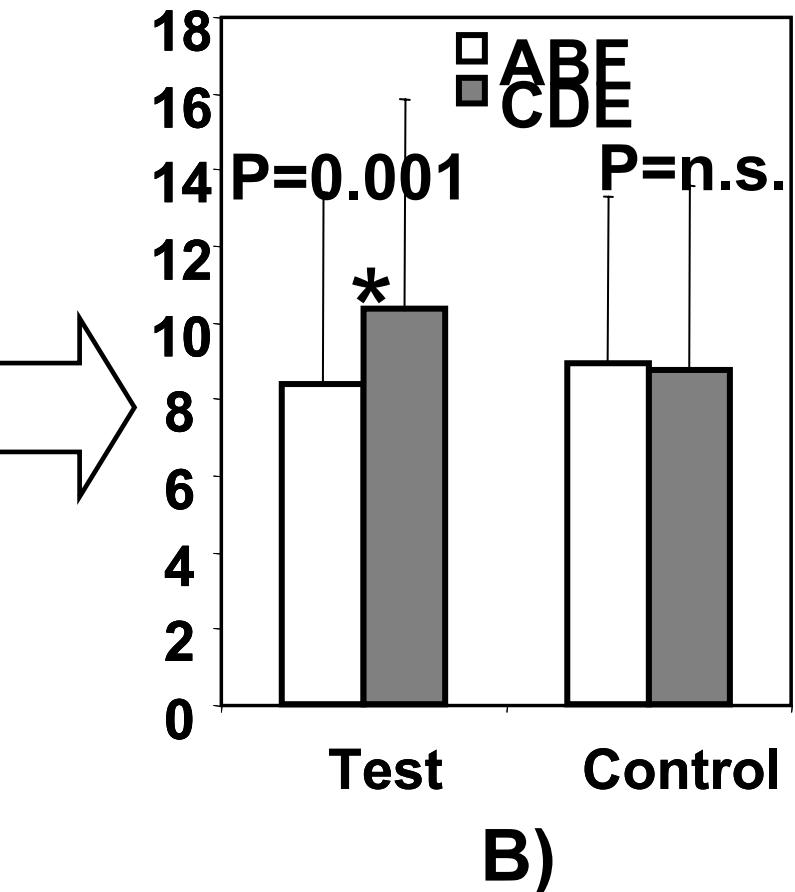
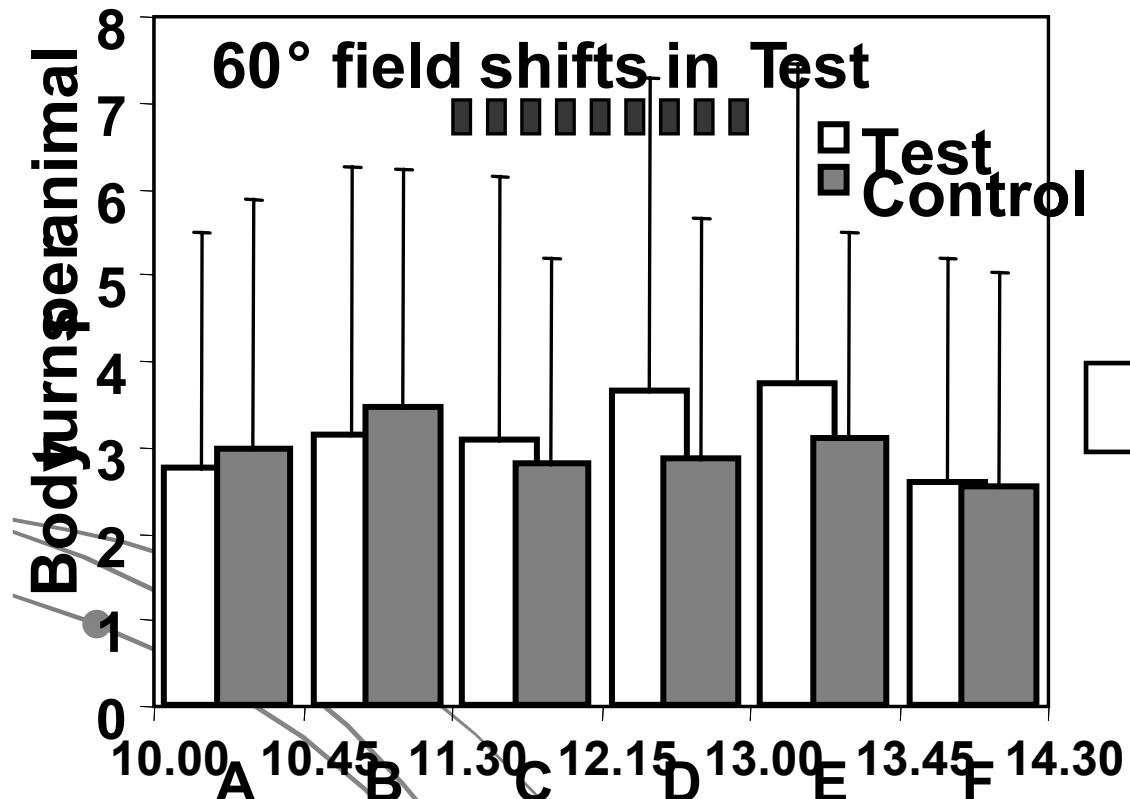
Amputace tykadel

Po týdnu

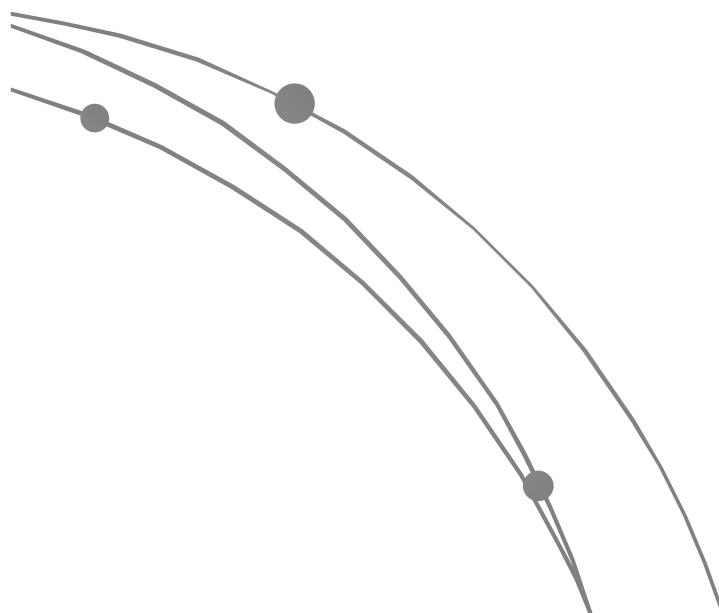

Rotace pole zvýší neklid periplaneta americana

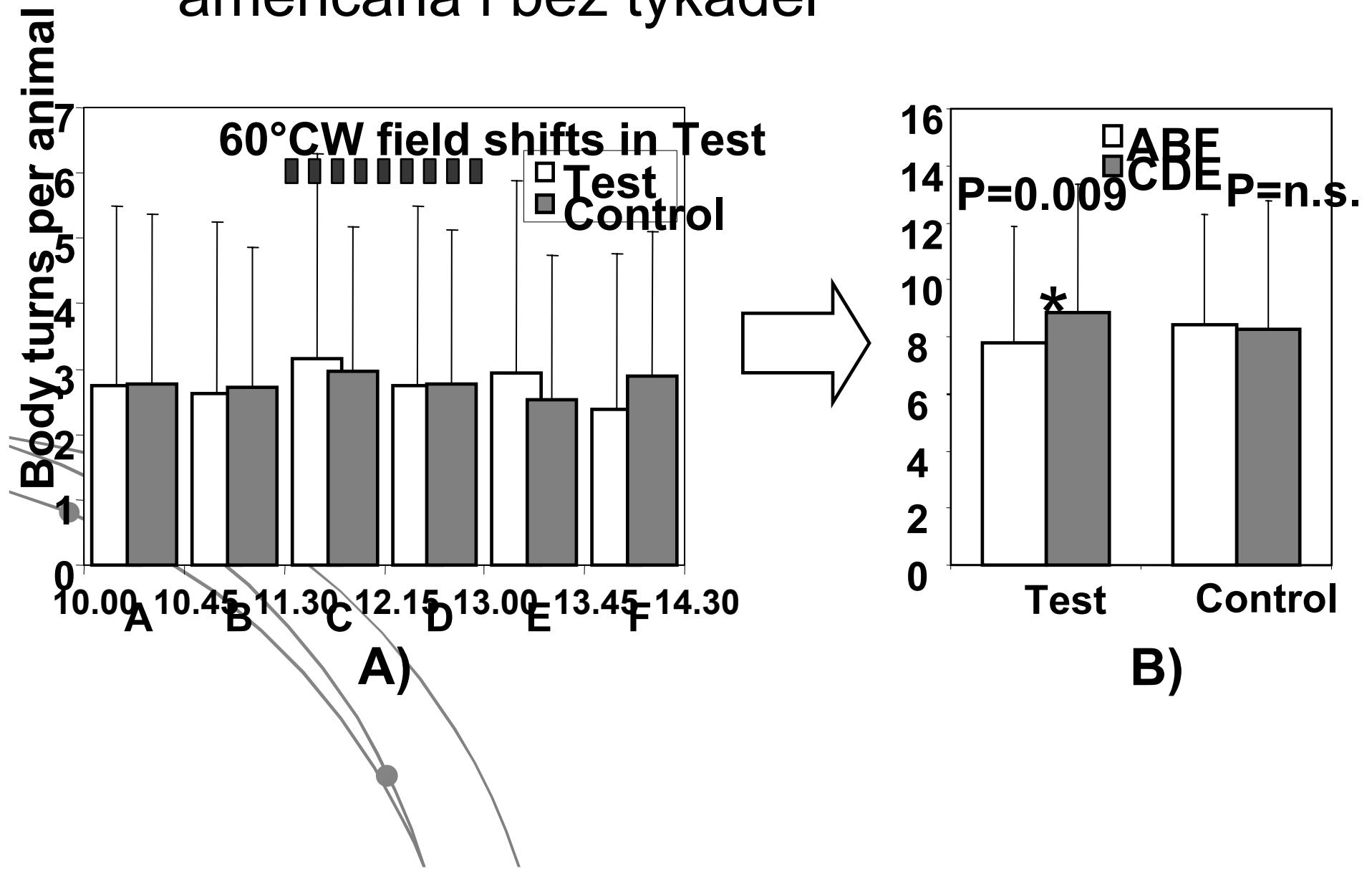

Amputace tykadel:

- Ztráta sensitivní reakce – receptor je v tykadlech nebo nespecifický vliv stresu
- Zachování reakce – receptor není v tykadlech

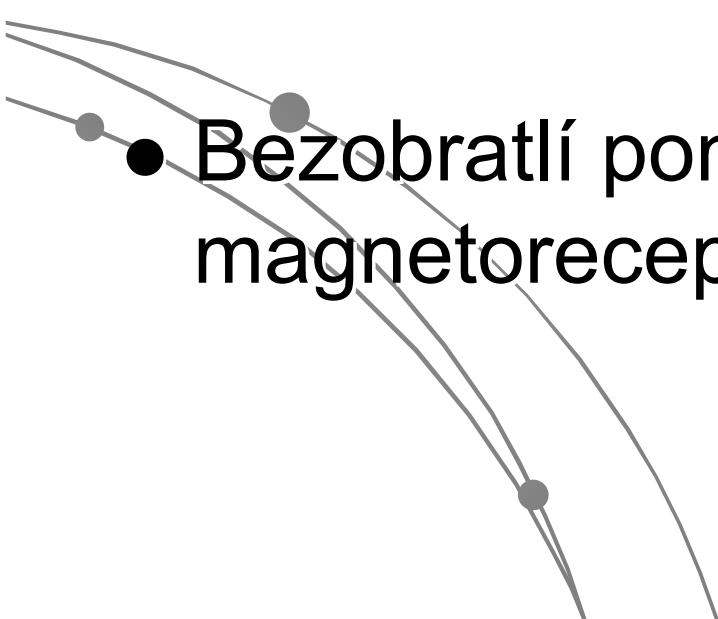

Rotace pole zvýší neklid Periplaneta americana i bez tykadel

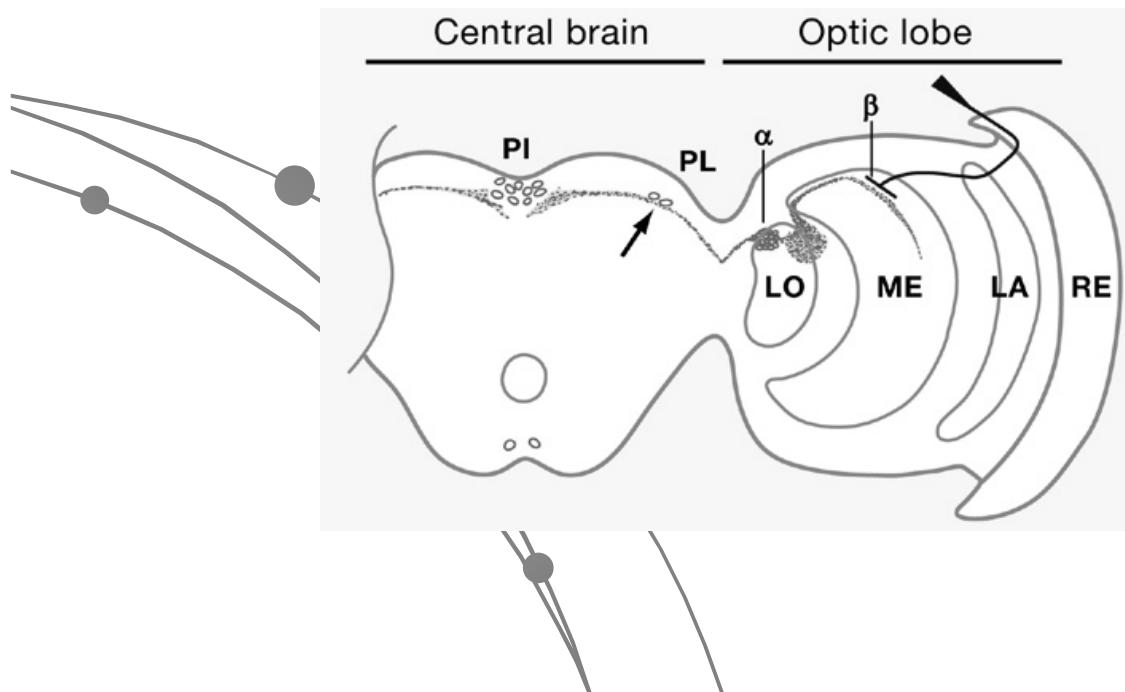
ZÁVĚR:

- Bezobratlí jsou vděčným neuroetologickým modelem.
- Podmiňování je užitečným nástrojem smyslové fyziologie a neurofyziologie.

-
- Bezobratlí pomáhají odhalit tajemství magnetorecepce

Projekt kryptochromy

- Metody reverzní genetiky – iRNA
- Chirurgie – léze, ablace
- Imunohistochemie

Děkuji za pozornost.

